

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

61 metai

2018 m. vasario 13 d.

Turinys

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REZOLIUCIJOS

Regionų komitetas

125-oji plenarinė sesija, 2017 m. spalio 9–11 d.

2018/C 054/01	Europos regionų komiteto rezoliucijos projektas – 2017 m. Europos semestras ir 2018 m. metinė augimo apžvalga	1
2018/C 054/02	Europos regionų komiteto rezoliucija dėl rekomendacijų valstybių ir vyriausybių vadovams, susirinkiantiems 2017 m. lapkričio 24 d. Briuselyje į penktąjį Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimą	5

NUOMONĖS

Regionų komitetas

125-oji plenarinė sesija, 2017 m. spalio 9–11 d.

2018/C 054/03	Europos regionų komiteto nuomonė. Kovos su klimato kaita finansavimas – svarbiausia Paryžiaus susitarimo įgyvendinimo priemonė	9
2018/C 054/04	Europos regionų komiteto nuomonė – EITP ateitis transporto sektoriuje	14
2018/C 054/05	Europos regionų komiteto nuomonė „Aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros“	21
2018/C 054/06	Europos regionų komiteto nuomonė „Europos sąveikiųjų intelektinių transporto sistemų strategija“	27
2018/C 054/07	Europos regionų komiteto nuomonė – Teritorinio atsparumo stiprinimas. Miestų ir regionų įgalėjimas atsilaikyti prieš globalizaciją	32
2018/C 054/08	Europos regionų komiteto nuomonė – Strateginis požiūris į atsparumą ES išorės veikslių srityje	38

2018/C 054/09	Europos regionų komiteto nuomonė „Europos duomenų ekonomikos kūrimas“	43
2018/C 054/10	Europos regionų komiteto nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis ir diskusijoms skirtas dokumentas dėl socialinio Europos aspekto“	48
2018/C 054/11	Europos regionų komiteto nuomonė. Seisminio pastatų ir infrastruktūros gerinimo ES politika	62
2018/C 054/12	Europos regionų komiteto nuomonė. Europos kosmoso strategija	66
2018/C 054/13	Europos regionų komiteto nuomonė – ES nuosavų išteklių reforma kitos DFP po 2020 m. laikotarpiu	72
2018/C 054/14	Europos regionų komiteto nuomonė. Vaikų migrantų apsauga	76

III *Parengiamieji aktai*

REGIONŲ KOMITETAS

125-oji plenarinė sesija, 2017 m. spalio 9–11 d.

2018/C 054/15	Europos regionų komiteto nuomonė. Paslaugų dokumentų rinkinys. Europiečiams naudinga paslaugų ekonomika	81
---------------	---	----

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

125-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2017 M. SPALIO 9–11 D.

Europos regionų komiteto rezoliucijos projektas – 2017 m. Europos semestras ir 2018 m. metinė augimo apžvalga

(2018/C 054/01)

Pateikė EPP, PES, ALDE, EA ir ECR frakcijos

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK)

- atsižvelgdamas į 2017 m. Europos semestro dokumentus, visų pirma į metinę augimo apžvalgą, šalių ataskaitas, nacionalines reformų programas ir konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas,
- atsižvelgdamas į savo rezoliuciją dėl Europos Komisijos 2017 m. metinės augimo apžvalgos (RESOL-VI/019), priimtą 2017 m. vasario 8 d.,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento pranešimą dėl 2017 m. metinės augimo apžvalgos (2016/2306(INI)),

Investicijų atgaivinimas

1. pabrėžia, kad 55 proc. 2017 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų yra susijusios su investavimo kliūtimis, kurias gali padėti pašalinti vietos ir regionų valdžios institucijos⁽¹⁾; primena, jog būtina spręsti vietos ir regionų valdžios institucijų funkcijų ir finansinių išteklių neatitikimo problemą;
2. pabrėžia, kad sanglaudos politika toliau turėtų išlikti pagrindine ES investicine priemone. Tačiau mano, kad jos valdymas ir jos sąveika su Europos semestru turėtų būti tobulinami siekiant dar labiau padidinti sanglaudos lėšų dauginamąjį poveikį ir jos indėlį į tvarų ir integracinį augimą;
3. nors ir pritaria 2015 m. sausį nustatyto Stabilumo ir augimo pakto lankstumo riboms, RK ragina imtis papildomų priemonių viešosioms investicijoms, ypač į infrastruktūrą ir socialinę įtrauktį, padidinti, panašiai kaip Europos strateginių investicijų fondo bendro finansavimo atveju, netaikant nacionaliniam, regionų ar vietos bendram finansavimui Europos struktūrinių ir sanglaudos fondų kontekste Stabilumo ir augimo pakto apskaitos mechanizmo; nustatyti ES lygmens viešųjų investicijų kokybės tipologiją viešųjų išlaidų sąskaitose pagal jų ilgalaikį poveikį; peržiūrėti „struktūrinio deficito“

⁽¹⁾ RK, 2016 m. Europos semestras, teritorinė konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų analizė, strategijos „Europa 2020“ stebėsenos platformos iniciatyvinio komiteto ataskaita.

apskaičiavimo metodiką, kad būtų atsižvelgta į nacionalinės ekonomikos vidaus ypatumus ir viešųjų išlaidų struktūrinius skirtumus; ir pasiūlyti į makroekonominių rezultatų suvestinę įtraukti investavimo rodiklį;

4. pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos dalyvauja apie 25 proc. EIB finansuojamų Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) projektų, tačiau, kaip parodė neseniai RK užsakymu atliktas tyrimas, dėl administracinių gebėjimų, ESIF sudėtingumo, miestų ir regionų žinių apie ESIF trūkumo, nemažos, su jų dalyvavimu susijusios problemos išlieka ⁽²⁾; pabrėžia, kad norint stiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą ESIF įgyvendinime ir užtikrinti geresnę ESIF projektų geografinę pusiausvyrą, būtinas geresnis informuotumas, techninė parama, konsultacijos ir sinergija su kitais ES finansavimo šaltiniais;

5. pritaria Komisijos nuomonei, kad „panaudotos toli gražu ne visos ESIF galimybės skatinti žmogiškojo kapitalo plėtrą. Reikia imtis papildomų priemonių, kad būtų parengtos šiam sektoriui pritaikytos priemonės ir užtikrintas glaudesnis socialinių ir finansų subjektų bendradarbiavimas“ ⁽³⁾;

6. pabrėžia, jog svarbu visais valdymo lygmenimis tęsti struktūrines reformas ir pašalinti biurokratiją, susijusią su vykdomu investavimu, kad pagerėtų verslo aplinka ir išaugtų mūsų ekonomikų patrauklumas investuotojams;

7. nurodo, kad Europoje galimybė gauti finansavimą tebėra didelė problema MVĮ, pradedančioms ir plečiančioms veiklą įmonėms; palankiai vertina tokias priemones kaip Europos rizikos kapitalo fondų fondas; ragina Komisiją, bendradarbiaujant su vietos, regionų ir nacionalinėmis valdžios institucijomis, imtis tolesnių priemonių privačioms investicijoms pritraukti ir skatinti finansavimo šaltinių diferenciaciją.

Tolesnis struktūrinių reformų ir atsakingos fiskalinės politikos vykdymas

8. pakartoja savo raginimą geriau koordinuoti visas ES gebėjimų stiprinimo priemones ir ES fondų supaprastinimą; pabrėžia, kad 53 proc. 2017 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų nurodyti administracinių gebėjimų, ypač subnacionaliniu lygmeniu, klausimai;

9. mano, kad ES biudžeto lėšomis turėtų būti remiamos valstybių narių pastangos įgyvendinti struktūrines reformas ir pašalinti su vykdomu investavimu susijusį biurokratizmą, ir todėl pritaria 2017 m. gegužės mėn. sprendimui sukurti 142,8 mln. EUR dydžio struktūrinių reformų rėmimo programą (2017–2020 m.), kuri padėtų įgyvendinti institucines, administracines ir struktūrines reformas, skirtas finansuoti europinę pridėtinę vertę sukuriančius veiksmus konkurencin-gumui, našumui, augimui, darbo vietų kūrimui, sanglaudai ir investicijoms didinti;

10. pakartoja savo raginimą Komisijai apsvarstyti galimybę suteikti euro zonai fiskalinį pajėgumą, nes tai padėtų, jei ir kai reikia, stabilizuoti euro zoną;

11. ragina Komisiją įvertinti sunkumus, su kuriais gali susidurti vietos ir regionų valdžios institucijos taikydamos viešųjų pirkimų direktyvas, ir pabrėžia, kad vietos ir regionų lygmeniu reikia priemonių, pavyzdžiui, žinių centrų, kurios technine pagalba ir gairėmis padėtų stiprinti visų valdymo lygmenų administracinius gebėjimus viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos srityse;

12. pabrėžia, jog būtinas integracinis augimas ir ES socialinio matmens stiprinimas įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ⁽⁴⁾, nustatant tvirtą Europos socialinę darbotvarkę, kurioje konkurencingumas ir socialinis teisingumas vienas kitą papildytų ir kurioje, be kita ko, būtų numatyta Europos semestre teikti didesnę svarbą socialiniams rodikliams ir pagal našumo augimą suderinus realų darbo užmokestį;

⁽²⁾ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Implementation-EFSI/implementation_EFSI_pdf.pdf.

⁽³⁾ Žr. Komisijos komunikatą „2017 m. Europos semestras. Struktūrinių reformų pažangos vertinimas, makroekonominio disbalanso prevencija ir naikinimas ir pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 atliktų nuodugnių apžvalgų rezultatai“, COM (2017) 0090.

⁽⁴⁾ RK nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis ir diskusijoms skirtas dokumentas dėl socialinio Europos aspekto“, pranešėjas Mauro D'Attis (EPP / IT), priimta RK 2017 m. spalio 11 d. plenarinėje sesijoje, (SEDEC-VI/027).

13. remdamasis Komisijos diskusijoms skirtu dokumentu dėl globalizacijos suvaldymo⁽⁵⁾, pabrėžia būtinumą padėti pasiekti, kad globalizacija būtų naudinga kuo didesniai naudos gavėjų ratui, toliau plėtoti teritorinio atsparumo koncepciją ir nustoti skatinti „struktūrines reformas nesuvokiant, kad jų teritorinis poveikis yra nevienodas dėl regioninių skirtumų“, ir stiprinti ES pastangas suvaldyti globalizaciją remiantis trimis pagrindinėmis strategijomis: *proaktyvia* igūdžių, žinių ir infrastruktūros gerinimo *strategija*, *švelninimo strategija*, įskaitant Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą (EGAF), bei kitas politikos formavimo priemones, ir *dalyvaujamąją strategiją*, skirta geriau įtraukti piliečius į ES politikos formavimo procesą; taip pat ragina sustiprinti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą padidinant jo biudžetą, fondą įtraukiant į daugiametę finansinę programą, iš esmės supaprastinant kriterijus fondo paramai gauti, užtikrinant sinergiją su Europos struktūriniais ir investicijų fondais;

14. yra įsitikinęs, kad norint atremti dabartinį pasaulinį spaudimą, būtina išsami ir teritorinė ES pramonės strategija⁽⁶⁾, apimanti strateginį atitinkamų ES politikos sričių ir priemonių koordinavimą;

2017 m. Europos semestras ir būsima 2018 m. metinė augimo apžvalga

15. pabrėžia, kad 76 proc. visų 2017 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų yra susijusios su teritorijomis, t. y. su problemomis, labiau aktualiomis vieniems regionams ar miestams negu kitiems, ir (arba) jų įgyvendinimas priklauso nuo subnacionalinio valdžios lygmens; pažymi, kad 62 proc. šių rekomendacijų yra tiesiogiai skirtos vietos ir regionų valdžios institucijoms, ir tai rodo vietos ir regionų valdžios institucijų svarbą įgyvendinant struktūrines reformas;

16. pabrėžia, kad dviejuose trečdaliuose 2017 m. nacionalinių reformų programų pripažįstami regioniniai skirtumai, visose jose minimas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas įgyvendinant nacionalines reformų programas, o 70 proc. iš jų paminėtas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas rengiant nacionalines reformų programas, nors vis dar daugiausia konsultacijų forma;

17. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijų, kaip nacionalinių reformų programų rengimo partnerių, dalyvavimas ankstyvuju etapu, ir sistemingas daugiapakopio valdymo metodo taikymas labai pagerintų rekomendacijų įgyvendinimo rodiklius, padėtų spręsti didėjančių skirtumų regionuose problemą, didintų atsakomybę vietoje ir keltų pasitikėjimą valstybėse narėse ir tarp jų;

18. ragina ES institucijas įgyvendinti RK pasiūlymą parengti elgesio kodeksą, kaip įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į Europos semestrą⁽⁷⁾, ir džiaugiasi, kad Europos Parlamentas jam pritaria⁽⁸⁾;

19. rekomenduoja į 2018 m. metinę augimo apžvalgą įtraukti atskirą skyrių apie regionų padėtį bei vietos ir regionų vaidmenį ir prašo valstybių narių tokį skyrių įtraukti ir į savo nacionalines reformų programas; džiaugiasi, kad palaikomas RK raginimas į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas įtraukti teritorinį aspektą; ragina Europos Komisiją susitikti su vietos ir regionų valdžios institucijų atstovais lankantis šalyse Europos semestro pradžioje; remia teritorinio aspekto įtraukimą į Europos semestrą ir kartu pabrėžia galimybę kaip vieną iš elementų įtraukti demografinius pokyčius, taip juos susiejant su Europos semestru, kaip nurodoma RK nuomonėje „ES atsakas į demografinius iššūkius“;

20. atsižvelgdamas į dabartinį neatitikimą tarp kasmet konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų pateikimo proceso ir į tai, kad ESI fondams reikia vidutinės trukmės ir ilgalaikių programų, pakartoja⁽⁹⁾ savo įsitikinimą, kad sanglaudos politikos įtraukimas į nacionalines reformų programas turi būti pertvarkytas taip, kad būtų išlaikytas teritorinis aspektas ir partnerystės principu paremtas decentralizuotas metodas;

⁽⁵⁾ RK nuomonė dėl Komisijos diskusijoms skirtą dokumento „Globalizacijos suvaldymas“, pranešėja Micaela Fanelli (PES / IT), priimta RK plenarinėje sesijoje 2017 m. spalio 10 d., (ECON-VI/024).

⁽⁶⁾ RK nuomonė savo iniciatyva „Europos pramonės strategija. Regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmuo ir perspektyva“ šiuo metu rengia Heinz Lehmann (EPP / DE).

⁽⁷⁾ RK nuomonė „Europos semestro valdymo gerinimas: elgesio kodeksas dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo“, pranešėjas Rob Jonkman (ECR / NL), priimta 2017 m. gegužės 11 d.

⁽⁸⁾ Žr. EP rezoliuciją dėl 2016 m. Europos semestro, priimta 2016 m. spalio 26 d.

⁽⁹⁾ RK nuomonė „Sanglaudos politikos ateitis po 2020 m. Už stiprią ir veiksmingą Europos sanglaudos politiką po 2020 m.“, pranešėjas Michael Schneider (EPP / DE), priimta 2017 m. gegužės 11 d.

21. pažymi, kad daugelis konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų kartojasi keletą metų, kadangi sudėtingoms reformoms įgyvendinti reikia laiko; džiaugiasi, kad Europos Komisija pritaria RK pasiūlymui, kad pažanga, padaryta įgyvendinant šias rekomendacijas, būtų vertinama daugiamečiu, o ne metiniu pagrindu; pažymi, jog Komisija, remdamasi šiuo pagrindu, nustatė, kad „maždaug du trečdaliai iki 2016 m. priimtų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendintos pasiekus bent tam tikrą pažangą“⁽¹⁰⁾ (palyginti su 43 proc. visų 2016 m. paskelbtų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų); prašo Komisijos skaidriai paskelbti visus šio vertinimo elementus;
22. pabrėžia, kad Europos semestrai būtina ilgalaikė politikos programa; šiame kontekste vertina Komisijos pastangas susieti strategiją „Europa 2020“, o tuo pačiu ir Europos struktūrinius ir investicijų fondus su JT Darnaus vystymosi darbotvarke iki 2030 m. ir su Darnaus vystymosi tikslais. Tačiau, atsižvelgdamas į tai, kad egzistuoja daugybė skirtingų orientacinių sistemų ir jos yra sudėtingos, pabrėžia, jog būtinas politikos nuoseklumas, šių sistemų susiejimas ir nuosekli valdymo sistema, ir tikisi, kad Komisija nedelsdama pateiks atitinkamų pasiūlymų;
23. pabrėžia, kad 2015 m. pradžioje prasidėjusi Europos pabėgėlių ir migrantų krizė daugeliui regionų ir vietos valdžios institucijų vis dar yra didelė problema. Todėl reikia esminio ir praktinio atsako, įskaitant naujų išteklių, Europos lygmeniu;
24. reiškia susirūpinimą aukštu ilgalaikio nedarbo lygiu, ypač tarp jaunimo, darančio poveikį įvairių ES valstybių narių ekonomikoms; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares paspartinti visų būtinų priemonių, skirtų darbo rinkai remti, įgyvendinimą;
25. įgalioja Komiteto pirmininką šią rezoliuciją perduoti Europos Komisijai, Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Vadovų Tarybos pirmininkui ir ES Tarybai pirmininkaujančiai Estijai.

2017 m. spalio 11 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁰⁾ EK komunikatas dėl 2017 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų (COM(2017) 500 final (https://ec.europa.eu/info/files/2017-european-semester-communication-country-specific-recommendations_en)).

Europos regionų komiteto rezoliucija dėl rekomendacijų valstybių ir vyriausybių vadovams, susirinkiantiems 2017 m. lapkričio 24 d. Briuselyje į penktąjį Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimą

(2018/C 054/02)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK)

- atsižvelgdamas į bendrą išipareigojimą laikytis tarptautinės teisės ir gerbti pagrindines vertybes, įskaitant demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises, pagrindines laisves ir lyčių lygybę, taip pat palaikyti rinkos ekonomiką, darnų vystymąsi ir gerą valdymą, kuriomis remiasi Rytų partnerystė;
- atsižvelgdamas į tai, kad ginkluoti konfliktai ir destabilizacija daugelyje ES kaimyninių šalių ir regionų trukdo plėtoti ilgalaikius draugiškus santykius ⁽¹⁾;
- atsižvelgdamas į tai, kad vienas pagrindinių principų, kuriais vadovaujantis teikiama Europos kaimynystės priemonės (ENI) finansinė parama, yra nuo 2016 m. ES taikomas pagarba teisėms paremtas požiūris, apimantis visas žmogaus teises – ekonomines, politines, pilietines, kultūrinės ir socialines, ir į svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, kurį jos atlieka gindamos pagrindines teises vietos ir regionų lygmeniu, *inter alia* saugodamos mažumas;
- atsižvelgdamas į pagrindinius vietos autonomiškumo principus, kurie yra Europos vertybė, įtvirtinta Europos vietos savivaldos chartija;
- atsižvelgdamas į tai, kaip svarbu įtraukti pilietinės visuomenės organizacijas, jaunimo ir vietos valdžios institucijas, ypač atnaujintų asociacijos darbotvarkių ir partnerystės prioritetų forma įgyvendinant naujas konkrečioms šalims skirtas dvišalio bendradarbiavimo programas, taip, kad būtų prisidedama prie šalių partnerių demokratinių ir ekonominių pokyčių ⁽²⁾ ir būtų stiprinami jų santykiai su ES;
- atsižvelgdamas į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį didinant atsparumą, kuris apibrėžiamas kaip plati sąvoka, apimanti visą visuomenę, neatsiejama nuo demokratijos, pasitikėjimo institucijomis ir darnaus vystymosi, taip pat gebėjimų imtis reformų ⁽³⁾;
- atsižvelgdamas į Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencijos (CORLEAP) vaidmenį, pripažįstamą „Europos kaimynystės politikos peržiūros įgyvendinimo ataskaitoje“ ir bendrame tarnybų darbiniam dokumente dėl Rytų partnerystės etapų iki 2020 m.;
- atsižvelgdamas į CORLEAP išipareigojimą siekti Rytų partnerystės tikslų vykdant persvarstytą Europos kaimynystės politiką ir pagal ES Visuotinę Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategiją, visų piliečių labai vietos lygmeniu skatinant ir įgyvendinant visuotines vertybes, kuriomis remiantis buvo sukurta ES, gilinant vietos ir regionų valdžios institucijų, jų asociacijų ir pilietinės visuomenės bendradarbiavimą;
- atsižvelgdamas į CORLEAP pranešimą „Piliečių dalyvavimo plėtojimas siekiant stiprinti vietos demokratiją Rytų partnerystės šalyse“ ir jame išdėstytas rekomendacijas;
- atsižvelgdamas į CORLEAP pranešimą „Energijos vartojimo efektyvumas. Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo“ ir jame išdėstytas rekomendacijas;
- atsižvelgdamas į pradėtas naujas iniciatyvas darnaus savivaldybių vystymosi srityje, pavyzdžiui, į iniciatyvą „Merai siekia ekonomikos augimo“ ir antrąjį Rytų merų pakto etapą, kurios yra valdymo remiantis principu „iš apačios į viršų“ pavyzdžiai, galintys paskatinti vietos valdžios institucijų bendravimą su piliečiais ir vietos ir tarptautinėmis institucijomis;

⁽¹⁾ RK nuomonė „Europos kaimynystės politikos peržiūra“, 2016 m. spalio mėn.

⁽²⁾ Tarybos išvados dėl Rytų partnerystės, 2016 m. lapkričio mėn.

⁽³⁾ Bendras komunikatas „Strateginis požiūris į atsparumą ES išorės veiksmų srityje“.

- atsižvelgdamas į 2014–2017 m. paramos Europos kaimynystės priemonei laikotarpio vidurio peržiūrą;
- atsižvelgdamas į tolesnį sustiprintą bendradarbiavimą su nuolatiniais CORLEAP ir kitų institucinių partnerių stebėtojais ⁽⁴⁾;

Strateginė aplinka

1. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos toliau plėtoja savo kaip Rytų partnerystės struktūros subjektų ir politikos formuotojų vaidmenį, kai daugelis pagrindinių Rytų partnerystės veiklos tikslų remiasi subnacionalinio lygmens pasiekimais ir nuolatinėmis pastangomis, ir kad reikia daugiau paramos, kad šios institucijos galėtų tobulėti atlikdamos savo vaidmenį;
2. teigiamai vertina sustiprintą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį įgyvendinant Rytų partnerystės politiką, strategijas ir pavyzdines iniciatyvas, įskaitant vis aktyvesnį jų dalyvavimą daugiašalių platformų ir jų komisijų veikloje;
3. ypač teigiamai vertina vietos ir regionų demokratijos stiprinimui skirtas diskusijas Rytų partnerystės 1-ojoje platformoje „Demokratija, geras valdymas ir stabilumas“;
4. rekomenduoja visose keturiose Rytų partnerystės prioritetinėse srityse toliau kompleksiskai tęsti struktūruotą bendravimą su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir jų asociacijomis, pažymėdamas, kad žmonių tarpusavio kontaktai yra ne mažiau svarbūs už ryšius ekonomikos ir energetikos srityse;
5. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijų įtraukimas yra labai svarbus siekiant veiksmingesnės ir efektyvesnės Rytų partnerystės daugiašalės struktūros ir ragina dar labiau derinti veiklą su CORLEAP atliekamu darbu;
6. tvirtina, kad Rytų partnerystės vietos ir regionų valdžios institucijos ir pilietinės visuomenės organizacijos turi dalyvauti rengiant politines rekomendacijas ir teisės aktus bei aktyviai dalyvauti derybose su centrinės valdžios institucijomis dėl vietos ir regionų lygmenims svarbių projektų ir sprendimų;
7. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą „Rytų partnerystė – 20 tikslų iki 2020 m.“ (angl. „EaP 20 deliverables for 2020“) ir laiko jį svarbiu žingsniu, duodančiu konkrečių rezultatų Rytų partnerystės šalių piliečiams bei įsipareigoja aktyviai prisidėti įgyvendinant šiuos tikslus;
8. ragina sudarius kryptingą ir efektyvesnę partnerystę su ES teikti pakankamą politinę, finansinę ir techninę paramą visoms Rytų partnerystės šalims, kad būtų galima geriau prižiūrėti jų reformų procesą ir siekiant sustiprinti vietos demokratiją ir teritorinį vystymąsi;

Vietos demokratija ir geras valdymas

9. patvirtina, kad nepriklausomai nuo pagal peržiūrėtą politiką pasirinkto partnerystės su ES lygio, CORLEAP indėlio į Europos kaimynystės politikos įgyvendinimą vietos ir regionų lygmeniu pagrindu išlieka bendrieji vietos demokratijos ir viešojo administravimo reformos tikslai, kurių siekiama ir decentralizacijos procesu;
10. pareiškia, kad ES bendradarbiavimas su Rytų partnerystės šalimis bus veiksmingas tik tada, jeigu jame labai intensyviai dalyvaus vietos bendruomenės, kurios tampa vis aktyvesnės;
11. pabrėžia, kad vietos rinkimai yra ypač svarbūs norint įtraukti piliečius, ir juos turėtų lydėti apmąstymų, kaip efektyviau dirbti visuomenei, procesas;
12. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi geras galimybes remti stiprios pilietinės visuomenės vystymąsi ir padėti užtikrinti vietos bendruomenių demokratizaciją ir modernizaciją;
13. ragina šiuo metu įgyvendinamas ES finansavimo programas, visų pirma TAIEX ir „Twinning“, dar labiau pritaikyti, kad jos atliktų vietos ir regionų suinteresuotųjų subjektų poreikius;
14. ragina vietos ir regionų vystymuisi Rytų partnerystės šalyse taikyti daugelį subjektų apimančią strategiją, paremtą vietos ir regionų valdžios institucijų, pilietinės visuomenės organizacijų ir piliečių bendradarbiavimu vykdant įvairią veiklą, tokią kaip parama sportui, jaunimo ir pagyvenusių žmonių asociacijoms ir piliečių centrums;

⁽⁴⁾ Pilietinės visuomenės forumas, EURONEST parlamentinė asamblėja ir Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžios institucijų kongresas.

15. ragina kartu su veiksmingomis decentralizacijos reformomis visais valdymo lygmenimis įgyvendinti efektyvias kovos su korupcija priemones, siekiant užtikrinti, kad tvirtesnis valdymas darytų teigiamą įtaką piliečių kasdieniam gyvenimui;
16. ragina vietos ir regionų valdžios institucijų asociacijoms suteikti didesnę vaidmenį ir aprūpinti jas reikiama išteklių, kad jos padėtų vietos ir regionų valdžios institucijoms rengiant ir įgyvendinant joms aktualias nacionalines, sektorių, regionų strategijas ir politiką ir teikiant paslaugas;
17. pabrėžia, kad reikia atviro dialogo dėl įtraukio viešojo administravimo ir vietos valdymo reformų, kurios vykdomos taip pat ir su kitomis teritorinėmis reformomis, ir dialogo dėl vietos ir centrinės valdžios institucijų partnerystės kultūros skatinimo;
18. ragina laikytis dinamiško požiūrio skaidrumo, kovos su korupcija ir sąžiningumo visais valdymo lygmenimis, įskaitant vietos lygmenį, atžvilgiu, taip padedant stiprinti piliečių pasitikėjimą viešojo sektoriaus institucijomis ir sudarant geresnes sąlygas ekonomikos vystymuisi;
19. pritaria specialiai pritaikytai ir daugelį šalių apimančiai strategijai, skirtai kiekvienos šalies realioms poreikiams patenkinti, nes tai geriausiai atitiktų vietos bendruomenių interesus ir didintų vietos lygmens atsparumą;
20. pritaria darniai ir skaidriai reguliavimo sistemai, kuri leistų vietos ir regionų valdžios institucijoms sustiprinti savo organizacinius ir institucinius gebėjimus;
21. pakartoja raginimą supaprastinti prieigą prie Europos fondų vietos ir regionų valdžios institucijoms ir pilietinės visuomenės organizacijoms bendradarbiaujant su subnacionalinėmis valdžios institucijomis;
22. ragina rengti gebėjimų stiprinimo strategijas, programas ir mokymo programas išrinktiems vietos atstovams ir vietos administracijai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų prisiimti visą atsakomybę už paslaugų, kurias jos teikia, valdymą;
23. ragina vykdant visas dabartines vietos ir regionų reformas atsižvelgti į lyčių problemas, siekiant užkirsti kelią bet kokiai diskriminacijai dėl lyties;
24. ragina Rytų partnerystės šalis paisyti nacionalinių mažumų teisės į švietimą savo kalbomis laikantis Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos.
25. pakartoja prašymą į atskiroms Rytų partnerystės šalims skirtas ES metines ataskaitas įtraukti regioninės ekonominės plėtros, decentralizacijos proceso, vietos savivaldos ir teritorinio bendradarbiavimo pažangos vertinimą, siekiant labiau pritaikyti ir kryptingiau teikti ES paramą;
26. atkreipia dėmesį į Europos regionų komiteto interneto portale skelbiamą ir Komiteto sukurtą Galių pasidalijimo svetainę⁽⁵⁾, kurioje pateikiama informacija apie institucinės ir fiskalinės decentralizacijos lygmenį ES ir kaimyninėse šalyse ir kurią būtų galima panaudoti atliekant tokią reguliarią analizę;
27. atkreipia dėmesį į teigiamą RK vaidmenį įgyvendinant programą „U-LEAD“ ir dalyvaujant specialiosios darbo grupės Ukrainos klausimais veikloje, kuris padėjo ES ir Ukrainos vietos ir regionų valdžios institucijoms keistis žiniomis ir patirties pavyzdžiais;

Energijos vartojimo efektyvumas ir vietos ekonomikos vystymasis

28. teigiamai vertina tai, kad vienas pagrindinių Rytų partnerystės prioritetų yra suteikti paramą šalims partnerėms politikos, skirtos didinti energijos vartojimo efektyvumą, srityje;
29. ragina nacionalines vyriausybes didinti finansinę paramą bendruomenėms ir plėsti jų kompetencijos sritis, kurių reikia rengiant vietos energetikos strategijas;
30. remia Europos Komisijos konkrečias programas, skirtas Rytų partnerystės vietos ir regionų valdžios institucijoms;
31. ragina Komisiją dirbti su ES delegacijomis, kad ženkliai padidėtų bendradarbiavimo programų žinomumas regionų ir vietos lygmeniu ir dar būtų labiau sustiprinti gebėjimai subnacionaliniu lygmeniu;

⁽⁵⁾ www.cor.europa.eu/divisionofpowers.

32. rekomenduoja skatinti ir stiprinti regionų ir vietos iniciatyvas, kuriomis siekiama gerinti investavimo sąlygas Rytų partnerystės šalyse, pavyzdžiui, politinę ir ekonominę partnerystę tarp Europos ir Rytų partnerystės regionų ir miestų, verslo asociacijų ir tinklų;
33. rekomenduoja susitarti dėl sektorinių bandomųjų projektų, įtrauktų į 2020 m. tikslus, už kurių įgyvendinimą būtų atsakingos vietos ir regionų valdžios institucijos, kad būtų galima pasisemti patirties decentralizacijos procesų srityje;
34. mano, jog svarbu daugiau išteklių skirti pasienio bendradarbiavimui, ypatingą dėmesį skiriant žmonių tarpusavio kontaktams, vietos valdžios institucijų partnerystei ir moksliniams, kultūriniais ir jaunimo mainams; mažų projektų fondo išplėtimas į kaimynines šalis galėtų sustiprinti bendradarbiavimą visuomenės lygmeniu;
35. ragina nacionalines vyriausybes palengvinti projektų registravimą ir prireikus Europos teritorinio bendradarbiavimo grupių (ETBG) ir atitinkamų jų regionų arba miestų dalyvavimą pasienio bendradarbiavimo programose, siekiant įgyvendinti teritoriniams poreikiams skirtus projektus;
36. mano, kad reikia įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į programavimo procesą, susijusį su naujomis dvišalės pagalbos programomis pagal 2017–2020 m. Europos kaimynystės priemonę.

Briuselis, 2017 m. spalio 11 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

125-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2017 M. SPALIO 9–11 D.

Europos regionų komiteto nuomonė. Kovos su klimato kaita finansavimas – svarbiausia Paryžiaus susitarimo įgyvendinimo priemonė

(2018/C 054/03)

Pranešėjas: Marco Dus (IT / PES), Vittorio Veneto (Trevizo provincija) savivaldybės tarybos narys

Pamatinis dokumentas: Nuomonė savo iniciatyva

POLITIKOS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. primena, kad yra neginčijamų mokslinių įrodymų dėl vykstančio visuotinio atšilimo ir kad ši kaita darys reikšmingą ir didėjančią poveikį ekonomikai ir visai visuomenei. Visų pirma, klimato kaita daro didelį poveikį teritorijoms, administruojamoms vietos ir regioninių valdžios institucijų, kurios dažnai pirmos imasi mažinti vis ekstremalesnių gamtos reiškinių sukeltą žalą ir investuoti į prisitaikymo priemones;
2. išreiškia susirūpinimą dėl klimato kaitos poveikio ir už ES ribų, kur ekstremalių aplinkos įvykių padarinių šalinimo ir teritorijos pritaikymo vykstančiai kaitai pajėgumai yra maži, taip pat primena, kad tai gali turėti tiesioginės įtakos ir migracijos reiškiniams;
3. mano, kad ES vietos ir regioninės valdžios institucijos turi gerų galimybių padidinti savo investavimo pajėgumus (taip pat pritraukti išorės investicijų) klimato kaitos srityje, nepaisant kai kurių sunkumų, susijusių su biudžeto apribojimais, ilgalaikio planavimo pajėgumais ir sudėtingų projektų valdymu. Šis įsipareigojimas yra labai svarbus siekiant toliau gerinti neblogus bendrus ES rezultatus, kurie šiuo metu sudaro 9,6 proc. viso išmetamo CO₂ kiekio;
4. pabrėžia, kad investicijos, būtinos siekiant spręsti klimato kaitos keliamus iššūkius, yra didžiulės ir negali būti padengtos vietos ir regionų ištekliais ar vien tik viešaisiais ištekliais. Todėl palankiai vertina tarptautines, Europos ir nacionalines iniciatyvas, kuriomis siekiama sutelkti privačias investicijas;

Tarptautiniai veiksmai

5. dar kartą pabrėžia, kad klimato kaitos problema yra visuotinė, tačiau siekiant ją spręsti kuo veiksmingiau būtina taikyti daugiapakopio ir daugiašalio valdymo metodą (angl. *multi-level ir multi-stakeholder governance*). Atsižvelgiant į tai, Europos Komisija, taip pat pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (JTBBKK), raginama pateikti rekomendaciją, pagal kurią būtų pripažintas ir stiprinamas vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo, siekiant veiksmingiau įgyvendinti Paryžiaus susitarimo tikslus;

6. nepaisant kai kurių besivystančių šalių gana plataus užmojo tikslų ir priimtų įsipareigojimų, toks lėtas Paryžiaus susitarimo įgyvendinimas kai kuriose šalyse yra nebepriimtinas, taip pat negalima pritarti Jungtinių Amerikos Valstijų norui atsisakyti priimtų įsipareigojimų. Regionų komitetas dar kartą primygtinai pabrėžia, kad susitarimo tikslų laikymasis – ne pasirinkimas, o būtinybė. Todėl ragina Europos Komisiją ir valstybes nares imtis visų būtinų priemonių, kad ES galėtų būti tarptautine lydere kovoje su klimato kaita, pasinaudodama visomis inovacijų ir plėtos teikiamomis galimybėmis, susijusiomis su laipsnišku perėjimu prie naujo ekonominio ir finansinio modelio;

7. laikosi nuomonės, kad kita Bonos 23-oji Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencija turi būti ne tik ekspertų susitikimas, bet jai baigiantis turi būti pasiekta didelė pažanga visiškai įgyvendinant Paryžiaus susitarimą, visų pirma, kiek tai susiję su kovos su klimato kaita finansavimo aspektais (būtina skatinti ilgalaikį kovos su klimato kaita finansavimą, persvarstyti finansinį mechanizmą ir t. t.);

8. siūlo, kad rengiantis būsimai Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijai (COP 24) Katovicuose būtų pradėta tarptautinė diskusija JTBBKK dėl rodiklių, kuriuos būtų galima suderinti su šiltnamio efektą sukeliančių dujų koncepcija siekiant pasiūlyti veiksmingesnių kovos su klimato kaita priemonių;

9. mano, kad esant tokiai tarptautinei situacijai, kai kurios valstybės stokoja užmojo, vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo yra labai svarbus tiek įtraukiant gyventojus ir didinant jų sąmoningumą su klimato kaita susijusiais klausimais, tiek ir pritraukiant investicijas bei įgyvendinant konkrečius projektus. Tačiau, siekiant įgyvendinti šį įsipareigojimą, būtinas vietos ir regionų valdžios institucijų sąmoningumas, pasiryžimas ir tiesioginio finansų valdymo pajėgumai. Todėl Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad įgyvendinant Merų paktą pasiekta puikių rezultatų ir kad neseniai imtasi jį įgyvendinti už ES ribų. Todėl Komitetas ragina Europos Komisiją stiprinti šią iniciatyvą ir kuo labiau skatinti visuotinį Merų paktą teikiant finansinę ir techninę pagalbą, ypač tose šalyse, kuriose nacionaliniai užmojai akivaizdžiai per menki;

10. pripažįsta, kad dalis sprendimo susijusi su veiksmingesniu pasaulio finansų rinkų veikimu. Todėl mano, kad reikia teikti pirmenybę investuotojų supažindinimui su rizika ir galimybėmis, susijusiomis su klimato kaita, kad jie galėtų pereiti prie tvaresnių investicijų, ir palankiai vertina Finansinio stabilumo tarybos su klimatu susijusios rizikos atskleidimo darbo grupės galutines išvadas. Vis dėlto, Regionų komitetas ragina Europos Komisiją įvertinti informacijos apie su klimatu susijusias grėsmes skleidimo poveikį, kad būtų galima parengti išlaidų sumažinimo priemonės, skirtas vietos ir regionų valdžios institucijoms, tais atvejais, kai, pvz., pernelyg greitai išauga draudimo išlaidos;

11. teigiamai vertina EBPO iniciatyvą įsteigti Žaliojo finansavimo ir investicijų centrą, kurio tikslas remti perėjimą prie žaliosios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir klimato kaitai atsparios ekonomikos, ir tikisi tarptautinių ir Europos iniciatyvų koordinavimo;

Europos lygmens veiksmai

12. pripažįsta, kad ES ėmėsi kelių vertingų iniciatyvų kovos su klimato kaita finansavimo srityje, kaip antai Europos Komisijos suburta aukšto lygio ekspertų grupė tvarių finansų klausimais, Europos energijos vartojimo efektyvumo fondas, Europos investicijų banko klimato apsaugos obligacijos (angl. *Climate Awareness Bond*), Europos pagalbos vietinei energetikai mechanizmas (ELENA), skirtas techninei pagalbai teikti, ir daug kitų. Visų pirma Komitetas palankiai vertina tai, kad Europos Komisijos veiksmų plane, skirtame kapitalo rinkų sąjungai, kalbama apie aplinkos tvarumą (angl. *Capital Market Union* – CMU). Nors labai teigiamai vertina visas šias iniciatyvas, RK rekomenduoja vengti veiksmų dubliavimo ir stengtis kuo labiau užtikrinti visų politikos sričių ir iniciatyvų koordinavimą Europos lygmeniu;

13. pataria, kad, siekdama geresnio vykstančių iniciatyvų koordinavimo ir nuoseklesnės Europos politikos užtikrinimo, Europos Komisija įvertintų galimą aukšto lygio ekspertų grupės tvarių finansų klausimais ir naujos aukšto lygio ekspertų grupės, skirtos žiedinės ekonomikos finansavimui remti (angl. *Support to Circular Economy Financing*), sąveiką;

14. siūlo, kad, atsižvelgiant į diskusiją dėl naujos ES daugiametės finansinės programos (DFP), kuri pradės veikti po 2020 m., klimato ir tvarumo klausimai būtų įtraukti į visas finansavimo programas, kuriose būtų nustatytas minimalus išteklių, kurie turi būti skirti kovai su klimato kaita, lygis tiek visai DFP, tiek visoms finansavimo programoms (pradedant

struktūriniais fondais ir nauja mokslinių tyrimų ir inovacijų bendrąją programą) ir prašo šiuos prioritetus suderinti su ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslais;

15. siūlo, kad ES pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų *ex ante* poveikio vertinimas visada būtų vykdomas kartu su poveikio klimato kaitai ir indėlio įgyvendinant Paryžiaus susitarimo tikslus vertinimu. Ši veikla turėtų būti naudinga rengiant ilgalaikę, nuoseklią ir tvarią klimato strategiją, kuri leistų daugiau investuoti į prisitaikymą prie klimato kaitos, kaip neseniai tai pabrėžė ir Europos Audito Rūmai ⁽¹⁾;

16. ragina Europos Komisiją suteikti Europos bankininkystės institucijai įgaliojimus, tačiau po atitinkamų konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais ir užtikrinus tinkamą privačiojo sektoriaus dalyvavimą, kuo greičiau parengti tikslią tvarių išteklių klasifikaciją, į kurią būtų įtrauktos aiškos privalomos „kovos su klimato kaita finansavimo“, „žaliojo finansavimo“, „tvaraus finansavimo“ ir „žiedinio finansavimo“ apibrėžtys, pasinaudojant esamomis iniciatyvomis (pvz., EIB klimato apsaugos obligacijomis). Be to, bendra Europos klasifikacija turėtų būti parengta kartu su investuotojams skirtomis gairėmis ir specialiu ženklinimu, pagrįstu atitinkamais veiklos rezultatų rodikliais, kad būtų galima pateikti glaustą ir paprastą išteklių kokybės vertinimą;

17. ragina Komisiją ir valstybes nares, bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis, sukurti nuspėjamą ir stabilią su klimato kaita susijusių investicijų reguliavimo sistemą. Tai itin svarbu siekiant skatinti privačiojo sektoriaus dalyvavimą finansuojant kovos su klimato kaita priemones;

18. ragina Europos Parlamentą ir Tarybą, kad peržiūrėdami bankininkystės pradžinį reguliavimą rimtai apsvaustyti galimybę įtraukti „žaliojo rėmimo koeficientą“ į „infrastruktūros rėmimo koeficiento“ modelį, pasiūlytą Europos Komisijos vykstančioje Kapitalo reikalavimų reglamento (KRR) peržiūroje, kad būtų galima skirti papildomų išteklių privačiojo sektoriaus investicijoms ir sumažinti finansų įstaigų, teikiančių paskolas tvarioms investicijoms ir kovai su klimato kaita, kapitalui taikomus įsipareigojimus;

19. pripažįsta, kad klimato kaitos problemos sprendimo dalis galėtų būti veiksminga šiltnamio efektą sukeliančių dujų kvotų rinka, reglamentuojama ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ES ATLPS), jei kartu būtų įgyvendinama plataus užmojo energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos politika. Todėl apgailestauja, kad 2015 m. Europos Komisijos pateiktas pasiūlymas dėl ES ATLPS pakeitimo vis dar nėra galutinai patvirtintas, o šiltnamio efektą sukeliančių dujų kvotų kainos išlieka pernelyg žemos. Komitetas pakartoja, kad mažiausią ATLPS aukcionuose gautų pajamų procentinę dalį turėtų tiesiogiai valdyti vietos ir regionų valdžios institucijos, kad investuotų į vietos atsparumo didinimą. Taip pat ragina Komisiją įvertinti specialias priemones, pvz., nustatyti minimalias anglies dioksido kainas arba iš naujo apsvaustyti galimybę taikyti Europos anglies dioksido mokesčius;

20. ragina Europos Komisiją išsklaidyti netikrumą dėl investicijų į biodegalus, susidariusį dėl to, kad pastaraisiais metais buvo suteiktos tik laikinos valstybės pagalbos taisyklių išimties apmokestinant energijos vartojimą ir išmetamo anglies dioksido kiekį ir, kadangi tai taip pat labai svarbu, sumažinti su atsinaujinančiųjų išteklių energija susijusią administracinę naštą, kad ji nebūtų didesnė už iškastiniam kurui tenkančią administracinę naštą;

21. ragina Europos Komisiją didinti klimato politikos veiksams ir aplinkos tvarumui skirtą biudžeto dalį savo trečiųjų šalių vystymuisi skirtose paramos programose, atsižvelgiant į tai, ką neseniai patvirtino Europos Parlamentas Europos darnaus vystymosi fondo (EDVF) steigimo reglamente, kuriame nustatė tikslą investicijoms į kovą su klimato kaita skirti 28 proc. viso biudžeto. Taip pat prašo, kad projektuose būtų numatytas aktyvesnis ES vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas, siekiant dalytis sėkminga patirtimi su trečiųjų šalių vietos ir regionų valdžios institucijomis ir kartu stiprinti jų kompetencijas. „Klimato teisingumo“ principai turėtų būti įtraukti į tarptautinius įsipareigojimus, siekiant užtikrinti, kad investicijos būtų pagrįstos žmogaus teisėmis ir padėtų labiausiai klimato kaitos pažeidžiamiesiems gyventojams; be to, turi būti sukurtos viešojo ir privačiojo sektorių subjektams bendradarbiavimui palankios sąlygos kaip nustatyta pagal Jungtinių Tautų darnaus vystymosi 17 tikslą ⁽²⁾;

⁽¹⁾ „Landscape review: EU action on energy and climate change 2017“ <http://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=41824>

⁽²⁾ 17 tikslas: Atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/globalpartnerships/>

22. pabrėžia, kad kartais dėl valstybės pagalbos taisyklių ir (arba) dažnai pernelyg aukštų apskaitos standartų investicijos į aplinką ir kovą su klimato kaita gali tapti sudėtingesnės, todėl ragina Europos Komisiją išsiaiškinti, ar yra galimybių padaryti šias investicijas palankesnes apskaitos požiūriu;

23. mano, kad tikslinga sukurti *ad hoc* priemonę, kuria būtų gerinami vietos ir regionų valdžios institucijų gebėjimai orientuoti įvairiose vykdomose iniciatyvose, pasinaudoti kovai su klimato kaita skirtu finansavimu ir gauti tinkamą techninę pagalbą. Todėl siūlo Europos Komisijai savo paramą rengiant vietos ir regionų valdžios institucijoms skirtą veiklos vadovą, kuriame būtų paprastai ir išsamiai išdėstytos finansavimo galimybės Europos ir tarptautiniu lygmenimis. Be to, siūlo gairių santrauką pateikti visoms suinteresuotosioms šalims interneto portale, kad būtų galima suteikti vieną informacijos šaltinį, kuriame būtų apibendrinta informacija apie visas klimato politikos veiksmams finansuoti skirtas lėšas;

Nacionaliniai ir vietos lygmens veiksmai

24. ragina valstybes nares užtikrinti aktyvesnį vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą rengiant nacionalinius energetikos ir klimato politikos planus, siekiant skatinti nacionalinių ir vietos bei regionų lygmens planų koordinavimą, laikantis Paryžiaus susitarimo 4 straipsnio, kuriuo nacionaliniu lygmeniu nustatytas indėlis mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;

25. primena savo pasiūlymą didinti vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą, nurodytą nuomonėje dėl Europos Komisijos komunikato „ES aplinkos politikos rezultatų užtikrinimas atliekant reguliarią aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą“ (COM(2016) 316) ⁽³⁾, kurioje Europos Komisija raginama glaudžiai bendradarbiauti su kompetentingomis nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, pačiu Europos regionų komitetu, ES Merų paktu, visuotiniu Merų paktu dėl klimato ir energetikos, taip pat su Tarptautine vietos lygmens aplinkos iniciatyvų taryba (angl. *International Council for Local Environmental Initiatives – ICLEI*), siekiant parengti vietos ir regioninių lygmenimis nustatytų indėlių koncepciją ir šių indėlių nustatymo metodus. Pirmaujančios vietos ir regionų valdžios institucijos iš pradžių dalyvautų savanoriškai, pagal koncepcijos pagrindimo principą;

26. siūlo į nacionalinius energetikos ir klimato politikos planus įtraukti vidutinės trukmės investicijų į kovą su klimato kaita programas, skirtas pagrindiniams suplanuotiems ir nustatytiems pagal lygmenis (nacionalinį arba subnacionalinį) ir pagal paramos, reikalingos finansavimo spragoms užpildyti, tipą veiksams, šiuo tikslu taip pat apsvarstant naujoviškų finansinių priemonių naudojimą;

27. primindamas tvarios energetikos veiksmų planų svarbą norint pasiekti nacionaliniu ir ES lygmeniu nustatytus įnašus į išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą, siūlo siekti veiksmingai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas supaprastinant minėtų planų įgyvendinimą, ataskaitų teikimo procesą ir stebėsenos sistemą; Šiuo požiūriu reikėtų apsvarstyti galimybę suderinti nacionalines strategijas ir vietos valdžios institucijų tvarios energetikos ir kovos su klimato kaita veiksmų planus. Komisija turėtų toliau skatinti skirti lėšas tvarios energetikos ir kovos su klimato kaita veiksmų planams pagal Merų pacto metodiką, o nacionalinės vyriausybės turėtų paremti;

28. pripažįsta, kad vietos ir regioninės valdžios institucijoms reikia padėti aiškiai suvokti su klimatu susijusias grėsmes jų teritorijoje, kad jos galėtų priimti kuo geresnius sprendimus. Patobulinus socialinį ir ekonominį vertinimą, duomenų teikimą ir komunikaciją, būtų lengviau suvokti kovos su klimato kaita veiksmų poveikį visuomenei, informuojant apie priimamus vietos sprendimus ir išteklių paskirstymą. Europos prisitaikymo prie klimato kaitos platformoje pateikiami rizikos aplinkai zonų žemėlapiai ⁽⁴⁾ yra palankiai vertinama ir naudinga iniciatyva, nors vis dar per mažai žinoma ir apie ją pateikiama informacija yra nenuosekli, kiek tai susiję su regionų ir vietos duomenimis. Apskritai būtina didinti informuotumą apie ES veiksmus ir priemones, skirtas prisitaikyti prie klimato kaitos vietos lygmeniu. Todėl Komitetas ragina Europos Komisiją didinti paramą platformai, kad būtų galima užbaigti duomenų rinkimą ir skleisti rezultatus, daugiau dėmesio skiriant regioniniam ir vietos lygmenims, kurie pirmieji imasi veiksmų krizių metu;

⁽³⁾ Nuomonės projektas ENVE-VI/021, „ES aplinkos politikos įgyvendinimo peržiūra“ (EIR), dėl kurio bus balsuojama 2017 m. spalio mėn. plenarinėje sesijoje.

⁽⁴⁾ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/>

29. be to, pabrėžia, kad siekiant sudaryti palankesnes sąlygas finansavimui svarbu kurti naujas priemones, kaip antai ekologinės obligacijos ir kolektyvinės garantijos. Šias priemones parengti galėtų vietos ir regionų valdžios institucijos, bendradarbiaudamos su nacionalinėmis ir Europos institucijomis arba jų remiamos. Šiuo metu yra daug gerų šios srities pavyzdžių;

30. ragina valstybes nares skatinti vietos valdžios institucijų vykdomus kovos su klimato kaita finansavimo veiksmus pasitelkiant specialias programas (kaip numatyta, pvz., Liuksemburgo klimato pakte⁽⁵⁾), kuriuo užtikrinami papildomi ištekliai vietos valdžios institucijoms, kurios įsipareigoja įgyvendinti tam tikrus energijos vartojimo efektyvumo veiksmus) ar sušvelninant viešųjų finansų vidaus apribojimus, taip pat suteikiant kitokią paramą;

31. ragina visus politikos formuotojus, ypač nacionalines vyriausybes, siūlyti ir įgyvendinti ryžtingas priemones, visų pirma susijusias ne su trumpalaikiais rinkimų rezultatais, o su veiksmų (ar jų nebuvimo) pasekmėmis ateinančioms kartoms, tiek aplinkos būklės ir kokybės, tiek ekonominiu požiūriu. Todėl siūlo, kad subsidijos didelį poveikį aplinkai darančiai ekonominei veiklai (kurią vykdant išmetamas didelis teršalų kiekis), atsižvelgus į anglies dioksido nutekėjimo riziką, būtų palaipsniui mažinamos, kol bus visiškai panaikintos per pagrįstai trumpą laiką ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip iki 2035 m.;

32. rekomenduoja sukurti bendras ir integruotas priemones, skirtas tiek senų, tiek naujų pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti ir anglies dioksido išmetimo rodikliui mažinti, taikyti būtiniausius energijos vartojimo efektyvumo ir energinio naudingumo reikalavimus naujiems pastatams ir sutelkti reikiamą finansavimą esamų pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti.

2017 m. spalio 10 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁵⁾ <http://www.pacteclimat.lu/fr>

Europos regionų komiteto nuomonė – EITP ateitis transporto sektoriuje

(2018/C 054/04)

Pranešėjas: Ximo PUIG I FERRER (ES/PES), Valensijos regiono vyriausybės pirmininkas

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP) su regionine perspektyva

1. primena, kad Europos Sąjungos (ES) integracijos procesas nuo pat pradžių pasižymi nuolat stiprėjančiais jį sudarančių teritorijų ekonominiais, politiniais bei socialiniais santykiais ir partnerystėmis. Transporto sektorius labai prisideda prie ES ekonominio ir socialinio klestėjimo, nes jis aktyvina prekybą, skatina ekonomikos augimą ir suteikia milijonus darbo vietų. Modernios Europos transporto infrastruktūros politika padeda siekti pagrindinių Europos Sąjungos tikslų, apibrėžtų strategijoje „Europa 2020“, 2011 m. baltojoje knygoje dėl transporto politikos ir dešimtyje J.-C. Junckerio vadovaujamos Komisijos nustatytų prioritetų, pavyzdžiui, sklandaus vidaus rinkos veikimo ir ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo;
2. pripažįsta, kad 2013 m. patvirtinta Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP), kuri buvo sukurta kaip bendra teisinė sistema ir transporto sektoriaus finansavimo priemonė, yra labai svarbi plečiant transeuropinį transporto tinklą (TEN-T) ir kartu siekiant bendros pažangos laikantis ryžtingesnės Bendrijos vizijos. Patvirtinta EITP buvo sumanyta kaip būtina bendro finansavimo priemonė, skirta baigti kurti ir pradėti naudoti TEN-T infrastruktūrą ir paslaugas. Dėl šios priežasties ji turi būti susieta su socialine gerove, sanglauda, darbo vietų kūrimu ⁽¹⁾, ekonomikos augimu ir aplinkos tvarumu ⁽²⁾, todėl neturėdama TEN-T ir EITP Europa patirtų išlaidų, kurios būtų didesnės nei šiuo metu jiems skiriamas finansavimas ⁽³⁾;
3. palankiai vertina pastangas, dedamas atliekant dabartinį laikotarpio vidurio vertinimą, atvirumo ir dalyvavimo, suinteresuotųjų subjektų pasiūlymų rinkimo ir konsultavimosi su Regionų komitetu (RK) požiūriu ⁽⁴⁾;
4. mano, kad atliekant EITP laikotarpio vidurio vertinimą bus būtina skatinti išlaikyti ir stiprinti jos pagrindą ir svarbą konkurencingumo, Europos socialinio kapitalo didinimo ir Europos teritorinės sanglaudos stiprinimo požiūriu, taip pat propaguoti bendros Europos pilietybės idėją, apimančią laisvą prekių ir asmenų judėjimą ir sudarančią Europos projekto esmę. Tokio stiprinimo tikslais būtina peržiūrėti EITP atsižvelgiant į jai skiriamus biudžeto asignavimus, procedūras, projektų atrankos, valdymo, stebėsenos bei vertinimo kriterijus ir procesus;

⁽¹⁾ TEN-Corridors: Forerunners of a forward-looking European Transport System (2016 m.), P. Balázs, P. Cox, C. Trautmann, P. Wojciechowski, L. Brinkhorst, M. Grosch ir K. Peijs, <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/116220/tent-issues-papers.pdf>.

⁽²⁾ TEN-Corridors: Forerunners of a forward-looking European Transport System (2016 m.).

⁽³⁾ The cost of non-completion of the TEN-T (2016 m.), Fraunhofer Institut für System und Innovationsforschung (ISI), <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/2015-06-fraunhofer-cost-of-non-completion-of-the-ten-t.pdf>.

⁽⁴⁾ Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) laikotarpio vidurio vertinimas, <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/mid-term-evaluation-connecting-europe-facility-cef>.

5. be to, pažymi, kad nuo EITP patvirtinimo 2013 m. vis dar aktualios kai kurios RK pateiktos pastabos ⁽⁵⁾. Kai kurios tobulintinos sritys yra susijusios su nepakankamomis biudžeto lėšomis, abejonėmis dėl EITP derinimo su kitais fondais, šios priemonės procedūrų sudėtingumu ar nepakankamu vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmeniu ir subsidiarumo trūkumu planuojant ir įgyvendinant bendrai finansuojamus projektus ⁽⁶⁾;

6. pažymi, kad Europos Sąjunga savo transeuropinio transporto tinklo plėtros gairėse primena integruotos politikos svarbą ir pabrėžia, kad būtina užtikrinti „susisiekimą ir jungtis su visais Sąjungos regionais, įskaitant atokių, salų ir atokiausių regionus“; todėl RK ragina šiems regionams, kurie, deja, yra atskirti nuo pagrindinio tinklo, taikyti jūrų greitkeliams numatytas priemones;

7. atkreipia Europos Komisijos dėmesį į tai, kad pasaulyje vyksta radikalūs pokyčiai ekonominio ir teritorinio vystymosi srityje, taip pat formuojasi naujo pobūdžio urbanistinė ir makroregioninė sistema, kuri vienu metu veikia ir pasaulio, ir vietos lygmeniu ⁽⁷⁾. Todėl atliekant bet kokią EITP reformą turėtų būti atsižvelgiama į diskusijas šiais klausimais: kaip strateginė Europos transporto infrastruktūra gali prisidėti prie kitas šalis perkeltos pramoninės veiklos sugrąžinimo į Europą ⁽⁸⁾; koks poveikis daromas pasaulio geopolitinei rizikai, susijusiai su trumpėjančiomis vertės grandinėmis; regioninių vyriausybių kokybiškų valdymo struktūrų svarba; technologinės integracijos procesai ar didėjantys regioniniai skirtumai valstybių viduje (pastaruoju metu regionuose vyksta procesai, dėl kurių didėja vienam gyventojui tenkančio BVP, vidinės šalies sanglaudos ir susijusių valstybių konvergencijos procesų skirtumai ⁽⁹⁾). Kartu, kalbant apie neigiamą raidą, reikėtų pažymėti, kad biudžeto koregavimo procesai privertė regionus sumažinti savo investicijas, ypač su transporto infrastruktūra susijusiose sektoriuose ⁽¹⁰⁾. Be to, nors 2014 m. centrinės valdžios lygmeniu viešosios investicijos šiek tiek atsigavo, pasinaudojant, be kita ko, valstybės biudžeto deficitu ⁽¹¹⁾, jų ir toliau mažėjo subnacionaliniu lygmeniu, o tai padidino regionų skirtumus ir sustiprino centralizaciją. Ateityje persvarstant EITP turi būti atsižvelgta į šias naujas aplinkybes ir numatytos priemonės, kuriomis būtų skatinamas strateginės Europos transporto infrastruktūros potencialas mažinti pramoninėje ir geopolitinėje aplinkoje nustatytą riziką, švelninti didėjančius regioninius skirtumus ir pakeisti neigiamas tendencijas viešųjų investicijų srityje;

Finansavimas

8. pripažįsta Komisijos norą finansuoti TEN-T pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę. Pradinis biudžetas, kuriam skirta 33,2 mlrd. EUR, buvo svarbus finansinis išpareigojimas; be to, šio mechanizmo siekiai pritraukti kapitalo ir privataus sektoriaus iniciatyvų yra itin svarbus aspektas bendro finansavimo požiūriu ⁽¹²⁾;

⁽⁵⁾ Regionų komiteto nuomonė „Europos infrastruktūros tinklų priemonė“ (CdR 648/2012), priimta 2012 m. liepos 18–19 d. vykusioje 96-ojoje plenarinėje sesijoje.

⁽⁶⁾ *Results of the OECD-CoR consultation of sub-national governments. Infrastructure planning and investment across levels of government: current challenges and possible solutions* (2016 m.), <http://cor.europa.eu/en/documentation/brochures/Documents/Results%20of%20the%20OECD-CoR%20consultation%20of%20sub-national%20governments/2794-brochureLR.pdf>.

⁽⁷⁾ *Macro-regional strategies in changing times* (2016 m.) ir *The State of European Cities 2016: Cities leading the way to a better future* (2016 m.).

⁽⁸⁾ EUROFOUND, *ERM annual report 2016: Globalisation slowdown? Recent evidence of offshoring and reshoring in Europe* (2017 m.), J. Hurley, D. Storrie ir E. Perruffo, <https://www.eurofound.europa.eu/publications/annual-report/2017/erm-annual-report-2016-globalisation-slowdown-recent-evidence-of-offshoring-and-reshoring-in-europe>.

⁽⁹⁾ *OECD Regional Outlook 2016. Productive regions for inclusive societies* (2016 m.), <http://www.oecd.org/publications/oecd-regional-outlook-2016-9789264260245-en.htm>.

⁽¹⁰⁾ *OECD Regions at a Glance 2016* (2016 m.) (http://www.oecd-ilibrary.org/governance/oecd-regions-at-a-glance-2016_reg_glance-2016-en).

⁽¹¹⁾ *2 skyrius Using the fiscal levers to escape the low-growth traps*, <https://www.oecd.org/eco/public-finance/Using-the-fiscal-levers-to-escape-the-low-growth-trap.pdf>.

⁽¹²⁾ *Assessment of Connecting Europe Facility: in-depth analysis* (2016 m.), J. Papí, M. Sanz ir R. Blomeyer (2016 m.), [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA\(2016\)572677_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA(2016)572677_EN.pdf).

9. vis dėlto apgailestauja dėl biudžeto suvaržymų, patiriamų pastarąjį dešimtmetį taikant koregavimo politiką. Atsižvelgiant į per keletą pirmųjų įgyvendinimo metų sumažintas lėšas, gali būti neįmanoma pasiekti tikslų, nustatytų laikotarpiui iki 2020 m., 2030 m. (pagrindinis tinklas) ar 2050 m. (visuotinis tinklas);

10. šiuo požiūriu ir atsižvelgdamas į daugiametės programos peržiūrą primena, kad Reglamentuose (ES) Nr. 1315/2013 ir (ES) Nr. 1216/2013 nustatyti tikslai yra privalomi Bendrijos įsipareigojimais;

11. todėl ragina išsamiai ištirti galimybes padidinti priemonei skiriamus asignavimus, ypatingą dėmesį skiriant vietos, miestų ir regionų veiklos vykdytojų nurodytiems pagrindiniams poreikiams, siekiant geriau derinti įvairius su finansavimu susijusius fondus (ESIF, EITP, Sanglaudos fondą) ar kitas EIB pasiūlytas priemones užtikrinant, kad dėl ESIF vėl nebūtų naudojamos EITP lėšos, ir aiškiau išdėstyti konkrečių kvietimų teikti paraiškas tvarkaraštį, – tai turi būti daroma laikantis subsidiarumo principo (iš apačios į viršų). Toks sąrašas galėtų būti paskelbtas perspektyvinio finansinio plano laikotarpio pradžioje, jis sudarytų sąlygas geriau planuoti ir atitinkamai leistų suinteresuotiesiems subjektams iš anksto numatyti, kada bus skelbiami kvietimai teikti paraiškas;

12. pabrėžia, kad Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) dotacijos ir kitos susijusios priemonės neturėtų konkuruoti su ESIF arba jo orientavimusi į rinką siekiant sutelkti naujų lėšų ir panaudoti nenaudojamą kapitalą; mano, kad ESIF ir EITP siekiama skirtingų tikslų, todėl nereikėtų laikytis nuostatos, kad jie gali vienas kitą pakeisti. Vis dėlto, tuo atveju, kai įmanoma dviejų šaltinių sąveika, pageidautina optimaliai derinti šiuos išteklius siekiant paskatinti investicijas ES;

13. be to, rekomenduoja Komisijai taikant Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnį („Brexit“) imtis reikalingų teisėkūros ir politikos priemonių siekiant užtikrinti, kad TEN-T transporto politikai būtų skiriama pakankamai biudžeto lėšų numatant orientacinį ir lankstų asignavimų paskirstymą, kad prireikus lėšas būtų galima perskirti;

14. atkreipia dėmesį į tai, kad bet koks vėlavimas įgyvendinti tam tikras TEN-T tinklo dalis mažina projekte dalyvaujančių regionų augimo galimybes ir riboja tarpregioninio bendradarbiavimo poveikį;

15. mano, kad atsižvelgiant į būtinybę stiprinti sanglaudos šalių veiklą, taip pat siekiant išsaugoti Europos infrastruktūros tinklų priemonės ir sanglaudos fondo papildomumą, turėtų būti išsaugota sanglaudos šalims skirta finansinė programa;

Projektų atranka, administravimas ir valdymas

16. ragina Komisiją dėti ryžtingas pastangas siekiant gerinti projektų atranką ir administravimą, su EITP susijusios veiklos valdymą ir stebėseną, įgyvendinant tokius veiksmus:

- užtikrinti didesnę kvietimų teikti paraiškas dėl projektų nuspėjamumą,
- iš dalies pakeisti Reglamento (ES) Nr. 1315/2013 17 straipsnio 3 dalies nuostatą, kad nurodyto I priedo I dalyje išdėstytų prioritetinių projektų įgyvendinimas nėra privalomas,
- plėtoti „Europos pridėtinės vertės“ idėją kaip projektų vertinimo kriterijų, atsižvelgiant į atokiausių regionų aplinkybes,
- supaprastinti paraiškų teikimo procedūras ir specializuotos techninės pagalbos teikimą rengiant ir valdant projektus,
- sukurti dviejų ar trijų etapų mechanizmus, kuriais skatinama pateikti supaprastintus pasiūlymus pirmajame etape, o išsamesnių pasiūlymų prašoma tik antrajame arba trečiajame etape, kuriame suteikiama daugiau tikrumo dėl finansavimo,
- parengti aiškią ir skaidrią metodiką taikant viešus projektų atrankos ir sutarčių pasirašymo kriterijus,
- įtraukti bendro projektų valdymo kriterijus, taip pat numatyti konsultavimąsi su regionais projektų vertinimo etapu,
- patikslinti bendrai finansuojamų projektų stebėsenos ir kontrolės procedūras ir kriterijus,

- parengti informavimo apie visus projektų atrankos, patvirtinimo ir įgyvendinimo etapus politikos taisykles,
- stiprinti Europos transeuropinių koridorių forumų vaidmenį siekiant pagerinti jų gebėjimą priimti sprendimus su tarpvalstybinės infrastruktūros plėtra susijusiais klausimais, nes ši infrastruktūra yra labai svarbi siekiant užtikrinti tinkamą veikimą ir srautų judėjimą koridoriais, įskaitant tarpvalstybines atkarpas, kliūtis, miesto uostų transporto mazgus⁽¹³⁾ ir trūkstamas jungtis⁽¹⁴⁾;
- prailginti kvietimų teikti paraiškas dėl projektų paskelbimo trukmę;

17. pabrėžia, kad TEN-T finansavimas taikant finansavimo padalijimo tarp energetikos ir telekomunikacijų sektorių priemonę atrodo dirbtinis. Transporto politika yra aiškiai nustatyta, todėl RK rekomenduoja numatyti tik jai skirtas priemones;

18. nurodo, kad valstybės narės, visų pirma tos, kurios gauna sanglaudos fondų paramą, privalo aktyviau naudotis technine pagalba, kuri yra skiriama veiksmų programoms įgyvendinti, kad sustiprėtų vietos ir regionų valdžios institucijų bei kitų dalyvių gebėjimai pasinaudoti ES fondais. Įgyvendinant EITP itin svarbu, kad ir mažiau išsivysčiusios valstybės narės, pasinaudodamos technine pagalba, galėtų parengti kokybiškus projektus ir su kitomis valstybėmis narėmis kaip lygiavertės kandidatės dalyvautų konkursuose dėl ES bendro finansavimo;

19. mano, kad transporto projektų finansavimas pagal EITP turi būti iš esmės grindžiamas subsidijomis, tačiau taip pat gali būti svarbios paskolos, garantijos ar nuosavos lėšos;

Regionų ir miestų vaidmuo

20. pabrėžia, kad apskritai viešojo sektoriaus investicijų įgyvendinimo ir stebėsenos procese vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka didelė atsakomybė. EBPO šalių subnacionalinio lygmens valdžios institucijos 2014 m. buvo atsakingos už 40 proc. viešųjų išlaidų, 50 proc. viešųjų pirkimų, 59 proc. viešųjų investicijų ir 63 proc. valstybės tarnautojams skirtų išlaidų⁽¹⁵⁾;

21. šiuo atžvilgiu norėtų priminti, kad Europos Sąjungoje skiriasi pasitikėjimo teritorinio valdymo institucijomis lygis (dažniausiai labiau pasitikima arčiausiai piliečių esančiomis institucijomis)⁽¹⁶⁾. Šiuo metu visuomenės pasitikėjimas subnacionalinio lygmens valdžios institucijomis yra didesnis nei viršesniais valdymo lygmenimis⁽¹⁷⁾. Be to, vietos ir regionų valdžios institucijų lygmuo geriausiai tinka poreikiams ir ištekliams nustatyti, jame lengviausia vykdyti viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą ir jų valdymui dažniau taikomi atskaitomybės ir skaidrumo principai. Todėl būsimoje EITP peržiūroje turėtų būti taikomas požiūris, kad TEN-T tinklus bendrai kuria įvairių lygmenų valdymo institucijos⁽¹⁸⁾;

22. nurodo, kad šiuo atžvilgiu Komisija turėtų užtikrinti, kad į valstybių narių infrastruktūros planus būtų įtraukti TEN-T tikslai, pirmenybę teikiant tiems valstybių narių projektams, kurie dera su TEN-T;

23. todėl prašo Komisijos užtikrinti decentralizavimą, tiek atliekant projektų atrankos procedūras, tiek vykdant jų valdymą, stebėseną ir kontrolę, labiau įtraukiant regionus į Europos infrastruktūros tinklų priemonę, o šiuo tikslu reikia:

⁽¹³⁾ Regionų komiteto nuomonė „Uostamiesčių ir uosto teritorijų atnaujinimas“, priimta 121-ojoje plenarinėje sesijoje, vykusioje 2017 m. vasario 8–9 d.

⁽¹⁴⁾ Regionų komiteto nuomonė „Trūkstamos transporto jungtys pasienio regionuose“ (CdR 4294/2016), priimta 2017 m. vasario 8–9 d. plenarinėje sesijoje.

⁽¹⁵⁾ Žr. 10 išnašą.

⁽¹⁶⁾ *Handbook on Political Trust* (2017 m.), redaktoriai S. Zmerli ir T. W. G. van der Meer, *Political trust and multilevel government*, J. Muñoz, <http://doi.org/10.4337/9781782545118>.

⁽¹⁷⁾ Standartinė Eurobarometro apklausa Nr. 86, QA8a klausimas, (2016 m. lapkričio mėn.), <http://ec.europa.eu/COMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2137>.

⁽¹⁸⁾ *Europe as a multilevel federation* (2017 m.), M. Keating, *Journal of European Public Policy*, 24 (4), *El poder de lo próximo: las virtudes del municipalismo* (2016 m.), J. Subirats; *Las ciudades ante el cambio de era: la nueva gobernanza urbana: actores e instrumentos* (2016 m.), J. M. Pascual ir J. Subirats.

- panaikinti reikalavimą, kad pasirašomi projektai būtų patvirtinti valstybės lygmeniu (taikant kriterijų, kuris labiau grindžiamas subsidiarumo principu) ir numatyti galimybę juos pasirašyti regionų lygmeniu;
- nuosekliai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į subjektų, kuriems pagal Reglamento (ES) Nr. 1316/2013 9 straipsnį suteikiama teisė teikti projektus ir tvirtinti pasiūlymus, sąrašą;
- atsižvelgiant į regionų įvairovę, priklausančią nuo kiekvienos valstybės narės konstitucinės tvarkos, suteikti galimybę regionams nevaržomai dalyvauti Europos forumų dėl TEN koridorių posėdžiuose. Juose turėtų būti skatinamos tiek įvairių valdymo lygmenų vertikalios koordinavimo priemonės, tiek ir subnacionalinio lygmens valdžios institucijų horizontalios koordinavimo priemonės;
- vykdyti EITP ir TEN-T bendradarbiavimą įgyvendinant naujas teritorines strategijas, pavyzdžiui, plėtojant ES makroregionines strategijas (2009 m. Baltijos jūros regiono, 2010 m. Dunojaus regiono, 2014 m. Jonijos ir Adrijos jūrų regiono ir 2015 m. Alpių regiono) ar kitas geografinio pobūdžio iniciatyvas, koordinuojant veiksmus su Europos teritorinio bendradarbiavimo grupėmis (ETBG) bei panašiomis priemonėmis ir forumais, pavyzdžiui, NORDREGIO, VASAB ir kt.; be to, ten, kur plėtojami megaregionai, turintys strategijas ir transporto bei logistikos paslaugų techninius dokumentus, rekomenduojama atsižvelgti į tokias strategijas ir dokumentus;
- įtraukti regionus apibrėžiant ir rengiant darbo programas, prieš skelbiant kvietimus teikti paraiškas;

Vietos ir regioniniai aspektai ir sąsaja su pasauliniu matmeniu

24. pabrėžia TEN-T sukūrimo bendrą naudą kasdieniam ES piliečių gyvenimui; todėl, siekiant užtikrinti viso projekto matomumą Europos mastu ir sudaryti palankias sąlygas Europos transporto strategijoms, rekomenduoja valdžios institucijoms teikti Europos Sąjungos patvirtintą informaciją apie visą TEN-T tinklą nurodant pagrindinio ir visuotinio tinklų infrastruktūrą, mazgus ir koridorius, taip pat rekomenduoja valdžios institucijoms taikyti specialų požiūrį tinklo mazgams, užtikrinantiems aiškų ir gerai nurodytą susisiekimą su antriniais ir tretiniais transporto tinklais; šiuo požiūriu siūlo valstybėms narėms ir regionams atsižvelgti į TEN-T planuojant ir diegiant savo vietines kelių ir regionines geležinkelių sistemas, siekiant taikyti integruotą požiūrį, užtikrinantį geresnį visų piliečių judumą, kuris yra itin svarbus didinant socialinę įtrauktį ir siekiant apsaugoti aplinką; taip pat rekomenduoja konkrečiai atsižvelgti į salų regionus, kad būtų tinkamai užtikrintas reikiamas susisiekimas oro ir jūrų transportu, kuris užtikrintų piliečių ir prekių prieigą prie pagrindinio tinklo kuo palankesnėmis sąlygomis;

25. pažymi, kad geležinkelių srityje problemų turinčiuose regionuose būtina tiek vietos, tiek regionų lygmeniu sukurti reikiamą infrastruktūrą, kuri suteiktų galimybę naudotis geležinkelių transportu panašiomis sąlygomis kaip ir kitose valstybėse narėse;

26. šiuo požiūriu rekomenduoja išsamiai išnagrinėti klausimus, susijusius su informacijos apie pasiekimus skleidimu ir tikslų bei rezultatų skaidrumu. Reikia geriau supažindinti piliečius su EITP ir TEN-T žemėlapiais steigiant informacijos centrus, pateikiant grafinę informaciją ir dokumentus;

27. atkreipia dėmesį į tai, kad šiuo metu trūksta strateginiuose Europos, nacionalinio ir regionų lygmens dokumentuose išvardytų svarbiausių investicijų transporto srityje veiksmingo koordinavimo ir susiejimo. Europos infrastruktūros tinklų priemonės valdymo ir įgyvendinimo etapuose neatsižvelgta į regionų valdžios institucijas ir tai sumažina galimybes įvertinti iš įvairių finansavimo šaltinių planuojamų investicijų pridėtinę vertę, nuoseklumą ir papildomumą; Koordinuojantį vaidmenį galėtų atlikti ES makroregioninės strategijos;

28. nurodo, kad turimos finansavimo lėšos pirmiausia turėtų būti sutelkiamos pagrindiniam tinklui skiriamam prioritetui atsižvelgiant į galimybę sustiprinti jungtis su tos pačios rūšies transportu (uostas, geležinkelis). Visos likusios lėšos galėtų būti panaudojamos antrinei, tačiau ryžtingai paramai techniniu ir biudžeto požiūriu mažiau reikšmingiems projektams, turintiems mažiau galimybių gauti papildomą privatų finansavimą (nes jie duoda mažesnę ekonominę grąžą trumpuoju laikotarpiu), su sąlyga, kad jie pasižymi didele Europos pridėtine verte, pavyzdžiui, turi natūralias jungtis su pagrindiniu tinklu arba jį papildo svarbiais regioniniais ar tarpregioniniais elementais, ir atitinka strateginius, struktūrinius

ir įgyvendinamumo per trumpą laiką kriterijus. Tai turėtų būti plėtojama būsimoje peržiūroje dviem kryptimis: projektai, kuriais prisidedama prie sklandesnio krovinių ir keleivių pervežimo prioritetiniais koridoriais, ir projektai, kurie turi aiškios pridėtinės vertės prieinamumo, susisiekimo ir teritorinės sanglaudos srityse;

29. reikia pradėti svarstymus apie TEN-T išorės matmenį, ypač palaikant santykius su trečiosiomis šalimis ir strateginėmis Europos bendradarbiavimo sritimis, pavyzdžiui, Viduržemio jūros baseino regionu, Baltijos jūros regionu, Rytų kaimynystės šalimis, dabartine ir būsima Europos ekonomine erdve ir kitais geopolitiniu ir ekonominiu požiūriu svarbiais regionais;

Prioritetai

30. pritaria trims konkrečioms transporto tikslams ir procentiniams dydžiams, nurodytiems EITP reglamento I priedo IV dalyje; tačiau ragina iš dalies pakeisti reglamento 10 straipsnį, kuris yra skirtas finansavimo normoms, prašydamas, kad jos būtų padidintos įgyvendinant veiksmus, susijusius prioritetiniais miestų transporto mazgais, uostais, jūrų transportu, daugiarašio transporto platformomis ir jungtims (pavyzdžiui, geležinkelių greitkeliai) ir galutinės paskirties atkarpoms;

31. siūlo tęsti veiksmus siekiant nustatyti bendrą techninį standartą, taikomą EITP finansavimo reikalavimus atitinkantiems projektams, kad Sąjungoje būtų suderintos TEN-T koridorių greičio, veiksmingumo, UIC vėžės pločio ir patikimumo sąlygos, taip pat alternatyvaus kuro papildymo stotelių standartai;

32. mano, kad tarpvalstybiniam transportui turi būti teikiama pirmenybė, nes iš tiesų tai yra valstybėms narėms mažiausiai svarbi tinklo dalis, tačiau ji turi akivaizdžią Europos pridėtinę vertę;

33. siūlo pagal Europos Sąjungos miestų darbotvarkę užmegzti naują partnerystę dėl transporto mazgų, kuri papildytų jau plėtojamą partnerystę judumo mieste srityje. Ji siektų tirti klausimus, susijusius su miestų ir didmiesčių mazgus kertančiais TEN-T tinklais ir jų integracija miestų aplinkoje, miestų logistika ir ypač pradinės ir galutinės paskirties atkarpos projektais, kaip dar kartą patvirtinama 2017 m. sausio 19 d. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl logistikos ES ir dėl daugiarašio transporto naujuose TEN-T koridoriuose⁽¹⁹⁾. Kaip nurodoma šioje rezoliucijoje, miestų transporto mazguose susijungia didelė dalis transporto rūšių, vyksta perkrovimas ir platinimas ir jie yra labai svarbūs logistikos grandinei, todėl būtent šiuose mazguose turi būti sudarytos energetinių ir transporto tinklų sujungimui su skaitmenine erdve būtinos sąlygos;

34. be to, turėtų būti apsvartyta galimybė stiprinti teritorinę sanglaudą visame Sąjungos geležinkelių tinkle nustatant UIC standartus atitinkantį vėžės plotį, pabrėžiant tarpvalstybinių atkarpų svarbą (taip, pavyzdžiui, padidinant geležinkelių riedmenų vidaus rinkos konkurencingumą) ir stiprinant teritorinę pusiausvyrą, siekiant įtraukti prieinamumo ir susisiekimo su visais Sąjungos regionais kriterijus po 2020 m.;

Tvarus transportas

35. primena, jog labai svarbus EITP aspektas – aplinkos tvarumas, todėl prašo tam skirti daugiau lėšų siekiant švelninti klimato kaitos poveikį; šiuo požiūriu ragina taikant premijinius mechanizmus skiriant lėšas projektams dar labiau remti su įvairiarūšiu vežimu susijusias priemones (pavyzdžiui, jūrų greitkelius), kurios daro didelį poveikį mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro, taip pat kitus tokio paties pobūdžio projektus, skatinančius aplinkos, socialinį ir ekonominį tvarumą ir klimato kaitos švelninimą: elektrinių traukinių geležinkelių bei kelių tinklų ir alternatyvaus kuro papildymo stotelių tinklų plėtrą, skaitmeninių technologijų potencialo išnaudojimą transporto sektoriuje ir uosto įrenginių pritaikymo priemones; taip pat daro nuorodą į savo nuomonę „Europos mažataršio judumo strategija; taip pat daro nuorodą į savo nuomonę „Europos mažataršio judumo strategija“⁽²⁰⁾;

36. nurodo, kad atliekant EITP peržiūrą reikėtų atsižvelgti į naujas vartojimo tendencijas, susijusias su žiedine ekonomika ir judumo bei gamybos modeliais;

⁽¹⁹⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2016-0384+0+DOC+XML+V0//LT>

⁽²⁰⁾ COTER-VI/021

37. siūlo sparčiau rengti tvariam transportui skirtas paramos priemonės, jei reikia, nagrinėjant galimybes, kurias teikia tokios priemonės kaip Europos ekologinė premija, galimi infrastruktūros mokesčiai ir Eurovinjetės direktyvos peržiūra; EITP biudžetą taip pat būtų galima finansuoti iš įvairių mokesčių surinktomis lėšomis;
38. pažymi, kad analizuojant įvairius TEN-T tinklo sprendimus reikia atsižvelgti į darnaus vystymosi klausimą tiek socialiniu, tiek ekonominiu ir aplinkos požiūriu. Todėl nederėtų pamiršti susisiektimo su regionais, kuriems kyla įvairių problemų, pavyzdžiui, dėl jų atokios ar salų padėties arba ekonominio, demografinio ar migracijos srautų disbalanso.

Briuselis, 2017 m. spalio 10 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė „Aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros“

(2018/C 054/05)

Pranešėjas:

Andrew Varah Cooper (UK / EA), Kirklees tarybos narys

Pamatinis dokumentas: Europos Komisijos komunikatas „ES aplinkos politikos rezultatų užtikrinimas atliekant reguliarią aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą“COM(2016) 316 *final***POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

A. Bendrosios pastabos

1. pritaria minčiai, kad atliekant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą turi būti siekiama pagerinti bendras žinias apie esamas ES aplinkos politikos ir teisės aktų įgyvendinimo kiekvienoje valstybėje narėje spragas, pasiūlyti naujų sprendimų dėl teisinio nuostatų vykdymo užtikrinimo, pašalinti gilumines ir dažnai įvairius sektorius apimančias šių spragų priežastis ir stengiamasi paskatinti keitimąsi gerąja praktika;
2. patvirtina, kad 2017 m. vasario mėn. paskelbtame aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros dokumentų rinkinyje ⁽¹⁾ pateikiant 28 šalių ataskaitas pirmą kartą išsamiai apžvelgiama, kaip ES aplinkos politika ir teisės aktai įgyvendinami vietos lygmeniu valstybėse narėse. Iš šio dokumentų rinkinio matyti, kad aplinkos politika veikia, tačiau visoje Europoje yra didelių nuoseklumo spragų, susijusių su šių taisyklių ir politikos praktiniu įgyvendinimu;
3. pabrėžia, kad sėkmingam ES aplinkos politikos įgyvendinimui reikalingas glaudus bendradarbiavimas visais valdymo lygmenimis – pradedant vietos, baigiant ES lygmeniu; todėl palankiai vertina tai, kad Komisijos komunikate daroma aiški nuoroda į bendradarbiavimą su Regionų komitetu, tačiau primena, kad reikalinga tolesnė pažanga daugelyje valstybių narių siekiant užtikrinti veiksmingą vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą peržiūrint ir gerinant įgyvendinimą;
4. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares kuo geriau pasinaudoti aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra ir tokiu būdu užtikrinti, kad į aplinkos apsaugos klausimus būtų atsižvelgta nustatant Europos semestro makroekonominius prioritetus, ir padėti įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. nustatytus darnaus vystymosi tikslus;
5. pabrėžia, kad būtina 2017–2018 m. užmegzti surengti struktūrinį dialogą įgyvendinimo klausimais su kiekviena valstybe nare ir tinkamai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas siekiant apsvarstyti, kaip spręsti struktūrines problemas ir patenkinti konkrečių valstybių narių poreikius;
6. rekomenduoja, kad Europos Komisija būtų ryžtingesnė atliekant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros analizę ir užtikrintų didesnę valstybių narių palyginamumą. Kitame aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros etape Europos Komisija turėtų pateikti aiškią ir lengvai suprantamą atskirų valstybių narių pažangos, padarytos sprendžiant pagrindines įgyvendinimo problemas, iliustraciją ir nereikalauti jokių papildomų valstybių narių, regionų ar miestų ataskaitų;
7. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares toliau stiprinti Europos Sąjungos aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo tinklo (IMPEL) vaidmenį ir toliau plėtoti nacionalinius IMPEL tinklus, suteikiančius vietos ir regionų valdžios institucijų ekspertams galimybę keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Visus dokumentus galima rasti adresu http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm.

⁽²⁾ IMPEL – Europos Sąjungos aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo tinklas, veikiantis visose ES valstybėse narėse.

8. mano, kad į aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros procesą kiek įmanoma ir tikslinga taip pat turi būti įtraukti jau taikomi Europos teisės aktų įgyvendinimo pažangos vertinimo mechanizmai, įskaitant iniciatyvą „Veiksmingas įgyvendinimas“ (angl. *Make It Work*), IMPEL tinklo veiklą ir Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT);

9. palankiai vertina Europos Komisijos pranešimą dėl teisės kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais ⁽³⁾ ir 2017 m. tikisi tolesnių konkrečių Europos Komisijos iniciatyvų, skirtų padėti geriau įgyvendinti aplinkos teisės aktus ⁽⁴⁾;

10. pritaria Europos Komisijos ataskaitai „Aplinkosaugos ataskaitų teikimo supaprastinimo veiksmai“ ⁽⁵⁾, kuri paskelbta atlikus ES aplinkos politikos ataskaitų teikimo ir stebėsenos tinkamumo patikrą ⁽⁶⁾, kurią RK papildė perspektyvine nuomone COR-2015-05660-00-00-AC-TRA. RK pakartoja savo raginimą Europos Komisijai laikytis horizontaliojo aplinkosaugos stebėsenos ir ataskaitų teikimo metodo, ir todėl tikisi, kad Europos Komisija nuosekliai įgyvendins ataskaitos 1 ir 2 veiksmus, pasiūlydama pakeitimus dėl tam tikruose galiojančiuose ar naujuose teisės aktuose numatytų ataskaitų teikimo prievolių, siekiant labiau suderinti ir supaprastinti šias prievoles.

B. RK vaidmuo aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros politikos cikle tarpinstitucinėje sistemoje

11. siūlo Europos Komisijai glaudžiai ir struktūruotai bendradarbiauti per visą aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros ciklą, įskaitant Jungtinės techninės bendradarbiavimo aplinkos srityje platformos veiklą ⁽⁷⁾, daugiausia dėmesio skiriant skirtingoms struktūrinėms įgyvendinimo problemoms, su kuriomis susiduria vietos ir regionų valdžios institucijos, ir jų sprendimui, kaip nurodyta nuomonės D skirsnyje. Vykdamas šį bendradarbiavimą, be kita ko, būtų nagrinėjamos priemonės, kuriomis RK, atsižvelgiant į jo patirtį, įgytą dalyvaujant strategijos „Europa 2020“ valdymo cikle, per kurį jis vykdydė reguliarių Europos semestro vertinimą iš vietos ir regionų perspektyvos, galėtų padėti pagrįsti aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūroje numatytas atskirų šalių ataskaitas ir gaires valstybėms narėms suteikdamas joms teritorinį aspektą;

12. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija komunikate nurodo, jog aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra papildo įgyvendinimo srityje jau dedamas pastangas, pavyzdžiui, atitikties stebėseną ir pažeidimų nagrinėjimo procedūras;

13. laikosi nuomonės, jog svarbu, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros sistema po dviejų ciklų (ketverių metų) būtų įvertinta, siekiant išbandyti šio mechanizmo veiksmingumą;

14. mano, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra suteikia galimybę RK ir Europos Parlamentui tikslingai bendradarbiauti keičiantis informacija apie ES aplinkos teisės aktų įgyvendinimo problemas ir sprendimus, susiejant vienos iš teisėkūros institucijų interesus ir už įgyvendinimą atsakingų institucijų sprendimus priimančių subjektų patirtį. Komitetas ragina Europos Parlamentą glaudžiai bendradarbiauti abiem ENVI komiteto aptartais klausimais – dėl aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros ir pagrindinių įgyvendinimo spragų bei nustatytų pagrindinių priežasčių, ir ateityje, rengiant būsimas Europos Parlamento įgyvendinimo ataskaitas, įskaitant bendrus RK ENVE komisijos ir EP ENVI komiteto posėdžius šiais klausimais;

15. pabrėžia, kad yra pasirengęs dalyvauti būsimose Tarybos rengiamose diskusijose dėl aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros, neoficialiuose aplinkos ministrų susitikimuose ar kitoje su aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra susijusioje ES Tarybai pirmininkaujančios valstybės veikloje; siūlo savo paramą ruošiantis šioms diskusijoms ir veiklai, visų pirma ES Tarybai pirmininkaujančių valstybių prašymu rengdamas tikslingas RK nuomones ir organizuodamas Jungtinės RK ir EK techninės bendradarbiavimo aplinkos srityje platformos posėdžius;

16. siūlo išnagrinėti galimybę įvairiose ES teritorijos dalyse organizuoti specialiams klausimams skirtus posėdžius glaudžiai bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir Europos Komisijos atstovybėmis bei EP informacijos biurais valstybėse narėse; tokie renginiai leistų aptarti konkrečias vietoje kylančias įgyvendinimo problemas ir taip padėtų rengti šalių ataskaitas;

⁽³⁾ C(2017) 2616 final.

⁽⁴⁾ CDR 5660/2015.

⁽⁵⁾ COM(2017) 312 final.

⁽⁶⁾ SWD(2017) 230 final.

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/environment/legal/platform_en.htm.

C. Įtraukti daugiau politikos sričių

17. apgailestauja, kad Europos Komisija, vykdydama aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą, dėmesį iš pradžių sutelkė į atliekų tvarkymo, gamtos ir biologinės įvairovės apsaugos, oro kokybės, triukšmo taršos, vandens kokybės ir vandentvarkos sritis⁽⁸⁾;

18. ragina Europos Komisiją klimato kaitos problemą, kaip svarbų elementą, įtraukti į kitą aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros etapą, taip pat įtraukti klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos klausimus užtikrinant suderinamumą su energetikos sąjungos valdymo nuostatomis; primena reikšmingą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį sprendžiant klimato kaitos iššūkius ir šiuo požiūriu skatina apibrėžti ir paskirstyti regionų ir vietos lygmens klimato kaitos tikslus, papildančius nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, kaip svarbų įsipareigojimų pagal Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos vykdymo aspektą;

19. pabrėžia būtinybę į kitą peržiūros etapą įtraukti Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvos įgyvendinimą. Šiuo atžvilgiu IMPEL tinklas turėtų atlikti svarbesnį vaidmenį šiame procese, kad padėtų surinkti geros praktikos pavyzdžių 2019 metams;

20. taip pat rekomenduoja įtraukti ES cheminių medžiagų politiką, kuri yra ES aplinkos politikos pagrindas. Atliekant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą turėtų būti atkreiptas dėmesys į trūkumus ir teigiamą patirtį, susijusią su cheminių medžiagų registracija, įvertinimu ir autorizacija;

D. Pagrindinės netinkamo politikos įgyvendinimo priežastys

21. palankiai vertina Europos Komisijos ketinimą pagerinti konkrečių šalių žinias apie viešojo administravimo kokybę, valdymą ir nacionalinių ir (arba) regionų ir (arba) vietos valdžios institucijų kompetencijos ES aplinkos teisės aktų įgyvendinimo srityje pasidalijimą;

22. pripažįsta, kad atliekant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą pateikiamos ne tik išsamesnės įgyvendinimo tradiciniuose aplinkos sektoriuose spragų analizės, bet ir (pirmą kartą aplinkos apsaugos srityje) preliminarios išvados dėl galimų pagrindinių nepakankamo įgyvendinimo priežasčių;

23. rekomenduoja atliekant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą daugiau dėmesio skirti neveiksmingam vietos, regionų ir nacionalinių valdžios institucijų veiklos koordinavimui, kad būtų sprendžiamos neaiškios įgaliojimų ir atsakomybės pasiskirstymo, administracinių gebėjimų trūkumo, nepakankamo finansavimo ir rinkos priemonių taikymo, nepakankamo politikos įtraukimo ir nuoseklumo, žinių ir duomenų stygiaus ir nepakankamų vykdymo užtikrinimo priemonių problemos⁽⁹⁾;

Veiksmingas vietos, regionų ir nacionalinių valdžios institucijų veiklos koordinavimas

24. ragina Europos Komisiją parengti bendrą metodiką, skirtą nacionaliniams dialogams dėl aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros, ir pateikti gaires visapusiškam vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo visame procese užtikrinimui;

25. pabrėžia, kad įgyvendinimo ir reguliavimo gerinimas yra glaudžiai susiję – jei nesilaikoma aplinkosaugos politikos tikslų, taip pat reikia išnagrinėti visas ES naudojamas priemones, ES teisės aktų nuoseklumą ir darną bei administracinę naštą;

26. prašo valstybių narių padėti vietos ir regionų lygmeniu atlikti aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūras, atitinkančias nacionalines peržiūras;

27. rekomenduoja valstybėms narėms palaikyti glaudesnius ryšius su vietos ir regionų valdžios institucijomis jau politikos kūrimo ir teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę etapais, kaip raginama 7-ojoje aplinkosaugos veiksmų programoje, pavyzdžiui, pasitelkiant darbo grupes dėl vertikalių tarpvyriausybinių klausimų;

⁽⁸⁾ Išsami įvairių politikos sričių rezultatų santrauka pateikiama Europos Parlamento tyrimų tarnybos (EPRS) 2017 m. kovo mėn. informaciniame pranešime „Aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra“. Šis pranešimas parengtas RK prašymu pagal Europos Parlamento ir RK bendradarbiavimo susitarimą.

⁽⁹⁾ Taip pat žr. 2017 m. rugsėjo mėn. RK tyrimo ataskaitą „Veiksmingas daugiapakopis aplinkos valdymas siekiant geriau įgyvendinti ES aplinkos teisės aktus“, kurią parengė bendrovė „Milieu Ltd.“ (<http://cor.europa.eu/lt/documentation/studies/Pages/studies.aspx>).

28. pabrėžia, kad valstybėms narėms būtina toliau plėtoti mechanizmus, kuriais siekiama pagerinti veiksmingą vertikalų koordinavimą, įskaitant aiškų atsakomybės pasidalijimą tarp įvairių valdžios lygmenų;

29. ragina valstybes nares ir regionų bei vietos valdžios institucijas toliau mažinti susiskaidymą, taip pat imtis tolesnių veiksmų, pavyzdžiui, įvesti aplinkosaugos leidimus, apimančius įvairių sektorių aplinkosaugos leidimus, ir supaprastinti poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio poveikio aplinkai vertinimo procedūras⁽¹⁰⁾;

Administracinių gebėjimų, susijusių su aplinkos politikos įgyvendinimu, stiprinimas

30. pabrėžia, kad, kaip patvirtinta atlikus aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą, daugeliui vietos ir regionų valdžios institucijų trūksta finansinių, žmogiškųjų ir techninių išteklių, kad būtų galima tinkamai įgyvendinti ES aplinkos teisės aktus, ir kad visų pirma mažesnės savivaldybės dažnai turi ribotus išteklius, kad galėtų gerinti technines žinias apie reguliavimo reikalavimus; todėl pabrėžia, kad reikalinga didesnė ES lygmens parama, kuri būtų skiriama tiesiogiai arba raginant valstybes nares skirti paramą vietos ir regionų valdžios institucijoms horizontaliam bendradarbiavimui (valstybių narių viduje ir tarpvalstybiniam), siekiant sujungti projektus, keistis gerąja patirtimi ir plėtoti bendrus procesus ir procedūras;

31. ragina valstybes nares, regionų ir vietos valdžios institucijas užtikrinti, kad vietos ir regionų aplinkosaugos institucijoms skirti finansiniai ir žmogiškieji ištekliai atitiktų jų (jiems pavestas) užduotis;

32. ragina Europos Komisiją parengti ES gaires daugiau kalbų, o valstybes nares bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis parengti bendrus standartus, modelius, kontrolinius sąrašus ir mokymo programas, kad būtų užtikrintas įgyvendinimo ir ataskaitų teikimo nuoseklumas;

33. prašo vietos ir regionų valdžios institucijų patikrinti procedūrų kokybę, supaprastinti aplinkosaugos leidimų išdavimą, sutelkti išteklius su kitomis tarnybomis, kad būtų pasiekta masto ekonomija, spręsti administracines ribas peržengiančias aplinkos problemas ir pasinaudoti ES kokybiško viešojo administravimo priemonių rinkiniu⁽¹¹⁾;

34. prašo Europos Komisijos, valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų skatinti vietos ir regionų ekspertus dalyvauti IMPEL tinklo veikloje ir ateityje taikant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros tarpusavio vertinimo priemonę;

35. prašo Europos Komisijos ir visų pirma valstybių narių įtraukti vietos ir regionų ekspertus rengiant ES gaires, taip pat susijusias nacionalines gaires, siekiant užtikrinti didesnę aiškumą ir lankstumą jas įgyvendinant;

36. ragina Europos Komisiją skirti pakankamai biudžeto lėšų naujai aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros tarpusavio vertinimo priemonei. Komisija taip pat turėtų užtikrinti jos papildomumą su IMPEL tinklo vykdoma tarpusavio vertinimo veikla ir su valdymo institucijų pagal priemonę TAIEX REGIO PEER 2 PEER vykdomais informacijos mainais aplinkosaugos srityje;

Geresnis aplinkos *acquis* įgyvendinimui skirtų ES lėšų panaudojimas

37. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas padedant valstybėms narėms pasinaudoti pagal 11 teminį tikslą teikiama Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) technine pagalba siekiant padidinti už aplinką atsakingų tarnybų institucinius ir administracinius gebėjimus ir jų galimybes pasinaudoti ESI fondų lėšomis, visų pirma didelio masto aplinkosaugos infrastruktūrai (6 tikslas). Taip pat ragina jas pasinaudoti ES struktūrinių reformų rėmimo programa siekiant patobulinti aplinkosaugos administravimą;

38. pritaria minčiai, kad daugiau valstybių narių turėtų sukurti ekspertų iš sanglaudos politikos valdymo institucijų tinklus, kurie skatintų investicijas į aplinkos apsaugą;

39. prašo ES rengiant būsimą DFP visapusiškai išnagrinėti galimybes padidinti ES finansavimą aplinkos teisės aktų įgyvendinimui, įskaitant galimybę šiam tikslui rezervuoti tam tikrą procentinę dalį;

⁽¹⁰⁾ Poveikio aplinkai vertinimas (angl. EIA) ir Strateginis poveikio aplinkai vertinimas (angl. SEA).

⁽¹¹⁾ „Viešojo administravimo kokybė. Priemonių rinkinys specialistams“, Europos Komisija, 2015 m.

Politikos įtraukimas ir nuoseklumas

40. pripažįsta, kad nepakankamas aplinkos klausimų įtraukimas į kitas politikos sritis yra dar viena esminė netinkamo aplinkos teisės aktų įgyvendinimo priežastis, todėl primena poreikį integruoti pagrindinius aplinkos ir klimato kaitos politikos tikslus į visą ES veiklą;

41. prašo vietos ir regionų valdžios institucijų užtikrinti tinkamą koordinavimą politiniu ir strateginiu lygmeniu priimančioms vietos ir (arba) regionų darnaus vystymosi strategijas ir užtikrinant aplinkos klausimų įtraukimą ankstyvuoju etapu į teritorijų planavimą, kad sumažėtų konfliktų. Taip pat ragina aplinkos klausimus tinkamai įtraukti ankstyvuoju etapu taikant strateginio poveikio aplinkai vertinimo procedūras;

42. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas propaguoti savanoriškus sektorių susitarimus su pagrindiniais pramonės sektoriais ir „sutartis“ tarp valdžios institucijų ir visuomenės suinteresuotųjų subjektų siekiant teikti informaciją, nustatyti problemas ir ieškoti sprendimų;

43. pabrėžia, kad daugelyje aplinkos politikos sričių ES turi toliau vykdyti ryžtingesnę ir veiksmingesnę taršos mažinimo jos susidarymo vietoje politiką, kitaip vietos ir regionų lygmeniu nebus įmanoma laikytis įvairių ES teisės aktų dėl aplinkos kokybės standartų;

44. prašo Europos Komisijos ir valstybių narių labiau padėti kompetentingoms vietos ir regionų valdžios institucijoms laikytis šių standartų ir tikslų;

45. prašo Europos Komisijos kartu su atitinkamomis nacionalinės valdžios institucijomis, Europos regionų komitetu, ES Merų paktą, Visuotinio merų paktą dėl klimato ir energetikos dalyviais ir organizacija „Vietos valdžios institucijos už darnų vystymąsi“ (ICLEI) parengti koncepciją ir metodiką, kurios padėtų nustatyti vietos ir regionų lygmeniu įpareigojančius veiksmus, ir tokiu būdu padėti siekti kovos su klimato kaita tikslų pagal COP 21 Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos. Pirmąjį vietos ir regionų valdžios institucijos iš pradžių dalyvautų savanoriškai, pagal koncepcijos pagrindimo principą;

Žinių ir duomenų prieinamumo gerinimas

46. pripažįsta, kad dėl duomenų stygiaus vis dar kyla įgyvendinimo problemų daugelyje valstybių narių įvairiais valdymo lygmenimis ir kad vietos ir regionų valdžios institucijos gali atlikti svarbų vaidmenį kaupiant žinias ir duomenis ir teikiant informaciją visuomenei bei skatinant didesnę piliečių sąmoningumą;

47. teigiamai vertina tai, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra turėtų būti grindžiama turimais duomenimis ir kad ji turėtų padėti geriau panaudoti šiuos duomenis ir pateikti kryžmines nuorodas į juos, gerinant galimybę jais pasinaudoti, visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijoms;

48. pritaria struktūruotoms diskusijoms dėl tinkamo atsakomybės sričių ir išteklių paskirstymo valstybėse narėse tarp savivaldybių, regionų ir nacionalinio lygmens siekiant užtikrinti, kad aplinkos būklės ataskaitos ir rodikliai būtų nuoseklūs, veiksmingi ir patikimi;

49. ragina valstybes nares, bendradarbiaujant su kompetentingomis vietos ir regionų valdžios institucijomis, toliau plėtoti struktūrines įgyvendinimo ir informacines sistemas (angl. SIIF), skirtas visiems svarbiausiems ES aplinkos teisės aktams;

50. reikalauja Europos Komisijos užtikrinti, kad valstybės narės ir jų vietos bei regionų valdžios institucijos tinkamai įgyvendintų esamus minimalius reikalavimus, nustatytus direktyvoje dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką;

51. prašo vietos ir regionų valdžios institucijų toliau vykdyti aktyvią informavimo politiką. Tai turėtų būti dvikryptis (įskaitant grįžtamosios informacijos mechanizmus) ir labiau į piliečius orientuotas informavimas, pavyzdžiui, rengiant internetines kartografines priemones, taikomąsias programas ir švietimo kampanijas;

52. remia NVO dalyvavimą renkant ir piliečiams skleidžiant informaciją apie aplinką ir pritaria tam, kad būtų pasitelkiami mokslininkai mėgėjai duomenims apie aplinką rinkti;

53. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares remti valdžios institucijas įgyvendinant e. sprendimus ir e. valdžią, kad būtų pagerinta aplinkos stebėseną ir ataskaitų teikimas, pavyzdžiui, įgyvendinant 2016–2020 m. e. valdžios veiksmų planą, programą LIFE, Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) ir programą „Horizontas 2020“ ir pradėdant naudoti Europos aplinkos agentūros platformą „Reportnet 2.0“⁽¹²⁾;

54. prašo dėti pastangas visais lygmenimis siekiant užtikrinti aplinkos duomenų mainus elektroninėmis priemonėmis ir tolesnę INSPIRE⁽¹³⁾ plėtrą. Regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimas INSPIRE procese taip pat turėtų būti sustiprintas;

Tinkamas nuostatų vykdymo užtikrinimo mechanizmas

55. yra susirūpinęs dėl to, kad aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros analizė rodo, jog nuostatų vykdymo stebėseną ir užtikrinimą dažnai kelia susirūpinimą dėl neveiksmingų sankcijų ir nepakankamo inspektorių ir prokurorų bendradarbiavimo. Vietos ir regionų valdžios institucijos, užtikrindamos nuostatų vykdymą, patiria sunkumų, susijusių su ES nuostatų aiškinimu ir taikymu. Daugelio vietos valdžios institucijų administracijos yra pernelyg mažos, kad užtikrintų profesionalų aplinkos teisės aktų vykdymą;

56. prašo vietos ir regionų valdžios institucijų užtikrinti aiškų kompetentingų institucijų paskyrimą, įgaliojimus ir profesionalumą, veiksmingai derinti veiksmus su nacionalinėmis valdžios institucijomis (pvz., policija, muitinėmis ir prokuratūromis) ir apsarstyti galimybę įkurti bendras regionines agentūras, kurios užtikrintų aplinkos teisės aktų vykdymą ribotų tikrinimo įgaliojimų atvejais;

57. ragina nacionalines, regionų ir vietos valdžios institucijas taikyti riziką grindžiamą požiūrį į nuostatų vykdymo užtikrinimą parengiant geriausią stebėsenos, skatinimo ir vykdymo užtikrinimo veiksmų derinį ir geriau nustatant ribotų išteklių naudojimo prioritetus;

58. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas, kadangi jos yra arti įmonių ir piliečių, imtis nuostatų laikymosi skatinimo veiksmų, apimančių bendradarbiavimą su verslo bendruomenėmis, susijusiomis NVO ir piliečiais, kuriems šios nuostatos taikomos;

59. prašo valstybių narių, regionų ir vietos valdžios institucijų taikyti skubias vykdymo užtikrinimo priemones ir patvirtinti proporcingas bei atgrasančias sankcijas, taikytinas ES aplinkos teisės aktų pažeidimų atvejais, atitinkamai laikantis Direktyvos 2008/99/EB dėl nusikaltimų aplinkai nuostatų;

60. ragina nacionalines, regionų ir vietos valdžios institucijas kovoti su korupcija ir užtikrinti tinkamą teisingumo sistemų veikimą aplinkos srityje gerbiant ES aplinkos teisės aktais⁽¹⁴⁾ piliečiams suteiktas procesines teises;

61. remia visas nacionalinių ir regionų valdžios institucijų ir vietos valdžios institucijų asociacijų iniciatyvas plėsti žinias keičiantis geriausia praktika, sukaupia vykdant Europos tinklų, pavyzdžiui, IMPEL, Europos aplinkos prokurorų tinklo ir policijos pareigūnų tinklo, veiklą;

62. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares toliau stiprinti IMPEL vaidmenį ir plėtoti nacionalinius IMPEL tinklus, suteikiančius vietos ir regionų valdžios institucijų ekspertams galimybę keistis geriausios praktikos pavyzdžiais.

2017 m. spalio 10 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹²⁾ 3 veiksmas, COM(2017) 312 final.

⁽¹³⁾ Direktyva 2007/2/EB.

⁽¹⁴⁾ Bendras nacionalinių teisingumo sistemų veiksmingumas aptartas ES teisingumo rezultatų suvestinėje ir Europos semestro dokumente (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester_thematic-factsheet_effective-justice-systems_en.pdf).

Europos regionų komiteto nuomonė „Europos sąveikiųjų intelektinių transporto sistemų strategija“

(2018/C 054/06)

Pranešėjas

Bouke Arends (NL / PES), Emeno savivaldybės mero pavaduotojas

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos sąveikiųjų intelektinių transporto sistemų strategija – svarbus žingsnis į sąveikų, susietą ir automatizuotą judumą“

COM(2016) 766 *final***POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

IŽANGA

1. teigia, kad Europos sąveikiųjų intelektinių transporto sistemų (C-ITS) strategija yra svarbus žingsnis į priekį siekiant sąveikiojo, susietojo ir automatizuoto transporto priemonių vairavimo. Integruotas C-ITS diegimas į transporto sistemas tiek pačiuose miestuose ir regionuose, tiek tarp jų gali suteikti daug naudos visuomenei, pavyzdžiui, užtikrinti didesnę saugumą, švaresnę aplinką, geresnę prieinamumą, socialinę įtrauktį ar papildomų darbo vietų;
2. prašo, kad be komunikate išvardytų priemonių būtų imamasi ir kitų, ryžtingesnių priemonių, kad būtų visapusiškai išnaudotos C-ITS teikiamos galimybės ir pasiekti tolimesni tikslai: visiškai automatizuotas ir mažataršis daugiarūšis transportas, judumas kaip paslauga ir transportas nuo durų iki durų, vėlgi daugiausia siekiant skatinti socialinę įtrauktį;
3. pripažįsta, kad siekiant galutinių tikslų, turi būti nustatyta keletas kitų priemonių, kurias Komisija toliau plėtoja atskiruose priemonių rinkiniuose, kurie rengiami tuo pačiu metu kaip ir svarstomas dokumentas ar bus rengiami vėliau, pavyzdžiui, nuostatas dėl mažataršio transporto ar dėl būtinų fizinės infrastruktūros pakeitimų;
4. mano, būtų pageidautina, kad ES atliktų koordinatorės vaidmenį plėtojant sąveikią standartų ir taisyklių sistemą, susijusią su ryšių ir technologijų sistemomis transporto srityje;
5. mano, kad labai svarbu, kad vietos ir regionų valdžios institucijos dalyvautų įgyvendinant visus tarpinius etapus siekiant galutinių tikslų ir kad Komisija turi plačiau ir aktyviau jas įtraukti į šį procesą;
6. ragina Komisiją geriau paaiškinti vietos ir regionų valdžios institucijoms, kaip įvairios ES priemonės siejasi tarpusavyje ir kokių rezultatų jomis turėtų būti pasiekta. Tam reikia nuoseklesnės ir tikslingesnės Komisijos komunikacijos su vietos ir regionų valdžios institucijomis dėl jos įvairių priemonių. Tik tuomet vietos ir regionų valdžios institucijos galės atlikti joms skirtą vaidmenį siekiant užsibrėžtų tikslų ir užtikrinant sąveiką tarp įvairių regionų ir miestų;
7. ragina Komisiją, padedant vietos ir regionų valdžios institucijomis, imtis konkrečių veiksmų norint sulaukti visuomenės pritarimo, nes tokie veiksmai būtini siekiant galutinių automatizuoto ir mažataršio transporto tikslų. Visuomenės parama būtina ne tik tam, kad būtų galima keisti C-ITS reikalingais duomenimis, bet ir visų pirma, tam, kad visuomenė pritartų transportui, kuris pamažu taps vis labiau automatizuotu. Šiame procese technologijos turėtų tarnauti naudotojams;

EUROPOS VEIKSMAI, BŪTINI SIEKIANČI SUDARYTI SĄLYGAS DIEGTI SĄVEIKŲJŲ, SUSIETAJŲ IR AUTOMATIZUOTĄ JUDUMĄ

8. pažymi, kad didžioji kelionių ir transporto veiklos dalis vyksta trumpais atstumais, regionuose. Atlikus skaičiavimus pagal Eurostato pateiktus duomenis, iš viso keliais pervežamų krovinių kiekio (tonomis) daugiau negu pusė krovinių vežama trumpesniu nei 50 km atstumu; trimis atvejais iš keturių šis atstumas nesiekia 150 km. Vežant keleivius nuvažiuojamas maršrutas paprastai yra dar trumpesnis;

9. todėl taip pat ragina numatyti konkrečias priemones ir finansavimą C-ITS diegimui už transeuropinio transporto tinklo ribų;

10. prašo, kad Komisija laikytųsi konkretaus požiūrio į C-ITS diegimą įvairiarūšio eismo ir transporto mazguose, atsižvelgiant į neseniai įvykusius pasikeitimus programoje „Horizontas 2020“, pagal kurią tyrimai nuo šiol daugiausia orientuojami į transporto rūšių integraciją ir susiejimą su automatizavimu. Jis turėtų atitikti požiūrį, kurio laikomasi koridorių klausimu, kad būtų sukurta integruota eismo sistema;

11. atkreipia dėmesį į tai, kad daugiausia šių įvairiarūšio transporto mazgų yra miestų regionuose ir miestuose, kuriuose C-ITS ir įvairiarūšis transportas gali suteikti didžiausios naudos mažinant neigiamą eismo ir transporto poveikį, pavyzdžiui, spūstis, oro taršą, taip pat sprendžiant automobilių statymo ir nesaugumo keliuose problemas. Važinėjimas dviračiu taip pat yra daugiarūšio transporto dalis ir pagal savo pobūdį puikiai tinka vietoms ir regionams;

12. pažymi, kad iki šiol Komisija daug dėmesio skyrė automobilių kelių transportui, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad taip pat yra numatytos ir rengiamos automatizuotos viešojo transporto, vidaus vandenų kelių, geležinkelių ir oro transporto sistemos (pvz., Hyperloop sistemos arba bepiločiai orlaiviai);

13. todėl prašo jau dabar, taikant tikslines priemones, skatinti skirtingų transporto rūšių tarpusavio ryšį ir sąveiką ir ryšį bei sąveiką su viešuoju transportu;

14. atkreipia dėmesį į visiškai teisingą Komisijos ketinimą imtis priemonių ir dėl pažeidžiamų eismo dalyvių, tačiau tai taip pat reiškia, kad reikia labiau atsižvelgti į skirtingas vietas ir regionų aplinkybes;

15. ragina nustatyti konkrečias priemones ne tik pėstiesiems ir dviratininkams, bet ir visiems pažeidžiamiems eismo dalyviams: elektrinių dviračių, motorolerių, motociklų ir asmenims su negalia skirtų (elektra varomų) automobiliukų vairuotojams;

16. pripažįsta, kad dėl labai intensyvaus eismo ir tankaus infrastruktūros tinklo miestų regionuose padėtis labai sudėtinga, todėl C-ITS sistemoms keliami specifiniai reikalavimai. Atsižvelgiant į tai, šio tipo vietovėse Europoje buvo pradėti tyrimai ir projektai, kad C-ITS sistemas taip pat būtų galima sėkmingai diegti tokioje aplinkoje;

17. atkreipia dėmesį į tai, kad sudėtinga, taigi ir ne taip patrauklu, plėtoti C-ITS verslo iniciatyvas urbanizuotuose regionuose ir ypač miestuose;

18. prašo Komisijos imtis veiksmų ir sumažinti kliūtis diegti C-ITS miestų regionuose ir miestuose;

19. taip pat ragina imtis priemonių ir užtikrinti, kad sistemos, kurios bus kuriamos ir bandomos, būtų tinkamai susietos su mechanizmais, skirtais eismui ir transportui ilgesniais atstumais tarp šalių ir regionų;

20. mano, kad C-ITS, kaip automatizuoto transporto, judumo kaip paslaugos ir transporto nuo durų iki durų sudeamoji dalis, taip pat gali prisidėti prie socialinės įtraukties. Tai pasakytina apie galimybes patekti į darbo rinką ir apie tokių žmonių, kaip, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus žmonės ir asmenys su negalia, judumą, nes jiems šiuo metu sunku ar net neįmanoma naudotis transporto sistemomis. Ilgainiui C-ITS galėtų padėti pagerinti judumo galimybes kaimo vietovėse, kuriose viešajam transportui kyla labai daug sunkumų arba jis yra visai išnykęs. Pritaikytas automatizuotas transportas gali būti tinkama galimybė rečiau apgyvendintuose regionuose;

21. pažymi, kad rečiau apgyvendintose kaimo vietovėse be vietos ir regionų valdžios institucijų paramos sunkiau plėtoti ir verslo iniciatyvas;

22. todėl ragina Komisiją skatinti ir įgalinti vietos ir regionų valdžios institucijas diegti C-ITS atokiuose ir atokiausiuose, menkai išsivysčiusiuose regionuose, salose ir kitose rečiau apgyvendintose vietovėse;

C-ITS ĮGYVENDINIMO 2019 M. GAIRĖS

C-ITS įgyvendinimo prioritetai

23. pažymi, kad C-ITS strategijoje vis dar daugiausia dėmesio skiriama tarpiniams etapams, kuriais vidutinės trukmės laikotarpiu siekiama pereiti prie automatizuoto transporto;

24. prašo Europos Komisijos taip pat parengti scenarijus ir priemones, skirtas pasirengti vystymuisi ilgesniu laikotarpiu siekiant pereiti prie visiškai automatizuoto transporto, kuris ilgai šiame sektoriuje suteiks daugiau naudos ekonomikai ir visuomenei;

25. šiuo tikslu ragina skirti reikalingų lėšų ir po 2019 m.;

26. prašo Komisijos be komunikate išvardytų priemonių, kurios numatytos išimtinai kelių transportui su trumpais terminais, priimti priemones ir kitų rūšių transportui, įvairiarūšiškumui ir platesniam bei ilgalaikiškesniam diegimui;

27. prašo, kad Komisija laikytųsi platesnio, visapusiškesnio ir ilgalaikio požiūrio, daugiau dėmesio skiriant sąvokoms „judumas kaip paslauga“, „transportas nuo durų iki durų“ ir jų teigiamam poveikiui ekonominiam vystymuisi, socialinei įtraukčiai, taip pat „mažataršiam transportui“;

28. ragina Komisiją nurodyti, kokių konkrečių veiksmų ir priemonių reikia imtis pagal įvairius scenarijus;

29. prašo, kad Komisija parengtų komunikacijos programą visuomenės paramai pelnyti;

30. norėtų, kad toliau plėtojant su C-ITS susijusią politiką būtų įtraukti miestai ir regionai bei jų atstovai, pavyzdžiui, Europos regionų komitetas;

Sąveika visais lygmenimis

31. mano, kad skirtingų rūšių transporto sąveikai užtikrinti reikia papildomų veiksmų tiek krovinių, tiek keleivinio transporto srityje. Turi būti sudarytos sąlygos tarpusavyje susieti informacijos srautus, bet tam būtina ne tik koordinuoti komunikacijos sistemas (5G ar kitas panašaus pobūdžio), bet ir turėti galimybę susieti įvairių transporto rūšių duomenis. Šio proceso metu tiek valdžios institucijos, tiek ir privatus subjektai (transporto priemonių gamintojai, navigacijos sistemų operatoriai, judumo paslaugų teikėjai ir kt.) renka duomenis, tačiau pastarieji neprivalo savo sukauptų nuasmenintų duomenų pateikti kitiems vartotojams, pavyzdžiui, infrastruktūros valdytojams. Tačiau infrastruktūros valdytojams – dažnai tai yra vietos ir regionų valdžios institucijos – siekiant užtikrinti saugų ir veiksmingą eismo valdymą ir eksploatuoti savo infrastruktūrą reikalinga kiek įmanoma išsamesnė ir aktualesnė informacija. Komunikate apie šį svarbų abipusio duomenų atskleidimo ir prieinamumo aspektą, kuris iki šiol taikomas tik viešųjų įstaigų privatiems asmenims teikiamai informacijai (Direktiva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo), nekalbama;

32. prašo, kad be komunikate išvardytų priemonių komunikacijos technologijų srityje, taip pat būtų numatytos priemonės informacijos grandinėms organizuoti. Iš tiesų, svarbus ne tik informacijos perdavimo būdas, bet ir, ypač, jos turinys;

33. atkreipia dėmesį į tai, kad galiausiai tam tikri informacijos grandinių aspektai, pavyzdžiui, duomenų apie transporto priemones prieinamumas ar pateikimas, gali būti reguliuojami tik tarptautiniu ar Europos lygmeniu;

34. be to pažymi, kad vis dėlto ir visų pirma būtina vietos ir regionų valdžios institucijų parama ir bendradarbiavimas norint užtikrinti galimybę gauti informaciją iš vietos ir regionų eismo valdymo sistemų;

35. pabrėžia, kad siekiant sąveikos reikia ne tik imtis veiksmų informacinių technologijų ir komunikacijos srityje, bet ir padaryti tam tikrus fizinės infrastruktūros pakeitimus;

36. ragina Europos Komisiją informaciją šiuo klausimu vietos ir regionų valdžios institucijoms pateikti laiku. Kad vietos ir regioninę infrastruktūrą atitiktų C-ITS reikalavimus, reikalingos investicijos. Be to sąveikos tikslais būtina užtikrinti didesnę vienodumą;

37. pažymi, kad skirtingų rūšių transporto sąveikai Europoje užtikrinti reikia, kad ES daugiau dėmesio skirtų C-ITS reikalingiems transporto mazgams, pavyzdžiui, geležinkelio stotims ir terminalams, ir pažymi, kad jie daugiausia pastatyti miestų teritorijose ir miestuose;

38. prašo Komisijos, bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis (ir jų atstovais), nustatyti C-ITS kylančias kliūtis transporto mazguose ir sistemose ir parengti priemones joms pašalinti;

Teisinė sistema

39. pritaria idėjai, kad norint turėti sąveikią sistemą, pageidautina, kad ES parengtų taisykles standartams reguliuoti ir priimtų teisės aktus ryšių sistemų ir technologijų srityse;

40. prašo Komisijos užtikrinti, kad vietos ir regionų valdžios institucijos (ir jų atstovai) būtų kviečiami aktyviai dalyvauti rengiant teisės aktų sistemą, atsižvelgiant į jų vaidmens svarbą diegiant C-ITS;

41. mano, kad tiek diegiant C-ITS, tiek siekiant galutinių tikslų įgyvendinti tvarų automatizuotą transportą, „judumą kaip paslaugą“ ir „transportą nuo durų iki durų“, būtina užtikrinti, kad kartu su reguliavimo nuostatomis Europos lygmeniu būtų imamasi šių priemonių:

- koordinavimas: reikia geriau derinti įvairių susijusių ES priemonių rinkinius, taip pat koordinuoti Europos Komisijos ir vietos ir regionų valdžios institucijų darbą,
- palankesnės sąlygos kūrimui ir bandymams: nors dabartiniai su C-ITS susiję pokyčiai iš esmės vyksta rinkos ir technologijų srityse, joms reikalingi papildomi valdžios institucijų veiksmai visais lygmenimis siekiant šias paslaugas diegti įvairiomis aplinkybėmis ir įvairioms transporto rūšims,
- moksliniai tyrimai: jie susiję tiek su būtinais fizinės infrastruktūros pakeitimais, tiek su įvairių scenarijų rengimu, nepaisant to, kad kyla didelių abejonių dėl ilgalaikių vystymosi perspektyvų,
- stebėseną ir vertinimą: jau dabar būtina nustatyti taisykles, pagal kurias bus stebimas ir vertinamas vėlesniais etapais, po 2019 m., pirminiame ir tarpiniame sąrašuose numatytų priemonių įgyvendinimas, rinkos ir plačiosios visuomenės reakcija, technologijų vystymasis ir pažanga atsižvelgiant į regionų (miesto ir kaimo vietovių) skirtumus, infrastruktūrą (nacionalinę, tarptautinę, regioninę ir vietos) bei rūšį (keliai, geležinkeliai, oras), taip pat krovinių ir keleivinio transporto ypatybes,
- stebėseną turėtų vykdyti nuolat, kad būtų galima nustatyti, koks galimas scenarijus yra faktiškai įgyvendinamas,
- komunikacija: siekiant visuomenės pritarimo, būtina tikslinga komunikacija, kuri būtų skirta vietos ir regionų valdžios institucijoms, kad būtų užtikrinta regionų tarpusavio sąveika, ir, su jų pagalba, pasiektų ir plačiąją visuomenę;

Tarptautinis bendradarbiavimas

42. pažymi, kad nors Komisijos komunikate dėmesys pagrįstai skiriamas tarptautiniam valstybių bendradarbiavimui, daugelis veiksmų, reikalingų norint įdiegti C-ITS, vyksta ir turėtų vykti vietos ir regionų lygmeniu. Todėl būtina, kad sprendimus priimtų skirtingos valdžios institucijos ir įvairiais lygmenimis. Veiksmai turi būti tinkamai derinami tarpusavyje, todėl Europos Komisija ir vietos ir regionų valdžios institucijos turi nuolat palaikyti gerus ryšius;

43. ragina parengti priemones, užtikrinančias tinkamą naudotojų asmens duomenų ir privatumo apsaugą, nes tai yra lemiamas sėkmingo sąveikiųjų, susietųjų ir automatizuotų transporto priemonių naudojimo veiksnys;
44. dėl šios priežasties prašo Komisijos skatinti tarptautinį įvairių šalių vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimą, kad jos galėtų kiek įmanoma tarpusavyje jungti projektus, bandymus ir patirtį bei keistis žiniomis;
45. ragina šiuo tikslu pasiūlyti ir parengti specialų metodą, pavyzdžiui, remtis Kuro elementų ir vandenilio bendrosios įmonės modeliu, pagal kurį įmonės ir aktyviai veikiančios vietos ir regionų valdžios institucijos bendradarbiauja, remiant Europos Komisijai.

2017 m. spalio 10 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

**Europos regionų komiteto nuomonė – Teritorinio atsparumo stiprinimas. Miestų ir regionų
įgalėjimas atsilaikyti prieš globalizaciją**

(2018/C 054/07)

Pagrindinė pranešėja: Micaela Fanelli (IT / PES) Riccia komunos merė, Kampobaso provincija

Pamatinis dokumentas: Diskusijoms skirtas dokumentas dėl globalizacijos suvaldymo

COM(2017) 240 final

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

I. BENDROSIOS PASTABOS

1. palankiai vertina tai, kad pateikdama savo *Diskusijoms skirtą dokumentą dėl globalizacijos suvaldymo* Komisija pripažįsta globalizaciją kaip esminį svarstymų dėl Europos Sąjungos ateities proceso elementą ⁽¹⁾. Iš tiesų, ES gebėjimas formuoti globalizaciją ir valdyti jos poveikį yra labai svarbus aspektas vykstant viešosioms diskusijoms dėl Europos ateities ir jos teisėtumo tenkinant piliečių puoselėjamus lūkesčius ES atžvilgiu;

2. pripažįsta, kad Komisija iki šiol laikėsi visapusiško ir sąmoningo požiūrio į šį klausimą, visų pirma 2017 m. rugsėjo 14 d. pristatusi diskusijoms skirtą dokumentą sparčias tolesnes priemones – prekybos dokumentų rinkinį, kuriame pateikiama tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo Europos sistema ir daugiašalis investicinių ginčų sprendimo teismas. Dėl šio prekybos dokumentų rinkinio RK parengs atskirą nuomonę. Vis dėlto pabrėžia, kad Komisija turi būtinai toliau laikytis holistinio požiūrio į globalizaciją, kuris visų pirma apima socialinę politiką, žmogiškajam kapitalui ir inovacijoms skirtą politiką, migraciją ir demografinius pokyčius ir jų poveikį teritorijoms;

3. taip pat teigiamai vertina diskusijoms skirtame dokumente dėl globalizacijos suvaldymo pateiktą subalansuotą globalizacijos teikiamų galimybių ir keliamų iššūkių pristatymą. Globalizacija prisidėjo prie ekonomikos augimo daugelyje pasaulio regionų ir taip pagerino daugelio Europos piliečių gyvenimo lygį. Tačiau ne visi regionai ir (arba) ne visi gyventojai vienodai pasinaudojo globalizacijos teikiama nauda. Be to, daugelis žmonių su nerimu reaguoja į didelius pokyčius. ES privalo ir toliau atlikti aktyvų vaidmenį formuojant globalizacijos procesą ir aktyviai pasinaudoti su tuo susijusiomis galimybėmis. Būtina siekti teisingiau paskirstyti globalizacijos teikiamas galimybes tiek ES, tiek ir visame pasaulyje;

4. pabrėžia, kad strateginiai svarstymai finansų, socialinio ramsčio ir sanglaudos politikos klausimais atlieka svarbų vaidmenį stiprinant Komisijos gebėjimą tinkamai reaguoti į globalizacijos keliamas problemas, ir primygtinai teigia, kad būtina nedelsiant gerinti ir stiprinti jų koordinavimą;

5. remia Komisijos ketinimą siekiant teisingesnio globalizacijos teikiamų galimybių paskirstymo kartu su tarptautiniais partneriais stiprinti pasaulinį valdymą. Pritarimą tarptautinėms politikos priemonėms reikia didinti surengiant daugiau demokratinį diskusijų – tai laiko ir tinkamo pasirengimo reikalaujantis procesas. ES galėtų pasidalyti savo patirtimi, įgyta Europos integracijos procese, ir taip prisidėti kuriant taiką, daugiašališką ir tvirtomis taisyklėmis grindžiamą pasaulio tvarką;

6. palankiai vertina tai, kad Komisija pripažįsta svarbų regioninį aspektą įvairiose su globalizacija susijusiose politikos srityse, netolygų globalizacijos poveikį ⁽²⁾ teritoriniu požiūriu ir bendrą atsakomybę visais valdymo lygmenimis siekiant didinti Europos ekonomikos konkurencingumą, tvarumą ir atsparumą globalizacijai bei užtikrinti, kad, kaip pabrėžiama 2017 m. metinėje augimo apžvalgoje, globalizacijos teikiama „nauda būtų teisingai paskirstyta įvairioms visuomenės grupėms, ypač jaunimui. Reaguojant į susirūpinimą dėl lygybės, teisingumo ir įtraukties, reikia visais lygmenimis didinti informuotumą apie politikos ir reformų poveikį pajamų pasiskirstymui“ ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Po to, kai 2017 m. gegužės 12 d. RK priėmė rezoliuciją dėl Europos Komisijos baltosios knygos dėl Europos ateities „Kokia ES 27 bus 2025 m.? Apmatymai ir scenarijai“, RK pradėjo konsultacijas, kurių rezultatai bus pateikti 2018 m. viduryje planuojamoje priimti nuomonėje.

⁽²⁾ Diskusijoms skirtas dokumentas dėl ES finansų ateities, p. 16.

⁽³⁾ COM(2016) 725 final, 2016 11 16.

7. vis dėlto pabrėžia, kad aptariant netolygų globalizacijos poveikį darbo rinkoms dokumente nėra tinkamai nagrinėjami šio poveikio įvairiose Sąjungos teritorijose skirtumai, jo sąveika su krize ir griežta taupymo politika, tokių reiškinių kaip „žinių infliacija“ ir nepakankamas užimtumas aukštos kvalifikacijos darbo pasiūlos segmentuose (ypač tarp jaunosios kartos atstovų) svarba ir jų ryšys su mažesne pasiūla žemesnės kvalifikacijos segmentuose;

8. pabrėžia, kad būtina išsaugoti vietos ir regionų valdžios institucijų pajėgumą investuoti kaip atsparumo globalizacijai veiksnį. Todėl dar kartą ragina, kad valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų viešosios išlaidos pagal ESIF ir EIB bendrą finansavimą nebūtų įtrauktos į struktūrines išlaidas, kaip nurodyta Stabilumo ir augimo pakte, nes tokios investicijos iš esmės yra visuotinio Europos intereso investicijos ir jau įrodė turinčios svertą poveikį ekonomikos augimo skatinimui ⁽⁴⁾;

9. dar kartą pabrėžia, kad yra įsitikinęs, jog augimas nesuderinamas su socialine nelygybe ir atskirtimi, ir primena, kad ES sutarties 3 straipsnio 3 dalyje ES įpareigojama kurti itin konkurencingą socialinę rinkos ekonomiką, kuria būtų siekiama visiško užimtumo ir socialinės pažangos; be kita ko, pabrėžia, kad SESV 9 straipsnis, kitaip tariant, SESV horizontalioji socialinė išlyga, skatina ES atsižvelgti į reikalavimus, susijusius su tinkamos socialinės apsaugos garantija, ir kovoti su socialine atskirtimi įgyvendinant visų sričių politiką ir veiksmus;

10. pabrėžia, kad, remiantis neseniai atliktais tyrimais, gerovės politikos sąnaudos nedaro neigiamo poveikio konkurencingumui ir kad dėl šios priežasties nacionalinės gerovės sistemos veikiau turėtų būti laikomos naudingu veiksmu, o ne kliūtimi ekonomikai; šiuo atžvilgiu pažymi, kad netgi EBPO ⁽⁵⁾ pirmą kartą įtrauktį nurodė kaip pagrindinį tikslą kartu su produktyvumu ir užimtumu, pabrėždama būtinybę vyriausybėms daugiau dėmesio skirti toms socialinėms grupėms, kurios patirs didžiausią reformų kainą;

11. dar kartą pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl Europos fiskalinių taisyklių, kurios kartais apsunkina globalizacijos teikiamos naudos paskirstymą nepalankioje padėtyje esančioms socialinėms grupėms ir dažnai dar labiau apsunkina padėtį suvaržydamos socialinės apsaugos ir turto perskirstymo mechanizmus; pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka pagrindinį vaidmenį teikiant viešąsias paslaugas ⁽⁶⁾, ir apgailestauja, kad dėl šių fiskalinių taisyklių joms tenka susidurti su vis didesniais sunkumais išlaikant šių paslaugų kokybę ir užtikrinant inovacijas. Todėl tikisi vietos ir regionų valdžios institucijų atliekamo vaidmens įgyvendinant Darnaus vystymosi tikslą Nr. 11, susijusį su įtrauktimi, saugumu, atsparumu ir tvarumu, didesnio pripažinimo, ypač Europos semestro procese;

12. palankiai vertina diskusijoms skirtą Komisijos dokumentą dėl Europos socialinio matmens ⁽⁷⁾ ir jos pasiūlymą dėl Europos socialinių teisių ramsčio bei mano, kad abi iniciatyvos yra ryžtingi žingsniai į priekį konvergencijos procese siekiant geresnių gyvenimo ir darbo sąlygų Europoje ir geresnio globalizacijos naudos paskirstymo; pritaria socialinių rodiklių suvestinės idėjai ir mano, kad būtina į juos įtraukti privalomus socialinius tikslus;

13. siūlo nustoti propaguoti struktūrines reformas, kuriomis neatsižvelgiama į teritorijų poreikius, ir parengti ES globalizacijos valdymo strategiją atsižvelgiant į tris svarbiausias sritis: aiški *iniciatyvi strategija* igūdžiams, žinioms ir infrastruktūrai gerinti, o kartu ir regionų konkurencingumui didinti, siekiant padėti visoms ES teritorijoms pasinaudoti globalizacijos teikiamomis galimybėmis, *poveikio švelninimo strategija*, įskaitant Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą (EGAF) ir kitas socialinės politikos priemones, bei *dalyvaujamoji strategija*, grindžiama demokratine atskaitomybe Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis siekiant labiau įtraukti piliečius į ES politikos kūrimą;

⁽⁴⁾ RK nuomonė *Viešųjų išlaidų, susijusių su į ES veiksmų taikymo sritį patenkančiais klausimais, kokybės skatinimas*, BUDG-V-009, nuoroda COR-2014-04885, pranešėja Catiuscia Marini (IT / PES); RK nuomonė *Geriausias pasinaudojimas lankstumu, kurį suteikia galiojančios Stabilumo ir augimo pakto taisyklės*, ECON-VI/002, nuoroda COR-2015-01185, pranešėja Olga Zrihen (BE / PES); RK nuomonė *Investicijų spragų užpildymas. Kaip atremti iššūkius*, ECON-VI/014, pranešėjas Markku Markkula (FI / EPP), 2017 m. vasario 8–9 d.

⁽⁵⁾ EBPO, *Going for Growth*, 2017 m.

⁽⁶⁾ ES Komisija, *Šeštoji ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaita*, 2014 m.

⁽⁷⁾ RK šiuo metu rengia nuomones dėl Europos socialinių teisių ramsčio ir dėl diskusijoms skirtą dokumentą dėl Europos socialinio matmens (pranešėjas Mauro D'Attis (IT / EPP), nuomones numatoma priimti 2017 m. spalio 9–11 d. RK plenarinėje sesijoje).

14. dar kartą pakartoja, kad labai svarbu atnaujinti ir sustiprinti teritorinį požiūrį į Europos politiką, kuris leistų veiksmingai valdyti teritorinės reorganizacijos ir aglomeracijos procesus, kuriuos lemia pasaulinė rinkų integracija. Šis perorientavimas, jau sudarantis sanglaudos politikos esmę, yra būtinas siekiant sumažinti didėjančią socialinę ir geografinę nelygybę, atsiradusią tarp didmiesčių ir miestų bei miestų ir kaimo vietovių, kuri daro neigiamą poveikį socialinės gerovės lygiui ir dėl kurios gali kilti pavojus Sąjungos politinei ir institucinei pusiausvyrai;

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

Prekybos politika

15. atkreipia dėmesį į tai, kad prekyba nėra savaiminis tikslas, o turėtų būti laikoma priemone siekti bendrų ES tikslų, kaip nustatyta ES sutarties 3 straipsnyje, taip pat strategijoje „Europa 2020“, Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. ir darnaus vystymosi tiksluose⁽⁸⁾;

16. palankiai vertina Komisijos išipareigojimą didinti skaidrumą prekybos derybų procese; ragina Europos Komisiją, jei dalyvaujant derybose ir sprendimų dėl prekybos susitarimo priėmimo procese, užtikrinti, kad būtų veiksmingai bendradarbiaujama su visų lygmenų valdžios institucijomis ir suinteresuotaisiais subjektais rengiant bendrą ES poziciją ir veiksmingai informuojama apie derybų rezultatus; taip pat ragina valstybes nares padidinti skaidrumą jau pradedant formuluoti konkrečių prekybos derybų prekybos politikos tikslus;

17. atkreipia dėmesį į tai, kad remiantis SESV 3 straipsnio 1 dalimi bendra prekybos politika yra viena iš Sąjungos išimtinės kompetencijos sričių. Vis dėlto, atsižvelgiant ir į subsidiarumo principą, kuo ankstyvesniame prekybos derybų etape reikia išsiaiškinti kompetencijos pasidalijimą tais atvejais, kai šios derybos taip pat susijusios ir su valstybių narių kompetencijai priklausančiomis sritimis;

18. mano, kad Komisija ir valstybės narės turėtų priimti priemones, kurios padėtų užtikrinti vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą prekybos derybų procese;

19. primena, kad, praėjus vos kelioms dienoms po to, kai Komisija paskelbė diskusijoms skirtą dokumentą (2017 m. gegužės 10 d.), 2017 m. gegužės 16 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pateikė savo nuomonę Nr. 2/2015 dėl laisvosios prekybos susitarimo su Singapūru, kurioje pateikė išvadą, kad tokio pobūdžio susitarimas priklauso išimtinai ES kompetencijai, išskyrus nuostatas, susijusias su investicijų apsauga, kurios priklauso pasidalijamajai ES ir valstybių narių kompetencijai. Todėl Komisija ateityje gali būti linkusi siūlyti prekybos susitarimus, apimančius tik ES išimtinės kompetencijos sritis. Vis dėlto šis požiūris neturėtų paskatinti Komisijos sumažinti plataus užmojo tikslų visų valdymo lygmenų skaidrumo ir įtraukties srityse. Todėl RK tikisi, kad Komisija pristatys Komitetą patariamąjoje grupėje derybų dėl ES prekybos susitarimų klausimais, apie kurios įsteigimą paskelbta 2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos komunikate „Darni ir pažangi prekybos politika globalizacijai suvaldyti“⁽⁹⁾;

20. ragina Komisiją siekti Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. nustatytų tikslų įgyvendinant naują Europos konsensuą dėl vystymosi. Struktūrinių skurdo ir didėjančios pasaulinės nelygybės priežasčių šalinimas taip pat gali padėti sumažinti migracijos priežastis;

21. atkreipia dėmesį į tai, kad ateityje didžioji dalis pasaulio ekonomikos augimo vyks už ES ribų. Tarifinės kliūtys jau buvo labai sumažintos daugiašaliais ir dvišaliais susitarimais. Todėl RK tikisi, kad bus daromas didesnis spaudimas dėl netarifinių kliūčių ir reguliavimo klausimų. Vis dėlto dar turi būti visapusiškai laikomasi Europos, nacionalinių, regionų ir vietos valdžios institucijų teisės reguliuoti viešojo intereso labui ir užtikrinamas nacionalinių, regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmuo bei didelė veiksmų laisvė organizuojant ir teikiant visuotinės ekonominės svarbos paslaugas. Bendradarbiavimas reguliavimo srityje neturi kenkti demokratiniams teisėkūros procesams;

22. palankiai vertina Komisijos požiūrį, kad siekiant besivystančiose šalyse skatinti tvarų augimą ir darbo vietų kūrimą įgyvendinant Išorės investicijų planą pagal Europos darnaus vystymosi fondo programą reikėtų stiprinti bendradarbiavimą su privačiuoju sektoriumi. Šiomis aplinkybėmis reikia sukurti tinkamas priemones, skirtas užtikrinti tvarų ir sąžiningą privačių investicijų poveikį, kurios būtų ne tik orientuotos į pelną, bet ir tarnautų besivystančių šalių interesams;

⁽⁸⁾ RK nuomonė *Tolesni tvarios Europos ateities užtikrinimo žingsniai. Europos veiksmai siekiant tvarumo*, CIVEX-VI/020, pranešėjas Franco Iacop (IT / PES), 2017 m. balandžio 6 d.

⁽⁹⁾ COM(2017) 492.

23. atkreipia dėmesį į tai, kad savo nuomonėje Nr. 2/2015 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas mano, kad „nustatant (prekybos) liberalizavimo sąlygą (...) šalys laikysis savo tarptautinių įsipareigojimų darbuotojų socialinės apsaugos ir aplinkos apsaugos srityse“ (166 punktą). Todėl laikosi nuomonės, kad derybiniuose nurodymuose dėl laisvųjų prekybos susitarimų (LPS) reikėtų išlaikyti reikalavimą atlikti išankstinio poveikio darniam vystymuisi vertinimus. Prekybos susitarimais turi būti laikomasi esamų reglamentavimo standartų ir darbo teisės aktų, kuriems būsimuose laisvosios prekybos susitarimuose (LPS) turėtų būti skirtas atskiras skyrius;

24. remia Komisijos pastangas ir toliau prisidėti kuriant daugiašališką ir tvirtomis taisyklėmis grindžiamą taikią pasaulio tvarką. Tai apima prekybos susitarimų laikymąsi, veiksmingą jų įgyvendinimą ir skaidrų plėtojimą siekiant užtikrinti sąžiningos konkurencijos sąlygas, stiprinti pagrindines darbuotojų teises, laikantis aštuonių pagrindinių Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) darbo standartų, ir užtikrinti aukšto lygio Europos apsaugos standartus, visų pirma Pietų pusrutulio šalių atžvilgiu;

25. ragina Tarybą pasiekti greitą susitarimą dėl prekybos apsaugos priemonių reformos, visų pirma dėl ES naujos antidempingo metodikos; be to, prašo, kad remiantis GATT susitarimo XXI straipsniu ir SESV 65 ir 346 straipsniais būtų suderinti kriterijai, pagal kuriuos būtų galima apibrėžti „strategines investicijas“ vertės (intervencijos ribos) ir sektorių požiūriu, kai kyla pavojus visuomenės saugumui ir prekybos partneriai neužtikrina abipusiškumo. Atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina pasiūlymo dėl reglamento, kurį Komisija pateikė rugsėjo 13 d. siekiant patikrinti užsienio investicijas strateginiuose ES sektoriuose, idėją kaip svarbų žingsnį sudarant vienodas sąlygas Europoje ir užtikrinant geresnę apsaugą, visų pirma tais atvejais, kai ES įmonės perka trečiųjų šalių valstybių kontroliuojamos įmonės;

26. atkreipia dėmesį į tai, kad sudarant naujus laisvosios prekybos susitarimus svarbu laikytis ES galiojančių aukštų standartų, pavyzdžiui, vartotojų apsaugos, aplinkos ir gamtos apsaugos arba duomenų apsaugos srityse;

27. pabrėžia, kad viešuosius pirkimus įtraukus į tarptautinius prekybos susitarimus ES, kurios ekonomika yra orientuota į eksportą, gali gauti naudos. ES jau dabar šioje srityje yra viena atviriausių ekonomikų pasaulyje dėl galiojančios PPO Sutarties dėl viešųjų pirkimų. Tolesnis asimetrinis viešųjų pirkimų rinkų atvėrimas yra netikslingas. Vis dėlto, kai atvira ES viešųjų pirkimų rinka yra labai nesuderinama su pagrindinių prekybos partnerių praktikuojama ribojančia veikla ir tais atvejais, kai nėra užtikrinamas abipusis atvirumas, reikėtų apsvarstyti galimybę ES imtis savanoriškos neprivalomos iniciatyvos, panašios į chartiją *Buy from European Regions* („Pirk prekę iš Europos regionų“), kuria remiami aukštos kokybės vietos ir regioniniai produktai. Pagal šią iniciatyvą, pavyzdžiui, galėtų būti paaiškinta, kaip būtų galima skatinti pirkti produktus, paženklintus etikete *Made in European Regions* („Pagaminta Europos regionuose“). RK taip pat pakartoja savo nuolatinį raginimą Komisijai pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kad ES geografinių nuorodų apsaugą būtų galima taikyti ir ne žemės ūkio produktams;

28. pabrėžia, kad tarptautinėje veikloje dalyvaujančių MVĮ procentinė dalis dar yra labai nedidelė; pripažįsta ES ekonominės diplomatijos svarbą siekiant visapusiškai panaudoti neišnaudotą jos potencialą ir pabrėžia, kad būtina geriau koordinuoti ES, valstybių narių, vietos ir regionų valdžios institucijų bei finansų įstaigų, pavyzdžiui, Europos investicijų banko (EIB), veiksmus siekiant įveikti vis dar esančias patekimo į rinką kliūtis ir geriau pasinaudoti Europos Sąjungos delegacijų visame pasaulyje tinklu bei Europos pramonės ir prekybos rūmais;

29. mano, kad prie pagrindinių prekybos politikos prioritetų ES turėtų priskirti mokesčių skaidrumą, teisingumą ir efektyvumą ir užtikrinti, kad pasaulio mastu būtų suderinti ir taikomi bendri standartai, pavyzdžiui, EBPO pasiūlyti standartai įgyvendinant jos iniciatyvą dėl mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo (BEPS);

30. taip pat pritaria raginimui mokesčių politikos srityje, pratęsiant Komisijos pasiūlymus dėl direktyvų dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės, kad Komisija pasiūlytų nustatyti Europos skaitmeninio turinio bendrovių gaunamos apyvartos vadinamuosius „suvienodinimo mokesčius“, kurie būtų pagrįsti SESV 116 straipsniu, kad būtų išvengta iškreiptos konkurencijos sąlygų bendrojoje rinkoje;

31. nepaisant Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo atlikto didžiulio tyrimo, visų pirma įgyvendinant Europos ir kitas šalis perkeltos veiklos sugrąžinimo stebėjimo projektą (angl. *European Reshoring Monitor*), reiškia susirūpinimą dėl to, kad trūksta tinkamų priemonių pasitelkiant konkrečius duomenis įvertinti galimą asimetrišką globalizacijos poveikį regionų lygmeniu, todėl pakartoja savo raginimą Komisijai, bendradarbiaujant su RK ir Jungtinio tyrimų centro teritorinės politikos žinių centru, prieš pradėdant prekybos derybas sistemingai atlikti teritorinio poveikio vertinimus;

Vidaus politika

32. būtų pageidavęs, kad diskusijoms skirtame dokumente būtų buvę pasiūlyta konkrečių priemonių Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui stiprinti ir kai kurioms jo spragoms šalinti: tai, be kita ko, ribotas fondo biudžetas (150 mln. EUR per metus 2014–2020 m. laikotarpiu), ilgos procedūros dėl to, kad fondas nėra įtrauktas į ES daugiametę finansinę programą, didelė dalis reikalaujamo valstybių narių įnešamo bendro finansavimo (ne mažiau kaip 40 proc.). Todėl ragina Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą papildyti prevencine dalimi, padidinti jo biudžetą iki ne mažiau kaip 500 mln. EUR per metus, fondą įtraukti į DFP, iš esmės supaprastinti kriterijus fondo paramai gauti⁽¹⁰⁾, užtikrinti sinergiją su Europos struktūriniais ir investicijų fondais bei suteikti didesnę lankstumą siekiant tenkinti konkrečius regionų ir teritorijų poreikius;

33. yra įsitikinęs, kad dėl dabartinio spaudimo pasaulio mastu ES turi priimti išsamią ir konkrečioms vietovėms pritaikytą ES pramonės politikos strategiją⁽¹¹⁾, kuri apimtų strateginį atitinkamų ES politikos sričių ir priemonių koordinavimą;

34. pabrėžia, kad, kaip nurodyta Komisijos dokumentuose, esminė ekonomikos transformacija vyksta vietos lygmeniu, kuriame pramonė ir žmonės tarpusavyje sąveikauja. Todėl labai svarbu sutelkti dėmesį į investicijų vietos ir regionų lygmeniu poreikius, kad visi regionai galėtų pasinaudoti vidaus rinka ir geriau pasirengtų globalizacijos iššūkiams. Europos struktūriniai ir investicijų fondai, visų pirma Europos strateginių investicijų fondas, turi būti koordinuojami, kad padėtų regionams įgyvendinti pažangiosios specializacijos strategijas ir kad jais galėtų veiksmingai naudotis visos regionų lygmens struktūros, vykdančios laipsnišką inovacijų procesą, kuriame turi būti atsižvelgiama į visus teritorijos subjektus;

35. pabrėžia, kad šiuo metu, ES tapus didžiausia maisto produktų eksportuotoja ir importuotoja pasaulyje, padidėjo jos priklausomybė nuo trečiųjų šalių. Žemės ūkio produktų kainos Europoje yra vis labiau susiejamos su mažiausiomis kainomis pasaulio rinkoje, todėl Europos ūkininkai susiduria su labai didele konkurencija, nors jie turi laikytis griežtesnių aplinkosaugos, socialinių ir sveikatos apsaugos standartų. Padidėjusi ES priklausomybė nuo importo taip pat prieštarauja jos siekiui mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Be to, ES pertekliaus eksportas žemesnėmis kainomis nei Europoje vykdomos gamybos sąnaudos kelia grėsmę besivystančių šalių ūkininkų pragyvenimo galimybėms ir skatina kaimo gyventojų migraciją, o tai prieštarauja ES išsipareigojimui siekti JT darnaus vystymosi tikslų (DVT). Todėl pakartoja savo raginimą reformuoti BŽŪP taip, kad ji taptų teisingesnė ir tvaresnė⁽¹²⁾;

36. yra su nerimais dėl to, kad prarandama darbo vietų, nes Europos įmonės yra perkeliamos į teritorijas už Europos ribų, kuriose taikomi žemesni socialiniai, mokesčių ir aplinkosaugos reikalavimai;

37. pabrėžia, kad Europos socialinių teisių ramstis gali prisidėti prie gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo ir kovos su skurdu, jei jis taptų konkrečiomis palaikomosiomis teisėkūros priemonėmis ir jei būtų stiprinamas socialinių rodiklių vaidmuo ir profilis Europos semestre;

38. pabrėžia tarptautinės migracijos klausimo svarbą rengiant Europos strategiją dėl globalizacijos ir pakartoja⁽¹³⁾, kad remia 2015 m. Europos migracijos darbotvarkę, visų pirma primindamas, kad būtina laikytis prisiimtų išsipareigojimų, susijusių su tvirtos bendros politikos priėmimu prieglobsčio ir teisėtos migracijos srityje, partnerystės kūrimu su trečiosiomis šalimis, pripažįstančiomis vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, ir tarptautinių investicijų plano paskelbimu įgyvendinant JT vystymosi tikslus;

⁽¹⁰⁾ Visų pirma atsižvelgiant į tai, kad ekvivalentiška JAV programa (angl. *Trade Adjustment Assistance*, TAA) nenumato konkretaus atleidžiamų darbuotojų skaičiaus, kurį būtina pasiekti, kad būtų skiriama parama.

⁽¹¹⁾ RK nuomonė savo iniciatyva „Europos pramonės strategija. Regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmuo ir perspektyva“, kurią šiuo metu rengia pranešėjas Heinz Lehmann (DE / EPP).

⁽¹²⁾ Žr. RK nuomonę „BŽŪP po 2020 m.“, pranešėjas Guillaume Cros (FR / PES), priimta 2017 m. liepos 12 d., NAT-VI/21 (OL C 342, 2017 10 12, p. 10).

⁽¹³⁾ Žr. RK nuomonę *Partnerystės su trečiosiomis šalimis migracijos srityje modelis*, pranešėjas Peter Bossman (SI / PES), priimta 2017 m. vasario 9 d., COR-2016-04555-00-00-AC.

39. nors teisėta kvalifikuotų darbuotojų iš trečiųjų šalių migracija padeda siekti tvaraus ES ekonomikos augimo, svarbu atkreipti dėmesį į neigiamą šio protų nutekėjimo poveikį būsimai ekonominei šalių partnerių plėtrai;
40. dar kartą pabrėžia, jog reikia siekti, kad sanglaudos politika būtų galima labiau sušvelninti neigiamą globalizacijos poveikį besivystantiems regionams ir teritorijoms ir, atvirkščiai, sustiprinti teigiamą poveikį rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategijas, kurios padeda didinti Europos ekonomikos konkurencingumą, tvarumą ir atsparumą; šiuo tikslu būtina stiprinti vietos valdžios institucijų vaidmenį ir jų gebėjimą sutelkti būtinus išteklius – informaciją, kompetenciją ir teisėtumą – rengiant tokias strategijas, ypatingą dėmesį skiriant tarptautinės konkurencijos keliamų užduočių požiūriu pažeidžiamiausios teritorijoms (*teritorinė teisė į globalizaciją*);
41. pabrėžia pabėgėlių indėlį į priimančiųjų šalių ekonomiką; ragina daugiau dėmesio skirti jų veiksmingam integravimui pasitelkiant švietimą ir profesinį mokymą;
42. apgailestauja, kad šiame dokumente nėra tinkamos nuorodos į poreikį gerinti institucinius gebėjimus visais valdymo lygmenimis, nes tai yra pagrindinė sąlyga norint veiksmingai įgyvendinti visas priemones, kuriomis siekiama skatinti teritorinį vystymąsi; atkreipia dėmesį į tai, kad RK analizė rodo, jog 53 proc. 2017 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų yra susijusių su šia sritimi ir kad būtent šioje srityje įgyvendinimo pažanga yra mažiausia. Pakartoja savo raginimą parengti elgesio kodeksą siekiant suteikti teritorinį aspektą Europos semestru, kuris yra pagrindinė ekonomikos ir fiskalinės politikos koordinavimo ES lygmeniu priemonė, bet neduodanti žadėtų rezultatų dėl prasto konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimo ir žemo atsakomybės lygio;
43. pabrėžia ES miestų darbotvarkės – Amsterdamo pakto – indėlį kuriant teritorinės plėtros politiką ir siūlo toliau stiprinti šios iniciatyvos įgyvendinimo priemones (URBACT, Inovatyvūs miestų sprendimai, Merų paktas, Pažangūs miestai ir gyvenvietės); kartu ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų daugiau naudojamos pagrindinės sanglaudos politikos priemonės, pavyzdžiui, integruotos teritorinės investicijos (angl. ITI – *Integrated territorial investment*) ir bendruomenės inicijuota vietos plėtra (angl. CLLD – *Community Led Local Development*), kurios šiuo metu naudojamos retai;
44. ragina Komisiją toliau plėtojant Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą ypatingą dėmesį skirti regionams ir savivaldybėms, patiriantiems ypač didelį neigiamą globalizacijos poveikį, kad jie netaptų „globalizacijos proceso pralaimėtojai“. Su globalizacija susiję pokyčiai turėtų būti naudingi visiems ES piliečiams;
45. pabrėžia, kad pagal sanglaudos politikos reformą⁽¹⁴⁾ reikia taikyti diferencijuotą požiūrį ir įgyvendinti teritorines reformas, kurios, be kita ko, sustiprina kaimo vietovių savitumą ir potencialą siekiant sukurti tvaresnį vystymosi modelį, kuris būtų grindžiamas ekologinės ir demografinės pusiausvyros Europos teritorijoje išsaugojimu ir visapusišku išteklių naudojimu⁽¹⁵⁾;
46. ragina Komisiją toliau plėtoti „teritorinio atsparumo“ koncepciją ir pasiūlyti Europos paradigmą, kuri pamažu būtų įtraukta į visas Sąjungos politikos kryptis. Kuriant šią paradigmą bus itin svarbu atsižvelgti į tokius aktualius klausimus kaip teritorinės gamybos ir ekonominio pagrindo įvairinimas, gamybinių, socialinių ir institucinių sąsajų plėtra tarp miesto, priemiesčio ir kaimo vietovių, tvari išteklių naudojimo ciklų pertvarka, gebėjimas reaguoti į kylančias grėsmes ir problemas, pavyzdžiui, į klimato kaitą, ir iniciatyvas socialinio kapitalo vystymas vietos lygmeniu.

Briuselis, 2017 m. spalio 10 d.

Europos regionų komiteto
pirmininkas

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁴⁾ Fabrizio Barca „Pozicijos dokumentas. ES sanglaudos politika, ilgalaikė perspektyva. Puiki galimybė Europos Sąjungai“. 7-asis sanglaudos forumas, Briuselis, 2017 m. birželio 26–27 d.

⁽¹⁵⁾ Pavyzdžiui, žr. nacionalinę Italijos vidaus teritorijoms skirtą strategiją (www.agenziacoesione.gov.it/it/ariant/).

Europos regionų komiteto nuomonė – Strateginis požiūris į atsparumą ES išorės veikslių srityje

(2018/C 054/08)

Pagrindinis pranešėjas: Marcin Ociepa (PL / ECR), Opolės miesto tarybos pirmininkas**Pamatinis dokumentas:** Bendras komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Strateginis požiūris į atsparumą ES išorės veikslių srityje“JOIN(2017) 21 *final***POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Komisijos komunikatą „Strateginis požiūris į atsparumą ES išorės veikslių srityje“ (JOIN (2017) 21 final) ir ypač tai, kad jame pabrėžiamas svarbus, laikantis subsidarumo ir proporcingumo principų, vietos ir regionų valdžios institucijoms tenkantis vaidmuo kaip pagrindinėms atsparumo didinimo ES kaimynystėje dalyvėms; vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad šis vaidmuo turėtų būti ne tik pabrėžiamas, bet ir tapti konkrečiomis Europos Sąjungos ir jos valstybių narių politinėmis priemonėmis, pavyzdžiui, vietos valdžios institucijos ir jų asociacijos ES šalyse partnerėse turėtų būti įtraukiamos į ES išorės veiksmus, remiamas vietos valdžios institucijų gebėjimų stiprinimas skirtingose politikos srityse ir pan.;
2. pritaria sąvokos „atsparumas“ apibrėžčiai dokumente dėl Visuotinės ES strategijos, tačiau ragina Europos Komisiją pripažinti, kad vietos ir regionų valdžios institucijos užtikrina visuomenės atsparumą ir kartu yra pagrindinis tvirtos demokratijos ramsčiai, didinantys valstybės atsparumą; mano, kad ES, taikydama savo strateginį požiūrį, turėtų atsižvelgti į vietos inicijuojamų veiksmų principą ir remti bei palengvinti valstybių narių ir kaimyninių šalių vietos ir regionų valdžios institucijų keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais;
3. ryžtingai pasisako už atsparumo didinimo priemonių išplėtimą laikantis Visuotinės ES strategijos nuostatų ir ypač atsižvelgiant į santykius visų pirma su rytinėmis ir pietinėmis ES kaimynėmis, tačiau taip pat su tomis ES nepriklausančiomis šalimis, su kuriomis ES valstybės nares sieja preferenciniai bendradarbiavimo ryšiai;
4. pabrėžia, kad būtina plėtoti tinkamas, veiksmingas ir prie vykstančių pokyčių lanksčiai derančias finansines ir technines pagalbos priemones, kurių dauguma turėtų būti taikoma konkrečioms veiksmams atsparumui didinti, o ne programų administracinėms sąnaudoms padengti;
5. pabrėžia veiksmingo Europos Sąjungos ir organizacijų partnerių, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų ir Tarptautinio valiutos fondo, kurios taip pat siekia didinti atsparumą, bendradarbiavimo svarbą;
6. palankiai vertina keturis kertinius akmenis (geresnė rizikos ir nepakankamo atsparumo priežasčių analizė, veiksmingesnė išorės spaudimo stebėseną, kad būtų galima reikiamu metu imtis atitinkamų priemonių, atsižvelgimas į atsparumą planuojant ir finansuojant ES išorės veiksmus, tarptautinės politikos ir praktikos atsparumo klausimu plėtojimas) ir dokumento dėl strateginio požiūrio į atsparumą priede pateiktus dešimt pagrindinių argumentų, kurie užtikrina požiūrio sąsają su ES išorės veiksmais ir kuriuose vietos ir regionų valdžios institucijos minimos kaip itin svarbios dalyvės, be kurių neįmanomas išsamesnis indėlis rengiant strategiją, politinis dialogas, pagalbos planavimas ir sprendimų taikymas;
7. pažymi, kad atsparumo klausimą reikia įtvirtinti atitinkamomis aplinkybėmis – vystymosi, investicijų ir švietimo politikoje – ir susitarimuose dėl tarptautinio bendradarbiavimo, nes tai leistų geriau planuoti atsparumo didinimo priemones, įskaitant vietos, regionų ir tarptautiniu lygmeniu įgyvendinamas priemones;

8. pritaria nuomonei, kad išorės atsparumo didinimas yra priemonė tikslui pasiekti, o ne savitiksliis. Todėl svarbu imtis ilgalaikių priemonių, kurias kartu įgyvendintų tiek ES valstybių narių, tiek šalių partnerių valstybinės, visuomeninės ir vietos institucijos, kad būtų galima sustiprinti saugumą ir pasiekti ilgalaikio stabilumo tikslą;

9. patvirtina, kad siekiant padidinti atsparumą reikia skatinti nacionalinių, regioninių ir vietos rizikos valdymo strategijų ir planų įgyvendinimą ir pasirūpinti, kad jie būtų peržiūrėti laikantis Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programos 2015–2030 m. ⁽¹⁾; be to, pabrėžia, kad reikėtų išplėsti miestų ir regionų bendradarbiavimą ir kad to siekiant svarbus vaidmuo tenka Jungtinių Tautų Nelaimių rizikos mažinimo biurui ir jo atsparesnių miestų kampanijai;

10. mano, kad bendruose politiniuose santykiuose su šalimis partnerėmis turėtų būti plačiai atsižvelgiama į migracijos srities priemones. Šios priemonės turėtų būti grindžiamos tokiais principais kaip partnerių atsakomybė, bendradarbiavimas ir visapusiškas tarptautinės humanitarės teisės ir pabėgėlių teisės laikymasis, taip pat išsipareigojimai žmogaus teisių, įskaitant teisės į apsaugą, srityje;

11. atkreipia dėmesį į Europos Komisijos požiūrį į lyčių aspektą ir ypač pažeidžiamus sektorius, tačiau nurodo, kad būtina išsamiau išnagrinėti pažeidžiamiausių piliečių atsparumo klausimą. Priklausomai nuo gyvenamosios vietos tam tikros sritys ir gyventojų grupės gali būti itin pažeidžiamos, todėl ir grėsmės mastas gali būti skirtingas. Todėl didinant atsparumą minėtoms sritims ir visuomenės grupėms dažnai reikia skirti daugiau dėmesio;

12. tikisi, kad bus imtasi daugiau priemonių, kuriomis siekiama greičiau įgyvendinti Visuotinėje ES strategijoje nustatytus planus, ir pabrėžia, koks svarbus yra tam tikrai teritorijai pritaikytas požiūris, kuriuo atsižvelgiama į vietos ir regionų valdžios institucijas įgyvendinant Visuotinės ES strategijos tikslus kartu su darnaus vystymosi tikslais, kurie numatyti Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m.;

VIETOS IR REGIONŲ VALDŽIOS INSTITUCIJOS – SVARBIOS PARTNERĖS DIDINANT ES IŠORĖS ATSPARUMĄ

13. pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijoms tenkančio vaidmens svarbą didinant atsparumą, nes kilus rizikai ar grėsmei jos yra pirmasis sprendimų priėmimo ir reagavimo lygmuo, be to, jos yra arčiausiai piliečių esantis valdžios lygmuo, kuriame turi būti gerai įtvirtinti teisinės valstybės principas ir demokratija. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra atsakingos už skubiosios pagalbos paslaugas (policija, priešgaisrinės apsaugos tarnyba, gelbėjimo tarnyba), geriausiai pažįsta tiesioginę aplinką ir vietos gyventojus, todėl daro didelį poveikį atsparumo tvirtumui ir kokybei;

14. pažymi, kad įgyvendinant visas atsparumui didinti skirtas priemones ir bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis reikia atsižvelgti į subsidiarumo ir proporcingumo principus;

15. ypač atkreipia dėmesį į vietos dalyvių gebėjimų svarbą informavimo, prevencijos, reagavimo kilus pavojui ir vėliau atstatymo srityse, tai pasakytina tiek apie šeimas, draugijas ir bažnyčias, tiek ir visus vietos valdžios institucijų lygmenis;

16. atkreipia dėmesį į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį nustatant ir vertinant riziką. Taikydamos parengtus ir išbandytus rizikos valdymo metodus, kuriais atsižvelgiama į vietos sąlygas ir gyventojus, vietos valdžios institucijos gali veiksmingai ir greitai atpažinti grėsmę ir įvertinti riziką. Todėl rizikos atpažinimo ir vertinimo srityse turėtų būti labiau atsižvelgiama į regionų ir savivaldybių pranešimus ir analizes;

17. atkreipia dėmesį į tai, kad turi būti plačiau atsižvelgiama į vietos ir regionų valdžios institucijų patirtį, siekiant sustiprinti ES dalyvių (iš politikos, humanitarinės pagalbos ir vystymosi sričių) tarpusavio bendradarbiavimą įveikiant ilgalaikes krizes ES kaimynystėje, pavyzdžiui, naudojantis ryšių tinklu, geriausios praktikos pavyzdžiais, skatinant dialogą ir pan. Šiuo požiūriu ES turėtų išnaudoti savo didžiulį potencialą, paremtą jos rytinių, pietinių ar atokiausių regionų sukauptą patirtimi, nes dėl savo geostrateginės padėties jie jau daugelį metų glaudžiai bendradarbiauja su kaimyninėmis šalimis;

⁽¹⁾ CDR 5035/2016 – pranešėjas Adam Banaszak (ECR / PL); 2646/2014 – pranešėjas Harvey Siggs (ECR / UK).

18. pabrėžia, kad reikia nuolat stiprinti savivaldybių gebėjimus rizikos valdymo ir išankstinio reagavimo srityje;
19. ragina imtis priemonių, remiančių vietos ir regionų valdžios institucijas joms atliekant užduotis ypatingos svarbos infrastruktūros apsaugos srityje ypač daug dėmesio skiriant šios apsaugos finansavimui ir atitinkamų pagalbos priemonių bei išteklių skyrimui;
20. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia labiau remti įvairių tarptautinių įstaigų ir euroregionų, ypač esančių prie ES išorės sienų, veiklą, siekiant padidinti atsparumą įgyvendinant regioninius pasienio projektus saugumo, socialinės, švietimo, ekonomikos ir kultūros politikos srityse;
21. be to, pažymi, kad reikia imtis daugiau priemonių siekiant veiksmingesnio informavimo apie grėsmes ir sukrėtimus, kurie gali daryti neigiamą poveikį atsparumui. Vietos ir regionų valdžios institucijas būtina tvariai įtraukti į šios srities priemonių įgyvendinimą;
22. pabrėžia, kad nacionalinis lygmuo turi perimti vietos ir regionų valdžios institucijų regionuose išbandytus sprendimus, būdus ir pavyzdinius metodus, be to, vertėtų parengti vietos valdžios institucijų geriausios praktikos pavyzdžių sąrašą, kad juo galėtų naudotis ES ir ES kaimynystės politikoje dalyvaujančių teritorijų regionai ir savivaldybės;
23. rekomenduoja ypatingą dėmesį skirti vietos valdžios institucijų bendradarbiavimui švietimo srityje, nes jis yra itin svarbus kuriant atsparią visuomenę; primygtinai ragina Europos Sąjungos institucijas šioje srityje remti vietos valdžios institucijas nepažeidžiant subsidiarumo principo;
24. siūlo imtis priemonių, kad vietos bendruomenės geriau suvoktų galimą pavojų, ypač hibridines grėsmes, taip pat su energetiniu saugumu susijusias grėsmes, ir padėti parengti vietos aplinką šioms grėsmėms. Šias priemones reikėtų įgyvendinti glaudžiai bendradarbiaujant su regiono mokslo įstaigomis ir įmonėmis, už saugumą atsakingomis institucijomis ir vietos bei regionų valdžios institucijomis;
25. pabrėžia pilietinės visuomenės kaip vienos iš svarbiausių dalyvių vaidmenį didinant atsparumą; ypač atkreipia dėmesį į nevalstybinių organizacijų paramą ir bendradarbiavimą su jomis partnerystės pagrindu. Aktyvūs piliečiai ir ne pelno organizacijos leidžia planuoti ir įgyvendinti šiuolaikines, kūrybiškas kampanijas ir informavimo priemones bei humanitarinę pagalbą, taip pat formuoti į bendrą gerovę orientuotą požiūrį partnerių šalių visuomenėje, ypač valstybėse, kurioms būdinga didelė hibridinių grėsmių rizika;
26. pabrėžia, kad reikia dėti daugiau pastangų kovojant su trečiųjų valstybių hibridinio karo metu vykdoma priešiška propaganda; palankiai vertina Europos išorės veiksmų tarnyboje įsteigtą Strateginės komunikacijos Rytų kaimynystės šalyse darbo grupę ir rekomenduoja išplėsti šios darbo grupės bendradarbiavimą su nacionalinėmis, regionų ir vietos institucijomis;
27. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia stiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimą konfliktų prevencijos ir taikos kūrimo srityje. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra arčiausiai piliečių esantis valdžios lygmuo, taigi jos ne tik geriausiai pažįsta vietos bendruomenes, bet ir atlieka lemiamą vaidmenį joms vadovaujant ir atstovaujant;

TARPTAUTINĖS APLINKOS VAIDMUO DIDINANT ATSPARUMĄ

28. atkreipia dėmesį į savo tarptautinio bendradarbiavimo patirtį, sukaupą dalyvaujant Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių vietos ir regionų valdžios institucijų asamblėjos (ARLEM), Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencijos (CORLEAP) ir jungtinių konsultacinių komitetų bei darbo grupių veikloje; rekomenduoja naudotis šiais forumais ir jų patirtimi didinant šalių, kurias apima Europos kaimynystės politika, atsparumą;
29. pabrėžia, jog svarbu, kad ES ir trečiųjų šalių vietos ir regionų valdžios institucijos tiek politiniu, tiek administraciniu lygmenimis keistųsi patirtimi ir žiniomis, taip pat gerąja praktika; atkreipia dėmesį į pozityvų RK vaidmenį, atliekamą šioje srityje Libijos (per Nikosijos iniciatyvą) ir Ukrainos (per U-LEAD programą) atžvilgiu;

30. pritaria Komisijos komunikatui, kad reikia labiau plėtoti bendradarbiavimą su ESBO siekiant apsaugoti nuo smurtinių konfliktų; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad didinant atsparumą reikia stiprinti bendradarbiavimą su Jungtinėmis Tautomis ir Afrikos Sąjunga bei kitais tarptautiniais partneriais;

31. palankiai vertina tai, kad ES siekia užtikrinti, kad atitinkamose daugiašalėse priemonėse ir politikos programose, be kita ko, TDO, PSO ir G 20, būtų atsižvelgiama į ES geriausią patirtį ir standartus, įskaitant susijusius su vietos ir regionų valdžios institucijų darbu ir patirtimi;

32. sutinka, kad atsparumo didinimas yra daugialypis uždavinys. RK nuomone, priemonės infrastruktūros, saugumo, ekonomikos, socialinių reikalų ir švietimo srityse, kurios užtikrina įtraukų ir darnų vystymąsi, yra prioritetinės. Nekyla jokių abejonių dėl vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens šiose srityse. Kalbant apie geografinę teritoriją, RK pažymi, kad prioritetą reikėtų skirti Viduržemio jūros regionui ir Rytų partnerystei atstovaujantiems partneriams. Be to, nereikėtų pamiršti Artimųjų Rytų ir Centrinės Azijos šalių vaidmens ir poveikio ES atsparumui;

33. pritaria nuomonei, kad pagal programą „Horizontas 2020“ reikėtų vykdyti su atsparumo didinimu susijusius mokslinius tyrimus, visų pirma tokiose srityse kaip saugumas, ekonomika, socialiniai mokslai, apsirūpinimas vandeniu ir maistu, migracija ir priverstinis perkėlimas. RK pažymi, kad į šį darbą turi būti labiau įtraukiamos vietos mokslo įstaigos, kurios yra regionų mokslinis pagrindas. Šiuo tikslu reikia daugiau priemonių skatinimui institucijų ir socialiniu lygmeniu;

34. pritaria nuomonei, kad strateginė komunikacija yra veiksminga priemonė kovojant su terorizmu ir ekstremistinėmis judėjimais bei apsaugant nuo kibernetinių nusikaltimų. RK nuomone, itin svarbu, kuo skubiau apsaugoti ES ir šalis partneres nuo išorės dezinformavimo priemonių, kuriomis siekiama diskredituoti mūsų tapatumui, saugumui ir stabilumui svarbiausias politines ir socialines sistemas, poveikio;

35. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atsparumo ir rizikos analizės srityje turėtų atlikti svarbesnį vaidmenį siekiant didesnio atsparumo. Tai visų pirma pasakytina apie regionus, esančius prie ES išorės sienų. Imantis šių priemonių galima padidinti informuotumą apie konfliktus tiesioginėje ES kaimynystėje ir parengti geresnes priemones, skirtas įvertinti šalių partnerių rizikos, spaudimo ir atsparumo sukrėtimams pobūdį ir poveikį;

SEKTORIŲ IR SPECIALIOS PRIEMONĖS ESANT KONKREČIOMS ATSPARUMO DIDINIMO APLINKYBĖMS

36. tam, kad atsparumą būtų galima įtvirtinti tam tikromis aplinkybėmis, reikia į jį atsižvelgti ES sektorių priemonėse įvairiais lygmenimis (valstybės, regiono, vietos gyventojų lygmenimis). Taikant specialų metodą, kuriuo atsižvelgiama į ypatingas atitinkamos veiklos ir įgyvendinimo srities aplinkybes, atskiros politikos sritys gali padėti didinti atsparumą;

37. pabrėžia, kad norint padidinti atsparumą, reikia šalinti neteisėtos migracijos priežastis (skurdas, nelygybė, gyventojų skaičiaus didėjimas, profesinių, švietimo ir ekonominių perspektyvų stoka, nestabilumas, konfliktai, prekyba žmonėmis, organizuotas nusikalstamumas, klimato kaita, žala aplinkai ir ilgalaikės priverstinio perkėlimo pasekmės). Be to, negalima pamiršti, kad parama silpnesnėms ir labiau pažeidžiamoms bendruomenėms yra veiksmingiausia ten, kur grėsmė yra tiesioginė;

38. rekomenduoja sukurti specialią sistemą, skirtą užimtumui ir žmogaus orumo nežeminančiam darbui, kuria taip pat būtų atsižvelgiama į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį ir poziciją užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityse remiantis Tarptautinės darbo konferencijos darbu;

39. atkreipia dėmesį į tai, kad visų pirma būtina pasirūpinti ypatingos svarbos transporto infrastruktūros objektų saugumu; šiuo tikslu turi būti atsižvelgta į vietos ir regionų valdžios institucijas, kurios dažnai yra tiesiogiai atsakingos už infrastruktūros būklę ir teritorijas, per kurias driekiasi ši ypatingos svarbos transporto infrastruktūra;

40. palankiai vertina tai, kad Komisija išsipareigojusi bendradarbiauti su vietos valdžios institucijomis, siekiant didinti atsparumą sparčiai augančiose miestų vietovėse, kuriose dėl prasto planavimo ar nepakankamų investicijų į rizikos klimatui ir geofizinės rizikos mažinimo priemonės prasidėjus sukrėtimams ir sunkumams gyventojams gali būti padaryta daug žmogiškosios ir ekonominės žalos; panašu, kad šalinti pagrindinius rizikos veiksnius pasitelkiant informaciją apie riziką grindžiamas viešąsias ir privačiąsias investicijas yra ekonomiškai efektyviau negu kliautis reagavimo į nelaimės priemonėmis, kai nelaimės jau įvyko; pabrėžia sektorių dialogo tvarios urbanizacijos klausimu, plėtojamo su vietos ir regionų valdžios institucijomis, vaidmenį, siekiant, remiantis Naujosios miestų darbotvarkės tikslais, didinti jų atsparumą ir stiprinti gebėjimus diegti inovacijas;

41. pabrėžia ypatingą humanitarinės pagalbos svarbą aplinkos ir gamtos nelaimių bei kitų reiškinių atveju, kai tokia pagalba yra būtina. Ši pagalba turi būti teikiama visapusiškai laikantis humaniškumo, neutralumo, nešališkumo ir nepriklausomumo principų ir žmogaus teisių pagal Ženevos konvenciją ir jos papildomus protokolus.

Briuselis, 2017 m. spalio 10 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė „Europos duomenų ekonomikos kūrimas“

(2018/C 054/09)

Pranešėjas: Kieran McCarthy (IE / EA), Korko miesto taryba**Pamatinis dokumentas:** Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos duomenų ekonomikos kūrimas“,COM(2017) 9 *final***POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Europos duomenų ekonomikos kūrimas. Ateities iššūkis

1. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka pagrindinis vaidmuo įgyvendinant rekomendacijas dėl bendrosios skaitmeninės rinkos, teikiant skaitmenines paslaugas piliečiams ir kuriant bei valdant skaitmeninę infrastruktūrą, pavyzdžiui, duomenų generavimą. Skaitmeninės paslaugos taip pat yra vietos ir regionų lygmens ekonomikos augimo variklis, teikiantis didelių galimybių inovacijų, MVĮ kūrimo ir verslumo, taip pat darbo vietų kūrimo ir visuomenės pažangos srityse;
2. pritaria Europos Komisijos nuomonei, kad ES ir valstybės narės turėtų tapti pirmieji dedant pastangas Europos, nacionalinių ir vietos lygmeniu ir glaudžiai bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis siekiant užtikrinti nuodugnesnę valdžios procedūrų ir struktūrų pertvarką taikant IRT ir duomenų generavimą, kad valdžios institucijų darbas būtų prasmingesnis, pagerėtų jo kokybė ir našumas ir sumažėtų biurokratinė našta plačiajai visuomenei ir įmonėms;
3. prašo Komisijos remti vietos ir regionų valdžios institucijų vykdomą finansavimo veiklą ir toliau leidžiant prioritetine tvarka skirti ESI fondų lėšas skaitmeninei infrastruktūrai, pavyzdžiui, duomenų kūrimui ir gebėjimų ugdymui visuose Europos regionuose ir nustatant technologines kliūtis skaitmeninės plėtros projektams kaimo, kalnų, salų ir retai apgyvendintose vietovėse vystyti. Tai turėtų būti laikoma visuotinės ekonominės svarbos paslaugomis;
4. atkreipia dėmesį į tai, kad nepalankioje padėtyje esančiuose regionuose trūksta pagrindinės infrastruktūros, taip pat specialių žinių, kurios padėtų plėtoti ekonomiką, grindžiamą skaitmeniniais duomenimis, todėl rekomenduoja teisės aktais numatyti paramą šiems regionams ir palengvinti jų prieigą prie Europos bendrosios skaitmeninės rinkos;
5. pripažįsta, kad svarbus bendrosios skaitmeninės rinkos elementas yra duomenų lyginimas. Ši nauja pasaulinė tendencija vietos ir regionų valdžios institucijoms atveria didžiulį potencialą įvairiose srityse – nuo sveikatos, aplinkos, aprūpinimo maistu, klimato ir efektyvaus išteklių naudojimo iki energetikos, intelektinių transporto sistemų ir pažangiųjų miestų ir regionų;
6. palankiai vertina Komisijos pranešimą, kad bus šalinami laisvo duomenų judėjimo Europos Sąjungoje apribojimai kitais nei asmens duomenų apsauga sumetimais ir nepagrįsti duomenų vietos apribojimai saugojimo ar apdorojimo tikslais;
7. pritaria, kad keitimasis duomenimis šiuo metu tebėra ribotas. Duomenų rinkų pamažu atsiranda, tačiau jos nėra plačiai naudojamos viešojo ar privačiojo sektoriaus arba įgyvendinant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes. Potencialūs naudotojai gali neturėti tinkamų priemonių ir įgūdžių savo duomenų ekonominei vertei nustatyti ir gali baimintis prarasti savo konkurencinį pranašumą ar kad jam gali iškilti pavojus, kai duomenys tampa prieinami konkurentams. Keisdamasis duomenimis jų savininkas nieko nepraranda – atvirkščiai, keitimasis žiniomis tik padidina duomenų vertę;

8. atkreipia dėmesį į tai, kad įvairių šaltinių ir rūšių duomenis sukuria besiformuojančias technologijas naudojančios priemonės arba procesai, kaip antai daiktų internetas. Tai suteikia daug galimybių maksimaliai plėtoti su daiktų internetu susijusias didelio poveikio technologijas, idėjas ir gaminius įvairiems rinkos dalyviams, pavyzdžiui, gamintojams, tyrėjams, infrastruktūros teikėjams ir ypač pažangiesiems miestams ir regionams, kurių vystymas yra vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencija;

9. pabrėžia, kad atsirandanti galimybė duomenis nuskaityti mašinomis gerina keitimąsi duomenimis ir sumažina dažnai brangiai kainuojančių *ad hoc* prašymų pateikti duomenis poreikį. Išsamių rodiklių rinkiniai leidžia suteikti informacijos viešoms diskusijoms ir užtikrina geresnį sprendimų priėmimą vietos lygmeniu, taip pat gali teigiamai pakreipti politikos rengimą, įgyvendinimą, valdymą ir stebėseną vietos ir regionų valdžios institucijų lygmeniu;

10. pabrėžia, kad miestams ir regionams tenka svarbus vaidmuo kuriant viešosios informacijos duomenų bazes, užtikrinant duomenų saugumą, ugdant reikiamus skaitmeninius įgūdžius, užtikrinant ir palengvinant plačiajuosčio ryšio infrastruktūros ir tinklų finansavimą. Tinkamos sąlygos tarpregioninei ir tarpvalstybinei prekybai internetinėmis paslaugomis gali būti labai naudingos siekiant kurti aukštos kokybės paslaugas ir duomenų ekonomiką;

11. pabrėžia vietos ir regionų lygmens indėlį visais duomenų rinkimo ir paslaugų teikimo gyventojams bei įmonėms etapais. Tai apima paramą skaitmeniniams ir verslumo įgūdžiams, leidžiantiems visapusiškai naudotis naujomis technologijomis, analizuoti didelių duomenų rinkinius, suprasti kibernetinio saugumo klausimus, didinti įsidarbinimo galimybes ir kurti naujas verslo galimybes. Tai rodo ir praktika Europos miestuose ir regionuose: yra gerų bendradarbiavimo su nacionalinėmis valdžios institucijomis ir tyrimų centrais pavyzdžių viešojo sektoriaus inovacijų ir sąveikumo srityje;

12. palankiai vertina Komisijos vadovaujamą ir ERPF finansuojamą Inovatyvių miestų plėtros veiksmų programą, pagal kurią miestai gali ieškoti inovatyvių sprendimų ir juos išbandyti, pavyzdžiui, duomenų generavimą siekiant tvarios miestų plėtros;

13. atkreipia dėmesį, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi visapusiškai ir veiksmingai prisidėti rengiant įstatymus, kurie turės įtakos jų kompetencijai, susijusiai su duomenų ekonomika. Bet koku nauju reglamentu gali būti sukurta nereikalinga administracinė našta, o savivaldybėms ir regionams susidaryti papildomų sąnaudų, kurios, Komiteto nuomone, nekompensuoja naudos, kurią gautų piliečiai;

Skaidrumo ir ribojimo pusiausvyrą

14. atkreipia dėmesį į tai, kad piliečiai tikisi griežtų ir efektyvių duomenų apsaugos standartų, visų pirma bendrojoje skaitmeninėje rinkoje. Duomenų apsauga niekada neturėtų būti laikoma kliūtimi, o veikiau neatsiejama bendrosios skaitmeninės rinkos dalimi. Todėl nepaprastai svarbi aiški ir pritaikyta duomenų ekonomikai skirta teisinė duomenų apsaugos sistema;

15. pabrėžia, kad svarbu skirti, ar tokie automatiškai generuojami duomenys yra asmens (t. y. susiję su gyvu asmeniu, tokiu atveju jiems taikomas Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), ne asmens arba iš tiesų yra abiejų šių elementų derinys;

16. ragina siekti, kad ES reglamentavimo sistema toliau atitiktų skaitmeninę aplinką tam, kad būtų remiamos inovacijos, ir būtų išnaudotas visas bendrosios rinkos potencialas ir investicijos į ES ekonomiką;

17. pritaria, kad reikia suteikti tikrumo tiek duomenis generuojančių prietaisų naudotojams, tiek gamintojams, atsižvelgiant į jų galimą atsakomybę;

18. pritaria požiūriui, kad ES turi užtikrinti duomenų judėjimą per sienas bei įvairiuose sektoriuose ir kad juos būtų galima optimaliomis sąlygomis gauti ir pakartotinai naudoti. Būtinai suderintas europinis požiūris į duomenų ekonomikos, kuri yra bendrosios skaitmeninės rinkos dalis, vystymą;

19. palankiai vertina Komisijos siekį pasinaudoti ES prekybos susitarimais e. prekybos ir tarpvalstybinių duomenų srautų taisyklėmis nustatyti ir kovoti su naujų rūšių protekcionizmu skaitmeninėje erdvėje griežtai laikantis ir nepažeidžiant ES duomenų apsaugos taisyklių;

20. pripažįsta, kad siekiant atskleisti visą Europos duomenų ekonomikos potencialą, bet kokie valstybės narės veiksmai, turintys poveikio duomenų saugojimui ar apdorojimui, turėtų būti pagrįsti laisvo duomenų judėjimo ES principu, kuris išplaukia iš jų įsipareigojimų pagal Sutarties nuostatas dėl laisvo paslaugų judėjimo bei laisvo įsisteigimo ir susijusių antrinės teisės aktų;

Bendrojo duomenų apsaugos reglamento potencialo skatinimas

21. palankiai vertina Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą ir sutinka, kad susirūpinimas dėl privatumo apsaugos yra pagrįstas. Griežtos duomenų apsaugos taisyklės sukuria pasitikėjimą, kuris sudarys sąlygas skaitmeninei ekonomikai vystytis vidaus rinkoje, spręsti įvairių IRT pažeidžiamumo formų problemą ir kovoti su galimu virtualiu nusikalstamumu bei kurti veiksmingas ir nuoseklias prevencijos strategijas;

22. pritaria E. privatumo direktyvos peržiūrėjimui, pasiūlytam siekiant užtikrinti aukštą apsaugos lygį ir visapusišką derėjimą su Bendrojo duomenų apsaugos reglamentu;

23. rekomenduoja duomenų prieinamumą reguliavimo arba priežiūros tikslais, dėl kurio nekyla jokių abejonių, geriau užtikrinti stiprinant nacionalinių institucijų arba tokių institucijų ir privačiojo sektoriaus tarpusavio bendradarbiavimą, o ne nustatant vietos apribojimus;

24. pripažįsta, kad saugų duomenų saugojimą ir apdorojimą užtikrina ne duomenų vietos apribojimai, o pažangiausia ir geriausia IRT valdymo praktika, kurios mastas daug didesnis negu atskiros sistemos;

25. pabrėžia, kad naujasis rinkinys turėtų padėti pagerinti kibernetinių incidentų prevenciją, aptikimą ir reagavimą į juos ir sudaryti sąlygas geresniam valstybių narių ir Komisijos keitimuisi informacija bei veiksmingesniam koordinavimui kovojant su dideliais kibernetiniais incidentais. Norint tai pasiekti prireiks tikros partnerystės ir bendro valstybių narių, ES institucijų, vietos ir regionų valdžios institucijų, privačiojo sektoriaus ir pilietinės visuomenės darbo;

26. mano, kad saugumo pažeidimai kelia grėsmę komunalinėms paslaugoms, pavyzdžiui, transporto tinklams, vietos vandens, elektros tinklo, energijos tiekimui, o kadangi vietos ir regionų valdžios institucijos naudoja ir turi daug skaitmeninės informacijos produktų ir paslaugų, joms turi tekti svarbus vaidmuo kovojant su kibernetiniais nusikaltimais, gretinant su kibernetiniais nusikaltimais susijusius duomenis ir užtikrinant duomenų apsaugą;

27. pabrėžia, kad kibernetiniais išpuoliais linkstama pasinaudoti viena iš penkių skaitmeninėms technologijoms būdingų silpnų vietų, kurios turi lemiamos reikšmės pažangiesiems miestams ir regionams. Tai apima silpną programinės įrangos ir duomenų kodavimo saugumą, naudojamą nesaugiomis senosiomis sistemomis ir prastą techninę priežiūrą, dažną tarpusavio priklausomybę ir dideles bei sudėtingas spragas išpuoliams, grandininės reakcijos efektą, kai tarpusavyje labai susiję subjektai greitai perduoda vieni kitiems neigiamus padarinius, ir įvairaus pobūdžio pažeidžiamumą dėl žmogaus klaidos ar tyčinio darbuotojų nusižengimo;

28. pabrėžia, kad dėl saugumo spragų generuojant duomenis padaugėjo kibernetinių išpuolių, nukreiptų į svarbias miestų infrastruktūras ir miestų valdymo sistemas ir turėjusių padarinių žmonių saugai ir saugumui. Reikia daugiau sistemingų ir suderintų veiksmų, kurie galėtų sušvelninti pavojus, užkirsti jiems kelią ir užtikrinti, kad įstatymai būtų priimami ne tik taikant rinkos principais pagrįstas iniciatyvas, bet ir valdžios institucijoms imantis veiksmų reglamentavimo ir vykdymo užtikrinimo srityse;

29. pabrėžia, kad daiktų interneto saugumas yra labai nepastovus: norint naudotis kai kuriomis sistemomis nereikalingi kodai, naudotojų vardai ir slaptažodžiai, o kitos sistemos yra atviros kenkimo programinės įrangos ir programinės aparatinės įrangos pakeitimų užkratui. Dėl sudėtingos tarpusavio priklausomybės daiktų internetas turi daug spragų išpuoliams ir silpnų vietų;

30. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos ir viešųjų paslaugų ir (arba) infrastruktūros teikėjai turėtų parengti ir įgyvendinti pažangias saugumo mokymo programas visoms organizacijoms, o ypač toms, kurios dalyvauja e. viešųjų pirkimų konkursuose dėl technologijų diegimo pažangiuosiuose miestuose, jų kasdienio naudojimo ir valdymo;

31. pasisako už tai, kad rizikos švelninimo strategijos būtų platesnės ir nuodugnesnės ir kad į saugumą orientuotos priemonės būtų *de facto* įtrauktos į visus būsimus pažangiųjų miestų ir regionų viešuosius pirkimus. Rengiant šias strategijas turėtų būti numatyta atlikti išsamų esamos miesto infrastruktūros ir informacinių sistemų vertinimą bei veiksmų saugumui didinti atnaujinimą ar pakeitimą, esminių saugumo atvejų ir kompiuterinių incidentų tyrimo grupių formavimą miestų valdžios institucijose pasitelkiant ne vien bendro pobūdžio IT valdymo žinių, o specialių įgūdžių ir atitinkamą atsakomybę turinčius darbuotojus, ir imtis esminių permainų mokymo ir nuolatinio profesinio tobulėjimo saugumo klausimais tiek viešajame, tiek ir verslo sektoriuose;

Duomenų srautų generavimo plėtra

32. pabrėžia, kad asmens duomenų generavimas kelia klausimų visose vietos ir regionų valdžios institucijų politikos srityse. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra duomenų kūrėjos ir valdytojos: šie duomenys apima įvairius sektorius ir yra susiję su saugumo ir teisingumo politikos, ekonomikos, ryšių, švietimo, sveikatos apsaugos, administravimo, transporto, aplinkos ir vartotojų apsaugos sritimis;

33. pabrėžia, kad reikia užtikrinti duomenų šaltinių atsekamumą ir aiškų identifikavimą, nes tai yra būtina sąlyga siekiant realios duomenų kontrolės rinkoje. Gali prireikti apibrėžti patikimus ir galbūt standartizuotus nuolatinio duomenų šaltinių nustatymo protokolus, kad būtų įgytas pasitikėjimas sistema;

34. pritaria minčiai, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms turėtų būti suteikta prieiga prie duomenų tais atvejais, kai ji atitiktų bendrąjį interesą ir labai pagerintų viešojo sektoriaus veikimą, pavyzdžiui, eismo valdymo sistemų optimizavimas remiantis iš privačių transporto priemonių realiuoju laiku surinktais duomenimis;

35. pritaria pirmenybės teikimui tam, kad nustatant bet kokią politikos priemonę būtų privalu atsižvelgti į šią ekonominę tikrovę, asmens duomenų apsaugos teisinę sistemą ir kartu gerbti pagrindines asmens laisves;

36. pabrėžia, kad vietos, nacionaliniu ar ES lygmeniu šiuo metu nėra išsamių politikos sistemų, susijusių su neapdorotais automatiškai sukurtais duomenimis, kurie nėra laikomi asmens duomenimis, arba susijusių su jų ekonominio naudojimo ir galimybės juos parduoti sąlygomis;

37. taip pat išpėja, kad siekiant didinti asmens duomenų apsaugą nereikėtų nustatyti pernelyg didelių apribojimų asmenims, kurie naudojami savo teise kontroliuoti savo informaciją, taip iš jų atimant galimybę duoti sutikimą, ypač kalbant apie vietos ir regionų valdžios institucijas;

38. atkreipia dėmesį į tai, kad pagrindinė atsakomybė už asmens duomenų apsaugą tenka nepriklausomoms duomenų apsaugos institucijoms ir kad reikalingos papildomos skatinančios priemonės siekiant duomenų tvarkytojams atlyginti už duomenų apsaugos pastangas, pavyzdžiui, palengvinant prievolę įrodyti duomenų tvarkytojams, kurie laikosi griežtų savireguliacijos standartų arba elgesio kodeksų;

39. ragina spręsti teisinio netikrumo dėl neapdorotų automatiškai sukurtų duomenų ir nepakankamų intelektinės nuosavybės teisių klausimus. Galima pasinaudoti reglamentavimo sistemos spragomis arba pirmiau minėtu teisiniu netikrumu, nustatant nesąžiningas standartines sutarties sąlygas naudotojams arba taikant technines priemones, pavyzdžiui, nuosavybės formatu arba kodavimu;

Sąveikumo gerinimas

40. pritaria, kad kylantys duomenų ekonomikos klausimai yra ne asmens duomenų perkeliamumas, paslaugų sąveikumas, kad duomenimis būtų galima keistis, ir tinkami techniniai prasingo perkeliamumo įgyvendinimo standartai;

41. pripažįsta išipareigojimą remti atitinkamus standartus, kuriais geriau integruojant atviro kodo bendruomenės į Europos lygmens standartų nustatymo procesą būtų didinamas debesijos paslaugų sąveikumas, perkeliamumas ir saugumas;

42. palankiai vertina patikimą standartais įtvirtintų perkeliamumo taisyklių metodą. Atkreipia dėmesį į būsimų konkrečių sektorių pritaikytų bandymų mastą ir ragina vietos ir regionų valdžios institucijas dalyvauti bendradarbiaujant įvairiems suinteresuotiesiems subjektams: standartus nustatančioms institucijoms, pramonei ir techninei bendruomenei;

43. pabrėžia, kad siekiant diegti daiktų internetą ir nenutrūkstamą duomenų srautą visuose regionuose, būtina plačiau suvokti sąveikumą, kaip ne tik viešajam administravimui, bet ir visiems sektoriams svarbų dalyką. Akivaizdu, jog reikia bendrų formatų, standartų ir specifikacijų, ir regionai šiuo požiūriu prisideda išsipareigodami savo valdymo lygmenyje įgyvendinti direktyvų dėl viešojo sektoriaus informacijos nuostatus ir visų pirma priemones, nustatytas neseniai priimtoje Europos sąveikumo sistemoje;

44. pabrėžia, kad dėl išaugusio duomenų vartojimo ir naudojimo vienu metu, tendencijos naudoti didelę duomenų siuntimo ir atsisiuntimo spartą, būtino visuresio ir akimirksninio perdavimo, kuris tuo pat metu reaguotų į poreikius ir būtų patikimas, reikės labai didelio galingumo tinklų ir plačiajuosčio ryšio infrastruktūros, kurie visoje Europoje kaip niekad anksčiau būtų arti galutinių vartotojų;

45. mano, kad Komisija turėtų imtis priemonių, kurios padėtų užtikrinti nacionaliniu, regionų ir, galbūt, vietos lygmeniu esamų arba plėtojamų nuotolinių kompiuterinių duomenų sujungimą ir sąveiką pasinaudojant standartizacijos galimybėmis; taip pat pabrėžia, kad vietos lygmeniu svarbu įgyvendinti veiksmus, kurie būtų naudingi didinant debesijos taikomųjų programų specifikacijų veiksmingumą;

46. siekiant prasmingo ne asmens duomenų perkeliavimo ragina atsižvelgti į platesnius duomenų valdymo klausimus, kurie apima informacijos vartotojams skaidrumą, valdomą prieigą ir sąveikumą, kartu sujungiant skirtingas platformas inovacijas skatinančiais būdais;

Išvados

47. ragina laikytis tvirto suderinto požiūrio vertinant duomenų generavimo pavojus, ypač į tuos, kurie gali padaryti neigiamą poveikį ES duomenų ekonomikos kūrimui ir tarpvalstybinių duomenų paslaugų ir technologijų veikimui vidaus rinkoje;

48. primygtinai reikalauja, kad priimant bet kokius būsimus sprendimus taip pat būtų atsižvelgta į teisėtus rinkos dalyvių, investuojančių į gaminių kūrimą, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas, interesus, užtikrinant sąžiningą jų investicijų grąžą ir taip prisidedant prie inovacijų. Kartu bet kokiais būsimais sprendimais vertės grandinėse turėtų būti užtikrinamas teisingas naudos pasidalijimas tarp duomenų turėtojų, duomenų tvarkytojų ir taikomųjų programų tiekėjų;

49. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi galimybių skatinti inovacijas ir konkurencingumą duomenų ekonomikoje, įgyvendindamos pritaikytuosius paklausos ir pasiūlos valdymo sprendimus, įskaitant plačiajuosčio ryšio diegimą, skaitmeninę ekonomiką, e. įtrauktį ir e. valdžią. Be to, jos pasirūpina švietimo ir mokymo infrastruktūra, įgyvendina ES finansuojamas iniciatyvas ir palengvina naudingą bendradarbiavimą ir mainus su kitomis viešojo sektoriaus institucijomis, taip pat ir tarpvalstybiniu mastu;

50. ragina sukurti ES duomenų generavimo sistemų platformą, panašią į kuriamas naujas e. valdžios ir plačiajuosčio ryšio platformas;

51. daro išvadą, kad tvariai įgyvendinant skaitmeninę darbotvarkę ir kuriant ES duomenų ekonomiką reikėtų labiau pripažinti ES regionus ir miestus. Vietos ir regionų valdžios institucijos priklauso tikslinei darbotvarkės rekomendacijų auditorijai ir turi būti laikomos svarbiausia darbotvarkės varomąja jėga ir jos įgyvendinimo partnerėmis.

2017 m. spalio 11 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis ir diskusijoms skirtas dokumentas dėl socialinio Europos aspekto“

(2018/C 054/10)

Pranešėjas: Mauro D'Attis (IT / EPP), Rokafioritos komunos vykdomosios tarybos narys (Mesina)

Pamatiniai dokumentai: Pasiūlymas dėl tarpinstitucinės deklaracijos dėl Europos socialinių teisių amsčio

COM(2017) 251 *final*

Diskusijoms skirtas dokumentas dėl socialinio Europos aspekto

COM(2017) 206 *final*

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

5 konstatuojamoji dalis. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, paskelbta 2000 m. gruodžio 7 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime Nicoje, garantuojami ir skatinami įvairūs pagrindiniai principai, kurie yra labai svarbūs įgyvendinant Europos socialinį modelį. Šios Chartijos nuostatos skirtos Sąjungos institucijoms, įstaigoms ir organams, tinkamai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, bei valstybėms narėms tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę.	Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, paskelbta 2000 m. gruodžio 7 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime Nicoje, garantuojami ir skatinami įvairūs pagrindiniai principai, kurie yra labai svarbūs įgyvendinant Europos socialinį modelį. Pagrindinių teisių chartijos nuostatos skirtos Sąjungos institucijoms, įstaigoms ir organams, tinkamai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, bei valstybėms narėms tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę.

Paiškinimas

Patikslinama, kad visoje pastraipoje kalbama apie Pagrindinių teisių chartiją.

2 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

7 konstatuojamoji dalis. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Europos Parlamentas paragino sukurti tvirtą Europos socialinių teisių ramstį, kuris sustiprintų socialines teises, darytų teigiamą poveikį žmonių gyvenimui trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu ir padėtų kurti XXI amžiaus Europą. Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad ekonominio ir socialinio nestabilumo šalinimas yra prioritetas ir paragino sukurti perspektyvią ateitį visiems, apsaugoti mūsų gyvenimo būdą ir suteikti geresnių galimybių jaunimui. Romos darbotvarkėje 27 valstybių narių vadovai, Europos Vadovų Taryba, Europos Parlamentas ir Europos Komisija įsipareigojo kurti socialinę Europą. Šis įsipareigojimas grindžiamas tvaraus ekonomikos augimo ir ekonominės bei socialinės pažangos skatinimo, taip pat sanglaudos ir konvergencijos principais, kartu išlaikant vidaus rinkos vientisumą. Socialiniai partneriai įsipareigojo toliau padėti kurti darbuotojams ir įmonėms naudingą Europą.	Europos Parlamentas paragino sukurti tvirtą Europos socialinių teisių ramstį, kuris sustiprintų socialines teises, darytų teigiamą poveikį žmonių gyvenimui trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu ir padėtų kurti XXI amžiaus Europą. Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad ekonominio ir socialinio nestabilumo šalinimas yra prioritetas ir paragino sukurti perspektyvią ateitį visiems, apsaugoti mūsų gyvenimo būdą ir suteikti geresnių galimybių jaunimui. Romos darbotvarkėje 27 valstybių narių vadovai, Europos Vadovų Taryba, Europos Parlamentas ir Europos Komisija įsipareigojo kurti socialinę Europą. Šis įsipareigojimas grindžiamas tvaraus ekonomikos augimo ir ekonominės bei socialinės pažangos skatinimo, taip pat sanglaudos ir konvergencijos principais, kartu išlaikant vidaus rinkos vientisumą ir atsižvelgiant į nacionalinių sistemų įvairovę bei į svarbų socialinių partnerių vaidmenį. Socialiniai partneriai įsipareigojo toliau padėti kurti darbuotojams ir darbdaviams naudingą Europą.

Paaiškinimas

Įterpta sakinio dalimi norima patikslinti Romos deklaracijos (p. 3, 3 punktas) principus, įskaitant atsižvelgimą į nacionalinių sistemų įvairovę.

3 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

7 konstatuojamoji dalis. Įrašyti naują punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	Komisija, Taryba ir Europos Parlamentas savo veikloje, susijusioje su Europos socialinių teisių ramsčiu, atsižvelgia į tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnio reglamentavimo.

Paaiškinimas

Svarbu, kad Komisija laikytųsi savo susitarimo su Taryba ir Europos Parlamentu nepriimti teisės aktų ES lygmeniu, jei jie nebūtini.

4 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

11 konstatuojamoji dalis. Įrašyti naują punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<i>Europos socialinių teisių ramsčio kūrimas ir laipsniškai įgyvendinama Europos socialinė darbotvarkė turi paskatinti siekti tvarios ir integracinės Europos, stiprinti kovą su socialine ir teritorine nelygybe ir sukurti socialinę rinkos ekonomiką.</i>

Paaiškinimas

Regionų komitetas atkreipia dėmesį į ilgalaikius socialinių teisių ramsčio sukūrimo tikslus, kuriuos pasiekus Europoje bus didesnė sanglauda ir bus labiau atsižvelgiama į socialinius piliečių poreikius.

5 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

11 konstatuojamoji dalis. Įrašyti naują punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<i>Europos socialinių teisių ramstis yra tvirtos Europos socialinės darbotvarkės, kurioje konkurencingumas ir socialinis teisingumas papildo vienas kitą, pagrindas. Tokiomis aplinkybėmis, visapusiškai atsižvelgiant į valstybių narių tradicijas ir praktiką, svarbiausia yra užtikrinti tokį darbo užmokestį, kuris leistų išvengti dirbančiųjų skurdo, užtikrintų deramą gyvenimo lygį ir atitiktų našumą.</i>

Paaiškinimas

Regionų komitetas, nors ir atsižvelgia į išimtinę valstybių narių kompetenciją šioje srityje, jau pabrėžė, kokia svarbi yra tvirta Europos socialinė darbotvarkė, kurios pagrindinis aspektas yra teisingas darbo užmokestis ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ RK nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis“ (CDR 2868/2016).

6 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

12 konstatuojamoji dalis. Įrašyti naują punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<i>Atsižvelgiant į pastaraisiais metais augantį jaunimo nedarbą ir didėjantį skurdą arba skurdo riziką patiriančių žmonių skaičių, pagal Europos socialinių teisių ramstį atsižvelgiama į tai, kad būtina skubiai sumažinti skurdą, skatinti socialinę įtrauktį ir kovoti su jaunimo nedarbu.</i>

Paiškinimas

Regionų komitetas jau pabrėžė būtinybę imtis veiksmų; tai turėtų būti pakartota ir numatyta taip pat ir ilgalaikėje programoje, pavyzdžiui, susijusioje su nuomonėje svarstomu Europos socialinių teisių ramsčiu ⁽²⁾.

7 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

17 konstatuojamoji dalis. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimas – bendras Sąjungos, jos valstybių narių ir socialinių partnerių įsipareigojimas ir atsakomybė. Europos socialinių teisių ramstyje nustatyti principai ir teisės turėtų būti įgyvendinami ir Sąjungos, ir valstybių narių lygmenimis, atsižvelgiant į atitinkamas jų kompetencijas ir laikantis subsidarumo principo.	Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimas – bendras Sąjungos, jos valstybių narių, vietos ir regionų valdžios institucijų ir socialinių partnerių įsipareigojimas ir atsakomybė. Europos socialinių teisių ramstyje nustatyti principai ir teisės turėtų būti įgyvendinami ir Sąjungos, ir valstybių narių lygmenimis atsižvelgiant į atitinkamas jų kompetencijas ir laikantis subsidarumo principo, taip pat atsižvelgiant į nacionalinių sistemų įvairovę ir į svarbų socialinių partnerių vaidmenį.
	Europos Sąjunga ir valstybės narės turės dirbti kartu, kad užtikrintų socialinių teisių ramsčio įgyvendinimui būtinus finansinius išteklius.

Paiškinimas

Svarstant tiesiogiai su vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencija susijusius klausimus turi būti nurodyti jų įsipareigojimai ir atsakomybė ir atsižvelgta į nacionalinių sistemų įvairovę. Be to, turi būti užtikrintas pakankamas finansavimas ramsčiui įgyvendinti.

⁽²⁾ RK nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis“ (CDR 2868/2016).

8 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

17 konstatuojamoji dalis. Įrašyti naują punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<i>Remiamos vietos ir regionų valdžios institucijų pastangas įgyvendinti tinkamą užimtumo ir socialinę politiką, įskaitant paramą politikai, kuria siekiama derinti profesinį ir asmeninį gyvenimą, bei šios politikos plėtojimą, taip pat galimybę patekti į darbo rinką, atsižvelgiant į naujausią Europos Komisijos pasiūlymą.</i>

PaaiškinimasSuprantama nuoroda į tai, kas jau buvo išreikšta ankstesnėje Regionų komiteto nuomonėje ⁽³⁾.**9 pakeitimas**

Pasiūlymas dėl deklaracijos

20 konstatuojamoji dalis. Įrašyti naują punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<i>Prie socialinio ramsčio įgyvendinimo labai prisidės ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politika, kuri yra viena iš svarbiausių ir plačiausių Europos Sąjungoje, nes puoselėdama solidarumą labai stiprina visą ES.</i>

PaaiškinimasSuprantama nuoroda į tai, kas jau buvo išreikšta ankstesnėje Regionų komiteto nuomonėje ⁽⁴⁾.**10 pakeitimas**

Pasiūlymas dėl deklaracijos

I skyrius, 1 punktas. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Kiekvienas turi teisę į kokybišką ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą, kad galėtų išsaugoti ir įgyti kompetenciją, leidžiančią visavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime ir sėkmingai įveikti permainas darbo rinkoje.	<i>a. Kiekvienas turi teisę į kokybišką ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą, kad galėtų išsaugoti ir įgyti kompetenciją, leidžiančią visavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime ir sėkmingai įveikti permainas darbo rinkoje.</i>

⁽³⁾ Regionų komiteto nuomonė „Sanglaudos politikos ateitis po 2020 m.“ (CDR 1814/2016).⁽⁴⁾ Regionų komiteto nuomonė „Sanglaudos politikos ateitis po 2020 m.“ (CDR 1814/2016).

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<i>b. Vaikai ir jaunuoliai iš nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančių šeimų turi teisę į specialias priemones, skirtas sudaryti palankesnes sąlygas jiems siekti gerų rezultatų mokykloje ir galinčias užtikrinti daugiau lygių galimybių švietimo ir socialinėje srityje.</i> <i>c. Kiekvienas turi teisę į kokybišką stažuotę ir (arba) pameistrystę, taigi ir į teisingą užmokestį ir tinkamą draudimą.</i>

Paaiškinimas

Pakeitimu nurodomos konkrečios priemonės, skirtos pagerinti vaikų ir jaunuolių, linkusių į nusikalstamumą, mokymą. Taip pat keliamas labai svarbus klausimas – tinkamos sąlygos stažuotojams ir pameistrams.

11 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

I skyrius, 4c punktas. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Bedarbiai turi teisę gauti individualiai pritaikytą, tęstinę ir nuoseklią paramą. Ilgalaikiai bedarbiai turi teisę į išsamų konkrečios jų padėties įvertinimą vėliausiai po 18 mėnesių nedarbo.	Bedarbiai turi teisę gauti individualiai pritaikytą, tęstinę ir nuoseklią paramą, visų pirma jų igūdžius, asmeninę ir profesinę patirtį, gebėjimus ir motyvaciją atitinkantį mokymą. Ilgalaikiai bedarbiai turi teisę į išsamų konkrečios jų padėties įvertinimą vėliausiai po 18 mėnesių nedarbo.

Paaiškinimas

Savaime aišku.

12 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

II skyrius, 5d punktas. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Užkertamas kelias tokiems darbo santykiams, kuriuose sudaromos mažų garantijų darbo sąlygos, be kita ko, nustatant draudimą piktnaudžiauti netipinėmis sutartimis. Bandomasis laikotarpis neturėtų būti ilgesnis nei pagrįsta.	Turėtų būti skatinami tokie darbo santykiai, kuriuose būtų reguliuojamos darbo sąlygos ir bandomasis laikotarpis nebūtų ilgesnis nei pagrįsta. Tai padėtų išvengti mažų garantijų darbo formų plitimo.

Paiškinimas

Mažų garantijų darbo sąlygos nėra apibrėžtos. Uždraudus darbo ne visą dieną, terminuoto ir atsitiktinio darbo santykius, pasekmės vietos ir regionų valdžioms institucijoms, kaip darbdavėms, teikiant atitinkamas paslaugas gali būti labai rimtos.

13 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

II skyrius, 6 punktas. Įrašyti naują punktą po 5a punkto

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<i>Remiamos priemonės, kuriomis užtikrinamas teisingas su našumu siejamas darbo užmokestis, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės praktiką.</i>

Paiškinimas

Regionų komitetas jau pabrėžė, kokia svarbi yra tvirta Europos socialinė darbotvarkė, kurios pagrindinis aspektas yra darbo užmokestis ⁽⁵⁾. Nors šioje srityje ES turi tik koordinavimo įgaliojimus, ji gali padėti įgyvendinti tikslus.

14 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

II skyrius, 6b punktas. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Užtikrinamas deramas minimalusis darbo užmokestis, <i>leidžiantis patenkinti darbuotojo ir jo šeimos poreikius atsižvelgiant į nacionalines ekonomines ir socialines sąlygas</i> ir išsaugant galimybes įsidarbinti <i>ir</i> paskatas ieškoti darbo. Užkertamas kelias dirbančiųjų skurdui.	Užtikrinamas deramas minimalusis darbo užmokestis <i>atsižvelgiant į nacionalinių sistemų įvairovę ir į svarbų socialinių partnerių vaidmenį, taip pat</i> išsaugant galimybes įsidarbinti ir paskatas ieškoti darbo. Užkertamas kelias dirbančiųjų skurdui.

Paiškinimas

Šeimų poreikiai gali labai skirtis. Darbo užmokestis neturėtų būti nustatomas nei atsižvelgiant į kitų šeimos narių poreikius, nei į jų pajamas. Svarbiausia turėtų būti tai, kad darbuotojas gautų darbo užmokestį, atitinkantį esamas tiek socialines, tiek ekonomines rinkos sąlygas.

⁽⁵⁾ RK nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis“ (CDR 2868/2016).

15 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

II skyrius, 6c punktas. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Darbo užmokestis visuomet nustatomas skaidriai ir nuspėjamai, paisant nacionalinės praktikos ir socialinių partnerių autonomiškumo.	Darbo užmokestis visuomet nustatomas skaidriai ir nuspėjamai, paisant nacionalinės praktikos ir socialinių partnerių autonomiškumo. Turi būti užkirstas kelias vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumui.

Paaiškinimas

Turi būti sprendžiamas darbo užmokesčio diskriminacijos dėl lyties klausimas.

16 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

II skyrius, 9 punktas. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra Tėvai ir priežiūros pareigų turintys asmenys turi teisę į deramas atostogas, lanksčias darbo sąlygas ir galimybę pasinaudoti priežiūros paslaugomis. Moterims ir vyrams sudaromos vienodos galimybės naudotis specialiomis atostogomis, leidžiančiomis atlikti jų priežiūros pareigas, ir skatinama, kad abiejų lyčių asmenys jomis naudotųsi tolygiai.	Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra Tėvai ir priežiūros pareigų turintys asmenys turi teisę į deramas atostogas, lanksčias darbo sąlygas ir galimybę pasinaudoti priežiūros paslaugomis. Moterims ir vyrams sudaromos vienodos galimybės naudotis specialiomis atostogomis, leidžiančiomis atlikti jų priežiūros pareigas, ir skatinama, kad abiejų lyčių asmenys jomis naudotųsi tolygiai. Remiamos priemonės, kuriomis siekiama skatinti turėti vaikų ir didinti gimstamumo rodiklį⁽⁶⁾.

Paaiškinimas

Atsižvelgiant į demografines problemas svarbu atkreipti dėmesį į kliūtis kurti šeimą ir į būtinybę skatinti europiečių gimstamumą. Tai taip pat buvo nagrinėta ankstesnėje RK nuomonėje.

⁽⁶⁾ Regionų komiteto nuomonė „ES atsakas į demografinius iššūkius“ (CDR 40/2016).

17 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

II skyrius, 10 punktas. Įrašyti naują punktą po 10c punkto

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	d. Darbuotojai turi teisę neatsakyti į su darbu susijusius elektroninius pranešimus ne darbo valandomis.

Paaiškinimas

Dėl technologinės plėtros ribos tarp darbo ir ne darbo valandų tampa vis mažiau aiškios, todėl teisė būti nepasiekiamu yra svarbus darbuotojų teisių aspektas.

18 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

III skyrius, 15a punktas. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
a. Išėję į pensiją darbuotojai ir savarankiškai dirbę asmenys turi teisę gauti pensiją, proporcingą jų įmokoms ir užtikrinančią tinkamas pajamas. Moterims ir vyrams sudaromos vienodos galimybės įgyti teises į pensiją.	a. Išėję į pensiją darbuotojai ir savarankiškai dirbę asmenys turi teisę gauti pensiją, proporcingą jų įmokoms ir užtikrinančią tinkamas pajamas. Moterims ir vyrams sudaromos vienodos galimybės įgyti teises į pensiją, o vyrų ir moterų pensijų skirtumas turėtų būti šalinamas taikant priemones, kuriomis sprendžiami kasdieniniame gyvenime iškylantys nelygybės klausimai, dėl kurių moterys negali vienodai su vyrais dalyvauti pensijų sistemose.

Paaiškinimas

Kompromisas.

19 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

III skyrius, 19 punktas. Įrašyti naują punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	Teisėtų pabėgėlių ir migrantų integracija Turi būti remiama veiksminga pabėgėlių, nelydimų nepilnamečių ir teisėtai gyvenančių migrantų integracija kaip būtina šiuolaikinės socialinės, tinkamai funkcionuojančios Europos sąlyga. Tai turėtų būti daroma, be kita ko, pasitelkiant švietimą ir profesinį mokymą siekiant nustatyti asmens potencialą ir palengvinti integraciją.

Paaiškinimas

Ramstyje nėra jokios nuorodos, kad reikia prisiimti išipareigojimus sėkmingai integruoti teisėtus pabėgėlius ir migrantus.

20 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

III skyrius, 20 punktas. Iš dalies pakeisti taip

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Galimybė naudotis pagrindinėmis paslaugomis	Galimybė naudotis visuotinės ekonominės svarbos paslaugomis ir pagrindinėmis paslaugomis
Kiekvienas turi teisę gauti kokybiškas paslaugas, be kita ko, vandens tiekimo, sanitarijos, energetikos, transporto ir finansinių paslaugų ir skaitmeninio ryšio. Asmenims, neturintiems galimybių naudotis tokiomis paslaugomis, turi būti taikomos paramos priemonės.	a. Kiekvienas turi teisę gauti tokias kokybiškas ir įperkamas visuotinės ekonominės svarbos paslaugas kaip socialinės paslaugos, nepažeidžiant valstybių narių kompetencijos teikti, pavesti teikti ir organizuoti tokias paslaugas. Asmenims, neturintiems galimybių naudotis tokiomis paslaugomis, turi būti taikomos paramos priemonės. b. Kiekvienas turi teisę gauti įperkamas paslaugas, be kita ko, vandens tiekimo, sanitarijos, energetikos, transporto ir finansinių paslaugų ir skaitmeninio ryšio. Asmenims, neturintiems galimybių naudotis tokiomis paslaugomis, turi būti taikomos paramos priemonės.

Paaiškinimas

Visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimas yra itin svarbi priemonė siekiant socialinės sanglaudos.

21 pakeitimas

Pasiūlymas dėl deklaracijos

III skyrius, 20 punktas. Įrašyti naują punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	Teisė į meną ir kultūrą Kiekvienas asmuo turi teisę į meną ir kultūrą.

Paaiškinimas

Ramstyje nėra jokios nuorodos į teisę į meną ir kultūrą, kurie yra esminiai aspektai siekiant socialinės sanglaudos ir kovojant su marginalizacija ir skurdu. Nevaržoma teisė į meną ir kultūrą taip pat padeda kovoti su radikalizacijos reiškiniais.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina socialinio ramsčio, kaip būtino papildomo ekonominės ir pinigų sąjungos politikos veiksnio, kuris leis tinkamai įgyvendinti horizontaliąją socialinę išlygą⁽⁷⁾, sukūrimą; socialinis ramstis leis užtikrinti tvarią ir įtraukią Europą, įgalinančią piliečius ir skatinančią lygias galimybes;
2. apgailestauja, kad Komisija aiškiai nurodė, jog ramsčio tikslų įgyvendinimas yra bendra Europos Sąjungos, valstybių narių ir socialinių partnerių atsakomybė⁽⁸⁾, ir visiškai neatsižvelgė į vietos ir regionų valdžios institucijų atsakomybę bei kompetenciją šioje srityje;
3. pabrėžia stiprios Europos socialinės darbotvarkės svarbą, nes joje konkurencingumas ir socialinis teisingumas papildo vienas kitą⁽⁹⁾, siekiant išvengti bet kokio socialinio dempingo ir užtikrinti didesnę užimtumą; šiuo atžvilgiu primena Europos Sąjungos sutarties preambulėje pateiktą įsipareigojimą „skatinti savo tautų ekonominę ir socialinę pažangą“ ir užtikrinti, kad „ekonominės integracijos pažangą lydėtų pažanga ir kitose srityse“;
4. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos suteikia pridėtinės vertės kuriant ir įgyvendinant socialinę ir ekonominę politiką ir siekiant didesnės konvergencijos bei pakartoja savo raginimą Europos ramsčio priemonėmis prisidėti prie vietos ir regionų valdžios institucijų pastangų įgyvendinti tinkamą užimtumo ir socialinę politiką⁽¹⁰⁾;
5. palankiai vertina Komisijos tikslą formuojant Europos politiką labiau atsižvelgti į socialinės politikos tikslus ir parengti (minimalius) socialinės politikos standartus, kurių ES ir valstybės narės privalės laikytis pagal atitinkamą savo kompetenciją;
6. primena savo raginimą siekti tinkamo socialinės ir ekonominės politikos koordinavimo⁽¹¹⁾ tarp ES ir nacionalinio lygmens užtikrinant geresnį atstovavimą teritoriniam lygmeniui⁽¹²⁾;
7. socialinio aspekto stiprinimas padės sutvirtinti ES projektą ir pritraukti piliečius atnaujintu projektu, kuris leis jiems pajusti stipresnę tapatybę;
8. pažymi, kad ES ekonominė ir socialinė politika, kuria remiamas Europos įmonių produktyvumas ir konkurencingumas ir stiprinami darbuotojų įgūdžiai, turėtų padidinti ilgalaikio augimo potencialą;
9. pabrėžia, kad socialinis ramstis turėtų padėti mažinti skurdą ir socialinę atskirtį bei nedarbą, visų pirma jaunimo nedarbą, ir kovoti su visomis galimomis socialinės nelygybės formomis⁽¹³⁾, įskaitant lyčių nelygybę. Šiuo atžvilgiu į ramstį turi būti įtraukta Europos draudimo nuo nedarbo sistema⁽¹⁴⁾, kaip viena iš pirmųjų bendrų priemonių nedarbo krizei įveikti;
10. primena, kad užimtumo krizė sukėlė didelį ilgalaikį nedarbą, kurio problemoms spręsti reikia atitinkamos aktyvios politikos, įskaitant mokymo priemones, skirtas atnaujinti darbo netekusių darbuotojų įgūdžius, ir prireikrus skirti piniginę paramą;

⁽⁷⁾ SESV 9 straipsnis.

⁽⁸⁾ COM(2017) 251 final, 17 konstatuojamoji dalis.

⁽⁹⁾ RK nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis“ (CDR 2868/2016).

⁽¹⁰⁾ RK nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis“ (CDR 2868/2016).

⁽¹¹⁾ RK nuomonė „Ekonominės ir pinigų sąjungos socialinis matmuo“ (CDR 6863/2013).

⁽¹²⁾ Rezoliucija dėl 2016 m. Europos Komisijos darbo programos (COR-2015-5929).

⁽¹³⁾ RK nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis“ (CDR 2868/2016).

⁽¹⁴⁾ Italijos vyriausybės pasiūlymas dėl Europos bedarbio pašalpos.

11. atkreipia dėmesį į tai, kad ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politika yra viena svarbiausių ir plačiausių ES politikos sričių ⁽¹⁵⁾ ir turi svariai prisidėti prie socialinio ramsčio įgyvendinimo;

12. pabrėžia, kad socialinės investicijos – tai investicijos į ateitį ir jos neturėtų būti vertinamos vien tik kaip našta viešiesiems finansams;

13. pabrėžia būtinybę koordinuoti socialinio ramsčio ir Europos socialinio fondo strategijas ir tikslus;

Konkrečios rekomendacijos

14. pritaria Komisijos tikslui didinti užimtumą ir skatinti sudaryti tinkamas sąlygas įmonėms kurti daugiau kokybiškų darbo vietų ES;

15. pakartoja savo raginimą stiprinti ES ir ekonominės ir pinigų sąjungos socialinį aspektą; tikisi, kad pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos socialinių teisių ramsčio bus galima spręsti problemas, kylančias dėl darbuotojų teisių ir darbuotojų judumo kintančioje darbo rinkoje, kartu laikantis subsidarumo principo ⁽¹⁶⁾;

16. pabrėžia stiprios Europos socialinės darbotvarkės svarbą, nes joje konkurencingumas ir socialinis teisingumas papildo vienas kitą ⁽¹⁷⁾, siekiant išvengti bet kokio socialinio dempingo ir užtikrinti didesnę užimtumą;

17. dar kartą pabrėžia, kad taikant bet kokią viešojo ar privačiojo sektoriaus intervencinę priemonę būtina atsižvelgti į vietos ir regionų ypatumus, demografines problemas ir nuolatinį aukštą jaunimo nedarbą, dėl kurio pažymi, kad svarbu išplėsti Jaunimo garantijų iniciatyvos taikymo sritį ir ją taikyti jaunuoliams iki 30 metų amžiaus ⁽¹⁸⁾ bei siekti, kad iniciatyva taptų nuolatiniu Europos užimtumo politikos bruožu, skiriančiu jai tvarų ir pakankamą finansavimą tiek iš europinių, tiek iš nacionalinių fondų;

18. atkreipia dėmesį į tai, kad dėl greitų ir esminių pokyčių, t. y. senėjančios visuomenės, naujų šeimos gyvenimo modelių, skaitmeninimo, naujų darbo formų, globalizacijos ir urbanizacijos poveikio būtina siekti geresnio ir nuolatinio mokymosi, įgūdžių pritaikymo ir aktyvios paramos talentams, aktyvaus senėjimo politikos ir profesinio bei asmeninio gyvenimo pusiausvyros. Šios pusiausvyros galima pasiekti taikant tinkamą šeimos ⁽¹⁹⁾, švietimo ir užimtumo politiką;

19. pakartoja, kad svarbu derinti gebėjimus su darbo rinkos poreikiais, kurie yra teritorinio pobūdžio, ir, atsižvelgdamas į tai, pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį švietimo, mokymo ir ypač paramos jauniems verslininkams srityse ⁽²⁰⁾;

20. todėl pritaria tam, kad Europos socialinių teisių ramstyje būtų įtvirtinta teisė į švietimą, kaip pagrindinė socialinė ir žmogaus teisė;

21. dar kartą pakartoja, kad, atsižvelgiant į nacionalines, regionų ir vietos aplinkybes ir turimus išteklius, ir į tai, kad investicijos į žmogiškąjį kapitalą galėtų būti laikomos socialinėmis investicijomis, valstybėms narėms turėtų būti skiriama parama įgyvendinant įgūdžių garantijos iniciatyvą, kuria siekiama pagerinti žemos kvalifikacijos suaugusiųjų užimtumo galimybes ir jų visapusišką dalyvavimą visuomenės gyvenime Europoje ⁽²¹⁾;

22. laikosi nuomonės, kad norint užtikrinti subalansuotą ir reguliuojamą darbo rinką svarbu atsižvelgti į besikeičiančias darbo sąlygas (4.0), darbo santykius bei darbuotojų apsaugą, įskaitant teisę būti nepasiekiamais. Šiuo tikslu prašo sukurti nuolatinę Komisijos, Tarybos, Parlamento ir Regionų komiteto aukšto lygio grupę, kuri plėtotų europines diskusijas dėl skaitmeninimo ir naujų technologijų poveikio ir skatintų būtiną ekonomikos ir socialinę politiką, susijusią su teritoriniais veiksmais, kurie būtų tikslingi;

⁽¹⁵⁾ Regionų komiteto nuomonė „Sanglaudos politikos ateitis po 2020 m.“ (CDR 1814/2016).

⁽¹⁶⁾ Rezoliucija „Europos regionų komiteto prioritetai, susiję su 2018 m. Europos Komisijos darbo programa (2017/C 272/01).

⁽¹⁷⁾ RK nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis“ (CDR 2868/2016).

⁽¹⁸⁾ RK nuomonė „Jaunimo užimtumo srities dokumentų rinkinys“ (CDR 789/2013).

⁽¹⁹⁾ Regionų komiteto nuomonė „ES atsakas į demografinius iššūkius“ (CDR 40/2016).

⁽²⁰⁾ RK nuomonė „Valstybių narių užimtumo politikos gairės“ (CDR 1419/2015).

⁽²¹⁾ RK nuomonė „Nauja Europos įgūdžių darbotvarkė“ (COR-2016-04094).

23. atkreipia dėmesį į tai, kad, atsižvelgiant į besikeičiančias darbo sąlygas ⁽²²⁾ būtina skubiai, paprastai ir patikimai pripažinti judžių specialistų kvalifikacijas ⁽²³⁾;
24. mano, kad taikant naujas užimtumo formas ar nustatant naujus bendruosius Europos minimalius standartus visada turi būti užtikrinamas tinkamas socialinės apsaugos lygis;
25. ragina daugiau dėmesio skirti veiksmingai pabėgėlių, nelydimų nepilnamečių ir teisėtai gyvenančių migrantų integracijai, be kita ko, pasitelkiant švietimą ir profesinį mokymą;
26. ragina ypatingą dėmesį skirti teisės aktams, susijusiems su Jungtinės Karalystės išstojimu iš ES, pavyzdžiui, dėl laisvo darbuotojų judėjimo Europos Sąjungoje, socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, ES lėšų užimtumui ir socialinei politikai ⁽²⁴⁾;
27. ragina taikyti tinkamesnes priemones siekiant įvertinti skirtumus subnacionaliniu lygmeniu ir prašo daugiau patikimų vietos ir regionų lygmens duomenų socialiniais klausimais;
28. siūlo nedelsiant skirti dėmesio skurdo ir socialinės atskirties klausimams neatsižvelgiant į šių reiškinių kilmę ir į tai, kokia gyventojų grupė su jais susiduria, ir pabrėžia, kad reikia daugiau iniciatyvų šeimoms remti, kad būtų galima galutinai įveikti socialinę atskirtį ir padidinti finansavimą socialinės apsaugos sričiai; kartu palankiai vertina daugelio vietos ir regionų valdžios institucijų geros praktikos pavyzdį – patvirtintas minimalias pajamas integracijai;
29. pabrėžia, kad socialinis ramstis turi padėti išspręsti marginalizacijos ir socialinės atskirties klausimus pirmenybę teikiant neįgaliesiems ir daugiavaikėms šeimoms skirtai politikai;
30. apgailestauja, kad Europos socialinių teisių ramstyje būstas laikomas tik viena socialinių paslaugų. Mano, kad deramas ir visiems įperkamas būstas turėtų būti viena būtiniausių sąlygų, užtikrinančių didesnę socialinę sanglaudą, ir svarbi priemonė siekiant sukurti socialinei, ekonominei ir geografiniai atskirčiai atsparias bendruomenes;
31. pabrėžia, kad bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis būtina užtikrinti prieigą prie plataus paslaugų tinklo, kuris apimtų ne tik būtiniausias, bet ir kokybiškas ir įperkamas visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, įskaitant socialines;
32. apgailestauja, kad nėra nuorodos į teisę į meną ir kultūrą, kurie yra esminiai aspektai siekiant socialinės sanglaudos ir svarbūs kovojant su marginalizacija ir skurdu ⁽²⁵⁾;
33. ragina Komisiją ir Tarybą skubiai taikyti skatinamąsias priemones šalims, įgyvendinančioms struktūrines reformas, kuriomis siekiama socialinių strategijos „Europa 2020“ tikslų ir sumažinti socialinius skirtumus;
34. pabrėžia, kad Europos socialinė pažanga gali tolygiai vykti ir šalyse, kurios nėra euro zonos narės ⁽²⁶⁾, nors joms iš pradžių netaikomos socialinio ramsčio priemonės; RK ragina Komisiją ir Tarybą rasti tinkamas priemones šiam tikslui pasiekti;
35. pabrėžia, kad reikia išaiškinti būdus, kuriais vadovaudamiesi Europos fondai gali padėti įgyvendinti ramsčio priemones ⁽²⁷⁾, ir pakartoja, kad ES ir valstybės narės turi skirti pakankamai išteklių ramsčio tikslams pasiekti;
36. ragina Europos Komisiją sukurti perspektyvios socialinės politikos veiksmų programos koncepciją ir konkrečias priemones;

⁽²²⁾ Specialusis „Eurobarometro“ pranešimas Nr. 417 „Europinė gebėjimų ir kvalifikacijų erdvė“.

⁽²³⁾ Direktyvos dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo modernizavimas (2013/55/ES).

⁽²⁴⁾ EP Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto (EMPL) darbo grupė: šiuo metu apie 670 ES teisės aktų (įskaitant teisėkūros procedūra priimtus aktus, deleguotuosius teisės aktus ir įgyvendinimo aktus) galioja užimtumo, laisvo darbuotojų judėjimo ir socialinės politikos srityse.

⁽²⁵⁾ Europos kultūros ir meno aljansas.

⁽²⁶⁾ Europos nepriklausomų profesinių sąjungų konfederacija.

⁽²⁷⁾ Europos socialinis tinklas.

37. pakartoja savo prašymą, kad Europos socialinių teisių ramsčio priemonėmis būtų prisidedama prie vietos ir regionų valdžios institucijų pastangų įgyvendinti tinkamą užimtumo ir socialinę politiką⁽²⁸⁾;
38. patvirtina, kad reikėtų sukurti tinkamas priemones daromai pažangai vertinti ir stebėti⁽²⁹⁾ ir ragina ateityje koreguojant Sutartį parengti Socialinės pažangos protokolą, skirtą socialines teises prilyginti ekonominėms teisėms⁽³⁰⁾;
39. pabrėžia, kad reikia stiprinti socialinę ir pilietinę savanorystės vertę, kuri yra teritorijų vystymosi ir stiprinimo bei piliečių socialinės atsakomybės ir tiesioginio dalyvavimo priemonė.

Briuselis, 2017 m. spalio 10 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁸⁾ RK nuomonė „Europos socialinių teisių ramstis“ (CDR 2868/2016).

⁽²⁹⁾ <http://www.esn-eu.org/news/925/index.html>

⁽³⁰⁾ https://www.etuc.org/press/trade-unions-fight-stronger-european-pillar-social-rights#.Wb_76WepWUm

Europos regionų komiteto nuomonė. Seisminio pastatų ir infrastruktūros gerinimo ES politika

(2018/C 054/11)

Pranešėjas: Vito Santarsiero (IT / PES), Bazilikatos regiono tarybos narys**POLITINĖS REKOMENDACIJOS****EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS**

1. pažymi, kad neseniai atliktuose tyrimuose dėl seisminio pavojingumo Europoje (pvz., pateiktuose pagal Septintąją bendrąją programą finansuojamame projekte SHARE ⁽¹⁾) patvirtinama, kad aukščiausias seisminės rizikos lygis yra Italijoje, Graikijoje ir Rumunijoje, tačiau nedidelis pavojaus lygis taip pat yra Prancūzijoje, Vokietijoje, Belgijoje, Ispanijoje ir Portugalijoje;
2. pažymi, kad Europos Sąjungos (ES) valstybėse narėse yra daug pastatų ir infrastruktūros objektų, kuriems dėl jų konstrukcijų būklės, kintančių aplinkos sąlygų ir statybų sektorių reglamentuojančių taisyklių būtini dideli priežiūros darbai; Eurostato ir Europos pastatų eksploatacinių savybių instituto (angl. *Buildings Performance Institute Europe*, BPIE) ⁽²⁾ duomenys pastatų paveldo srityje rodo, kad 27 ES valstybėse narėse (taip pat Šveicarijoje ir Norvegijoje) iš viso esamo apie 25 mlrd. m² pastatų naudingo ploto maždaug 40 proc. yra pastatyta iki 1960 m.;
3. pažymi, kad kai kurios ES šalys, ypač Viduržemio jūros regiono, neseniai nukentėjo nuo labai stiprių žemės drebėjimų, lėmusių sunkias socialines ir ekonomines pasekmes. Ypač skaudžios pasekmės Italijoje: per pastaruosius penkiasdešimt metų čia įvyko keletas žemės drebėjimų, kurie iš viso nusinešė daugiau kaip 5 000 žmonių gyvybių ir kurių ekonominiai nuostoliai siekia apie 150 mlrd. EUR;
4. pabrėžia, kad pasaulio mastu atlikta ankstesnių seisminių reiškinių analizė rodo, kad aukų skaičius ir nuostoliai yra labiau susiję su pastatų pažeidžiamumu ir bendruomenių pasirengimo stoka nei su žemės drebėjimo stiprumu;
5. pabrėžia, kad analizuojant įvykusio žemės drebėjimo padarinius vietos sistemoms, gyvenamųjų pastatų, infrastruktūros ir ekonomikos bei gamybos struktūrai pastebimas labai akivaizdus teritorinio augimo procesų sulėtėjimas ir dažnai tikras sąstingis;
6. pabrėžia, kad užtikrinti pastatų ir infrastruktūros saugumą reiškia užtikrinti ir pozityvią sąveiką su Europos Sąjungos regionų ir sanglaudos politika ir miesto ir kaimo augimo tikslais;
7. mano, kad pastatų ir infrastruktūros seisminio perkvalifikavimo Europos politika turėtų būti grindžiama daugiapakopio valdymo principu, kad būtų galima koordinuoti susijusias Europos, nacionalinio ir regionų lygmens kompetencijas laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų ir pagal analogiją su metodu, taikomu pagal ES miestų darbotvarkę; atsižvelgdamas į tai primena, kad ES įgaliojimai daugiausiai susiję su techninių standartų nustatymu, o už statybos teisę ir miestų planavimą visų pirma yra atsakingas nacionalinis, regionų ar vietos lygmuo;
8. pažymi, kad svarbiausias ES uždavinys – parengti bendrą žemės drebėjimo prevencijos priemonę, kad būtų galima užtikrinti piliečių saugumą, išsaugoti istorinį paveldą, sumažinti su asmenims ir materialiam turtui padaryta žala susijusias išlaidas, toliau sudaryti sąlygas teritorijų vystymuisi ir investicijoms į ekonomikos augimą;

⁽¹⁾ www.share-eu.org.⁽²⁾ BPIE, 2011 m. *Europe's buildings under the microscope. A country-by-country review of the energy performance of buildings*.

9. pabrėžia, kad politinė ir institucinė atsakomybė apsaugoti savo piliečius visų pirma tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms, nes šios institucijos yra pirmasis valdymo lygmuo, kuris turi užtikrinti gyventojų gelbėjimo ir pagalbos jiems teikimo operacijas esant ekstremaliai situacijai, atlieka svarbų vaidmenį planuojant ekstremalias situacijas ir plėtojant struktūrinės (intervencijos) ir nestrukūrinės (informacija) prevencijos veiksmus;

10. be to, pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos, būdamos arčiausiai piliečių, gali padėti geriau suprasti su rizikos prevencija susijusias teises ir (arba) pareigas ir kartu skatinti aktyvų elgesį mažinant žemės drebėjimo pasekmes;

SEISMINĖS RIZIKOS MAŽINIMO VEIKSMAI

11. mano, kad atsižvelgiant į tai, kad yra daug rekonstruotinių infrastruktūros objektų ir privačių bei viešųjų pastatų, reikia, remiantis vienodais Europos lygmens kriterijais (Eurokodais ir kt.), nustatyti pastatų ir infrastruktūros seisminio pažeidžiamumo klasifikaciją;

12. ragina Europos Komisiją paskatinti dialogą su draudimo sektoriaus atstovais visos Europos lygmeniu, siekiant rasti finansinę paskatą sumažinant įmokas seisminio gerinimo darbų metu, ir mano, kad būtų naudinga didinti ekonominį tvarumą ir galimą naudą, kurių tikimasi iš sustiprintos draudimo sistemos, numatant rizikos paskirstymo priemones;

13. mano, kad siekiant parengti poveikio švelninimo veiksmus didinant bendruomenių informuotumą būtų tikslinga aiškiai nustatyti ir nurodyti ne tik galimų žemės drebėjimų padarinius, bet ir visų pirma naudą, kurios galima pasiekti įgyvendinant seisminio gerinimo priemones ir taip sumažinti socialinį (visų pirma gyvybių praradimo požiūriu) ir ekonominį poveikį;

14. atkreipia dėmesį į tai, kad kol kas nėra aiškių metodų ir rezultatų, susijusių su galimais dideliais prevencinių seisminio gerinimo veiksmų įgyvendinimo privalumais, kuriuos būtų galima perduoti netechniniams suinteresuotiesiems subjektams (administratoriams, piliečiams ir pan.), todėl svarbu išsamiau apsvarstyti šį klausimą finansuojant jam skirtą mokslinių tyrimų veiklą;

15. mano, kad, siekiant optimizuoti ir tinkamai nukreipti technines ir ekonomines pastangas mažinti esamų pastatų seisminę riziką, labai svarbu numatant tolesnius veiksmus ir esmines viešojo ir privataus sektoriaus iniciatyvas remtis žiniomis apie esamų struktūrų pažeidžiamumą ir su tuo susijusiomis analizėmis ir šiuo tikslu skatinti duomenų rinkimo kampanijas, kad būtų galima atlikti statistinius įvertinimus, nustatyti bendrus prioritetus ir metodus, neatsiliekant nuo reguliavimo pokyčių šiame sektoriuje ir atsižvelgiant į skatinamąsias ar finansavimo priemones;

16. pažymi, kad kai kurių šalių, pavyzdžiui, Italijos, patirtis rodo, kad vyresnio amžiaus arba antrinio gyvenamojo būsto savininkai nėra labai suinteresuoti investuoti į tokius darbus, todėl būtų naudinga numatyti šių kategorijų informuotumo didinimo priemones, taip pat paskatas, skirtas ne tik pagrindiniams būstui; pripažįsta, kad reikia keisti priemones, skirtas įvertinti ir atnaujinti esamus pastatus, be kita ko, remiantis tyrimais ir bandymais, pagal kuriuos atskiro pastato pažeidžiamumas gali būti įvertintas atsižvelgiant į tai, kad jis yra pastatų grupės ar miesto teritorijos dalis, kad būtų galima nurodyti visas galimas pagrindines problemas realiomis pastato eksploatavimo sąlygomis;

17. atkreipia dėmesį į tai, kad kai kuriose Europos šalyse jau vyksta plataus masto viešųjų ir privačių pastatų renovavimo darbai siekiant padidinti jų energijos vartojimo efektyvumą. Jie finansuojami ES lėšomis, tačiau dažniausiai nėra susiję su struktūros ir seismine sauga;

18. todėl pabrėžia, kad būtini veiksmingi seisminio gerinimo darbai, kurie turi būti vykdomi integruotai ir tvariai ir kurie kuo mažiau invaziniu būdu leistų vienu metu sumažinti seisminį pažeidžiamumą ir padidinti energijos vartojimo efektyvumą;

19. mano, kad vykdant struktūrinės prevencijos darbus labai svarbu kartu numatyti „nestrukūrinius“ prevencinius veiksmus, kurie leistų pagilinti žinias apie seisminę riziką ir visų pirma padidinti piliečių informuotumą ir aktyvų elgesį;

20. mano, kad struktūrinės prevencijos darbai ne tik leidžia sumažinti riziką, bet ir gali turėti teigiamo poveikio aplinkai, nes jais pratęsimas pastatų naudojimo laikas, taigi kartu, įvykus žemės drebėjimui, būtų mažiau griovimo ir atstatymo darbų. Tai yra tikslas, pabrėžtas ES Reglamente dėl statybos produktų (Reglamentas (ES) Nr. 305/2011), kuriuo, palyginti su ankstesne redakcija (Direktiva 89/106/EEB), įvestas septintas labai svarbus statybų reikalavimas dėl „tvaraus gamtos išteklių naudojimo“;

21. pripažįsta, kad seismo gerinimo programai įgyvendinti reikia didelių išteklių ir tai ypač brangiai kainuotų didesnės ir platesnio masto seisminės rizikos regionams ir valstybėms narėms, tačiau tai padėtų visur kurti darbo vietas ir skatinti ekonomikos augimą, nes būtų atgaivinta statybų rinka;

22. mano, kad svarbu seismo gerinimo veiksmus reglamentuoti taikant Europos lygmens techninius standartus, kurie taip pat susiję su esamų pastatų seiminiu pritaikymu, laikantis holistinio požiūrio, kuriuo siekiama užtikrinti saugą, tvirtumą ir tvarumą;

23. mano, kad būtų tikslinga sukurti ES platformą, skirtą keistis žiniomis, patirtimi ir gerąja praktika ES šalyse įvairiais lygmenimis;

NAUJA ES SEISMINĖS RIZIKOS MAŽINIMO POLITIKA

24. remia ir dar kartą pabrėžia tai, kas nurodyta nuomonėje dėl Sendajaus programos ⁽³⁾, būtent tai, kad visais ES naujos infrastruktūros kūrimo projektais turėtų būti užtikrintas pajėgumas atlaikyti nelaimės ir kad šis tikslas gali lemti didesnes išlaidas;

25. siūlo tam tikros teritorijos seisminę riziką ir atitinkamai kitų gaivalinių nelaimių riziką apibūdinančius rodiklius, nustatytus vadovaujantis tinkamai apibrėžtais kriterijais, įtraukti tarp bazinių kriterijų, kuriais remiantis ES regionams skirstomos ESI fondų lėšos, ir pabrėžia, kad ES turi reikalauti, kad visa infrastruktūra, statoma panaudojant ESI fondų ir visų kitų ES fondų lėšas, būtų atspari gaivalinėms nelaimėms;

26. siūlo ES teisės aktais leisti naudoti ESI fondų lėšas viešųjų bei privačių pastatų ir ES valstybėms narėms strategiškai svarbios kelių transporto ir paslaugų infrastruktūros pritaikymui seisiniams pavojams;

27. siūlo veiksmų plane numatyti visų pastatų gerinimą, įskaitant gyvenamuosius pastatus, susijusius su viešąja erdve, kad jie būtų ne tik saugi vieta nelaimės atveju, bet ir ilgalaikės miesto strategijos, apimančios galimybę perkelti gyventojus į viešąją erdvę užtikrinant jų apsaugą, dalis;

28. ragina Europos Komisiją, koordinuojant veiksmus su valstybėmis narėmis, ir prireikus su vietos ir regionų valdžios institucijomis, parengti pastatų ir infrastruktūros seismo gerinimo veiksmų planą, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo 5 straipsnio 5 dalies b punkte; kartu ragina valstybes nares ir vietos bei regionų valdžios institucijas visiškai išnaudoti šiam investicijų prioritetui teikiamą paramą regionų vystymosi veiklos programose;

29. rekomenduoja aiškiai numatyti skatinti investicijas, be kita ko, užtikrinant viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą pastatų ir infrastruktūros seismo gerinimo srityje, ypatingą dėmesį skiriant kultūros ir istorinio paveldo apsaugai, strateginei infrastruktūrai ir pramonės bei žemės ūkio srities statyboms ir infrastruktūrai;

30. prašo skatinti investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas seisminės saugos srityje, įskaitant plataus masto informavimo ir mokymo programų rengimą;

31. ragina valstybes nares ir atitinkamus regionus įtraukti esamų pastatų seiminį gerinimą į savo regioninio vystymosi veiklos programų prioritetus ir pabrėžia, kad reikia tam skirti finansinių išteklių, įskaitant atitinkamas seisminės rizikos prevencijos skatinimo priemones;

⁽³⁾ Žr. nuomonę „Veiksmų planas dėl Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programos 2015–2030 m.“; NAT-VI/015, pranešėjas Adam Banaszak (ECR / PL).

32. mano, kad ankstesniuose punktuose pateiktus pasiūlymus reikia įgyvendinti atsižvelgiant į kiekvienos šalies ir (arba) regiono pavojingumo ir seisminės rizikos žemėlapius siekiant optimizuoti išteklius ir rezultatus. Todėl siūloma skatinti reikiamus mokslinius tyrimus jiems sudaryti, o jei tokie žemėlapiai jau yra – jiems atnaujinti;
33. mano, kad Europos Komisijos pasiūlytas veiksmų planas būtų tinkama priemonė siekiant labiau paskatinti valstybes nares gerinti esamų pastatų seisminį atsparumą, kuris turi tapti valstybių narių regionų vystymosi veiklos programų prioritetu;
34. pabrėžia, kad bendri veiksmai šioje srityje gali būti veiksmingesni nei pavienės įvairių valstybių narių taikomos priemonės, todėl ragina bendrai ir koordinuotai dėti pastangas seisminės pastatų saugos ir seisminio gerinimo srityje;
35. rekomenduoja, atsižvelgiant į Sendajaus programos 1 prioritetą, skatinti ir remti visuomenės informavimo iniciatyvas tiek nacionaliniu, tiek vietos lygmeniu siekiant plėtoti prevencijos kultūrą.

2017 m. spalio 11 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė. Europos kosmoso strategija

(2018/C 054/12)

Pranešėjas:

Andres Jaadla (ET / ALDE), Rakverės miesto tarybos narys

Pamatinis dokumentas (-ai): Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos kosmoso strategija“

COM(2016) 705 final

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

1. Kaip nurodyta dokumente „Europos kosmoso strategija“, Europai labai svarbūs kosmoso reikalai. Europa yra įvykdžiusi daug sėkmingų projektų kosmoso technologijų, unikalaus Žemės stebėjimo, geografinės vietos nustatymo pajėgumų ir tiriamųjų misijų srityse. Kosmoso technologijos, duomenys ir paslaugos tapo neatsiejama Europos piliečių kasdienio gyvenimo dalis ir turi būti sistemingai toliau plėtojami.
2. Reikėtų taip pat pabrėžti strateginę kosmoso reikšmę Europai. Jis stiprina Europos, kaip stipraus pasaulinio žaidėjo, vaidmenį ir suteikia pranašumų saugumo ir gynybos srityse. Kosmoso politika gali padėti skatinti kurti darbo vietas, augimą ir investicijas Europoje. Investicijos į kosmosą praplečia mokslo ir mokslinių tyrimų ribas. Todėl RK labai palaiko Europos Parlamento prašymą ⁽¹⁾ parengti išsamią komunikacijos strategiją apie kosmoso technologijų naudą piliečiams ir įmonėms.
3. Svarbu rasti galimybes, kaip konkrečiai kosmoso technologijos, duomenys ir paslaugos gali padėti įgyvendinti įvairių sričių ES politiką ir siekti pagrindinių politinių prioritetų, įskaitant Europos ekonomikos konkurencingumą, migracijos politiką, kovą su klimato kaita, bendrąją skaitmeninę rinką ir tausų gamtos išteklių naudojimą.
4. Europos regionų komitetas palankiai vertina tai, kad Europos Sąjunga ir Europos kosmoso agentūra suvienijo savo jėgas skatinti Europos bendradarbiavimą kosmoso srityje 2016 m. spalio 26 d. pasirašydamos bendrą ES ir EKA pareiškimą dėl bendros vizijos ir tikslų. Nors EKA siekia savarankiškų tikslų, tačiau bendradarbiaujant su ES valstybėmis narėmis ir ES institucijomis kuriama sinergija. Labai sveikintina yra tai, kad ES ir EKA galėjo rasti bendrą nuomonę dėl ilgalaikės vizijos ir tikslų ⁽²⁾, o tai ES ir EKA suteikia nuoseklią pagrindą susijusioms strategijoms įgyvendinti. Bendradarbiaujant būtina vengti darbo dubliavimo arba žalingos konkurencijos.
5. Regionų komitetas palankiai vertina tai, kad Europa ir valstybės narės turi Europos kosmoso agentūrą, sukaupusią 50 m. patirtį ugdant Europos gebėjimus kurti kosmoso technologijas ir prietaikas visose su kosmosu susijusiose veiklos srityse. Šį vaidmenį reikia išsaugoti ir toliau stiprinti siekiant socialinio ir ekonominio regionų vystymosi, pavyzdžiui, pažangiosios specializacijos srityje.
6. RK įsitikinęs, kad ES kosmoso strategija bus veiksminga tik aktyviai dalyvaujant visoms valstybėms narėms ilguoju laikotarpiu ir tik taip bus galima užtikrinti Europos kosmoso pramonės sėkmę skatinant augimą ir užimtumą. Tai galima pasiekti konkrečiomis ir tikslinėmis priemonėmis, taip pat sutelkiant dėmesį į pajėgumų stiprinimą ir į valstybių narių, kurios dar naujos kosmoso srityje, įtraukimą.

⁽¹⁾ 2017 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos kosmoso strategijos.

⁽²⁾ http://www.esa.int/About_Us/Welcome_to_ESA/Joint_statement_on_shared_vision_and_goals_for_the_future_of_Europe_in_space_by_the_EU_and_ESA.

7. Europos pramonei itin svarbu rengti inžinierius, technikus ir mokslininkus. Kuriami kompetencijos centrai, taip pat mokymosi visą gyvenimą centrai padeda stiprinti Europos darbo rinką ir plėsti tyrimų, bandymų ir naujų skaičiavimo bei analizės pajėgumų infrastruktūrą ir taip nuolat plėsti žinias ir stiprinti gebėjimus su kosmosu susijusiose srityse ir kosmoso moksle. Tuo turi būti grindžiama Europos kosmoso strategija.

8. Jaunimo įtraukimas, jo sudominimas ir motyvavimas yra investicija į Europos ateitį. Reikėtų daugiau investuoti į informuotumo didinimą ir sėkmingų projektų, parodančių Europos piliečių vaidmenį kuriant sudėtingas sistemas (Žemėje ir kuriant palydovus), įgyvendinimą. Kosmoso naudą visuomenei galima pajusti įvairiais būdais: tai – komunikacijos technologijos, informacijos mainų realiuoju laiku galimybė, nuolat ir didele skiriamąja gėba veikiančios stebėjimo sistemos, greitas reagavimas į gaivalines nelaimes, parama žemės ūkyje, miškininkystėje, žuvininkystėje ir laivyboje, griežtesnė sienų kontrolė ir saugumas, taip pat daug kitų prietaikų.

9. Komunikacijos ir stebėjimo tikslams naudojamų nedidelių palydovų poreikis nuolat auga. Kalbant apie prietaikas ir paslaugas Žemės stebėjimo srityje pastebimas sparčiai tobulėjančios nedidelių palydovų techninės galimybės ir atsirandanti naujos prietaikos tiek stebint žemės ūkio paskirties plotų valdymo, tiek orų prognozės srityje, visų pirma patobulėjus naujoms radarų technologijoms. Todėl ES turi sutelkti savo dėmesį į programų „Copernicus“ ir GALILEO tęstinumą, kad šioje rinkoje neatsiliktų nuo pasaulinės raidos.

10. Ne vienos konsultacijos metu buvo atkreiptas dėmesys į tarptautinio bendradarbiavimo aukštą lygmenį ⁽³⁾ būtinybę ekonomikos, visuomenės ir diplomatijos srityse, siekiant užtikrinti ES valstybių narių prieigą prie kosmoso ir kosmoso infrastruktūros saugumą. Tai pasakytina tiek apie kosmines šiukšles, būtiną laisvą orbitą, tiek ir apie susitarimus dėl dažnio ir eismo kosmose valdymo. Kosmoso klausimai turi būti reguliuojami tarptautiniais susitarimais. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra idealios atskirų bendruomenių (visuomenės grupių, vartotojų, verslininkų ir mokslininkų) tarpininkės.

11. Kosmoso pramonės sėkmė ir tvarumas priklauso nuo didelės apimties ir iš įvairių šaltinių gautos informacijos ir duomenų (didžiųjų duomenų) naudojimo ir apdorojimo. Novatoriškus sprendimus, naujus procesus, didesnę saugumą ir geresnę apsaugą nuo kibernetinių atakų bus galima užtikrinti tik tuo atveju, jei įmonės turės geresnę prieigą prie duomenų ir vyks kitus įkvepiantis bendradarbiavimas su mokslininkais, universitetais ir viešuoju sektoriumi.

Bendrosios pastabos

12. Šiame dokumente dėl Europos kosmoso strategijos atsižvelgiama ir iš dalies remiamasi ankstesnėmis susijusiomis nuomonėmis, pavyzdžiui, nuomonėmis „Piliečiams naudingos Europos Sąjungos kosmoso strategijos rengimas“ ir „ES kosmoso pramonės politika“, taip pat Europos Parlamento Užsienio reikalų komiteto pranešimu dėl Europos saugumui ir gynybai skirtų kosmoso pajėgumų, tyrimu dėl kosmoso sektoriaus rinkos plėtros Europoje (angl. „Space Market Uptake in Europe“), rekomendacijomis dėl regionų aspekto įtraukimo į Europos kosmoso strategiją, kurias 2016 m. balandžio mėn. paskelbė NEREUS, ir programos „Horizontas 2020“ patariamąsios grupės kosmoso klausimais rekomendacijomis dėl galimų 2018–2020 m. darbo programos mokslinių tyrimų ir inovacijų prioritetų (angl. „Advice on potential priorities for Research and Innovation in the work programme 2018–2020“).

13. Europos kosmoso strategija – konkretus atsakas į tarptautinę raidą kosmoso srityje, kurioje konkurencija padidėjo dėl naujos kosmoso paradigmos praėjusio amžiaus 9-ajame dešimtmetyje JAV, kai atsirado bendrovių, norinčių pasiekti kosmosą. Skaitmeninės technologijos ir skaitmeninimas atveria naujų kelių verslui, o dideli technologijų pokyčiai griauja tradicinius pramoninius ir verslo modelius, naudojamus pasiekti kosmosą ir juo naudotis.

⁽³⁾ Aukšto lygio forumas „Kosmosas kaip tvarios socialinės ir ekonominės plėtros variklis“. 2016 m. lapkričio 24 d., Dubajus.

14. Būtinasis visų institucijų bendradarbiavimas, nes kosmoso sektoriui būdingi ilgi kūrimo ciklai. Tai padidina su rinka susijusią riziką, nes naujų prietaikų rinkos potencialą reikia įvertinti gerokai iš anksto ir nelengva atlikti pakeitimus. Taigi verslininkams, norintiems pradėti veiklą kosmoso sektoriuje, gali būti sunku rasti investuotojų, nes ciklišką rinką ir išteklius labai sunku suderinti su kintančia paklausa.

15. ES ir EKA turi intensyviau bendradarbiauti siekiant remti valstybės nares joms vykdančias Europos mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą kosmoso srityje, stiprinti novatoriškų viešųjų pirkimų programų naudojimą, pritraukti daugiau privačių investicijų ir užmegzti partnerystę su pramonės atstovais, taip pat spartinti itin mažų ir nanopalydovų kūrimą.

16. ES ir EKA turi parengti bendras viešųjų ryšių priemones ir technologijų taikymo planus siekiant veiksmingai panaudoti įvairiose srityse gautus mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros rezultatus. Augančio gyventojų skaičiaus, didėjančios išteklių paklausos ir klimato kaitos keliams pasauliniams iššūkiams spręsti reikalinga informacija apie mūsų planetą, kurią galima gauti tik taikant su kosmosu susijusius sprendimus.

17. RK nustatė šiuos konkrečius prioritetus:

- aktyvus politinių priemonių, kurios padėtų labiau įtraukti MVĮ, skatinti naujų įmonių steigimąsi (atskirtos veiklos ir veiklą pradedančios įmonės) ir kurti darbo vietas srityse, kuriose naudojamos kosmoso technologijos, kūrimas,
- MTTP rėmimas, papildomos švietimo programos visais lygmenimis IT, gamtos mokslų, matematikos, technikos ir socialinių mokslų srityse,
- investicijos į kosmosą pabrėžiant investicijų fondų ir investicinių priemonių vaidmenį ir įtraukiant privačius investuotojus,
- Europos, valstybinių ir regioninių institucijų, taip pat pramonės ir naudotojų bendradarbiavimo plėtojimas, būtent Europos Komisijai teikiant struktūrinę paramą siekiant užtikrinti, kad informacijos srautų pajėgumai atitiktų su nuotolinio nustatymo technologijomis susijusius iššūkius,
- apčiuopiamas kosmoso sektoriaus valdymo ir jo administravimo pagerinimas tiek valstybėse narėse, tiek ir Europos lygmeniu, ES ir EKA bendradarbiavimo skatinimas prioritetą skiriant naudotojams ir regionams, atsižvelgiant į jų galimybes šioje srityje,
- Europos kosmoso agentūros verslo inkubatorių steigimo bendras finansavimas regionuose, siekiant skatinti verslumą kosmoso sektoriuje,
- švietimo priemonių ir įmonių vadovus rengiančių viešųjų institucijų rėmimas atsižvelgiant į ypatingą verslumo poreikį kosmoso sektoriuje.

„Kosmoso regionų“ vaidmuo įgyvendinant Europos kosmoso strategiją

18. RK palankiai vertina tai, kad Europos kosmoso strategijoje atsižvelgiama į regionų dalyvavimo svarbą ją įgyvendinant, visų pirma taikant konkrečias Europos Komisijos priemones kartu su Europos GNSS agentūra, kuri atsakinga už programas EGNOS ir GALILEO; tai patvirtina tinklai „Copernicus Relays“ ir „Copernicus Academy“, kurie skirti padėti skatinti nuotolinio stebėjimo duomenų ir jų prietaikų naudojimą.

19. Regionų aspektas yra itin svarbus, kad naudotojai gautų didesnę naudą iš kosmoso ir tokiu būdu pagrindinis dėmesys Europos kosmoso strategijoje būtų sutelktas į juos. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra kompetentingos ir pasirengusios dalyvauti įgyvendinant Europos kosmoso politiką, nes ji taip pat remia pažangiosios specializacijos strategijas daugelyje regionų.

20. Komitetas palankiai vertina tai, kad daugelis regionų prisijungė prie Europos regionų, naudojančių kosmoso technologijas, tinklo (NEREUS), o tai rodo didėjančią kosmoso svarbą regionų ekonomikai. NEREUS tikslas yra Europos regionų labai visapusiškai išnaudoti kosmoso technologijų potencialą MTTP ir jų ekonominio konkurencingumo požiūriu,

politiniu lygmeniu pabrėžti regioninį kosmoso politikos matmenį ir Europos kosmoso veikloje skatinti taikyti principą „iš apačios į viršų“. Reikia pabrėžti regionų, prisijungusių prie tinklo NEREUS, priemones. Regionų valdžios institucijos turi potencialo ir patirties verslo ir mokslo, viešųjų ir pilietinės visuomenės organizacijų subjektų veiklos integravimo srityje. Tuo reikėtų pasinaudoti siekiant puoselėti partnerystes įgyvendinant priemones pagal kosmoso strategiją.

21. ES kosmoso politikai reikia aiškaus supratimo, kaip galima sudominti Europos visuomenę, ekonomikos ir politikos atstovus kosmoso potencialu. Kosmoso politika turėtų atlikti reikšmingesnę vaidmenį ir kitose ES regioninės politikos srityse, nes ji suteikia galimybių siekiant tikslų šiose srityse: ES miestų darbotvarkė, pažangiųjų miestų sprendimai, pažangi energetika, miestų planavimas, žemės ūkis, klimato politika ir t. t.

22. Regionų valdžios institucijas, kurios atlieka pagrindines užduotis tiek skatinti mokslą ir technologijas, tiek savo teritorinių vienetų socialinį ir ekonominį vystymąsi, reikia laikyti regionų kosmoso politikos koordinatorėmis. Regionų valdžios institucijos turi potencialo ir patirties verslo ir mokslo, viešųjų ir pilietinės visuomenės organizacijų subjektų veiklos integravimo srityje. Tuo reikėtų pasinaudoti kuriant partnerystes kosmoso strategijos priemonėms įgyvendinti.

23. Europos kosmoso agentūra rengia ne vieną iniciatyvą su regionais, įskaitant Europos švietimo kosmoso srityje išteklių centrus (angl. *European Space Education Offices*, ESERO). Reikėtų maksimaliai išnaudoti šių iniciatyvą naudą ir toliau skatinti jų plėtojamą.

24. Komisija turėtų parengti paramos priemones, orientuotas į veiklą, susijusią su regionų branduoliais, ryšių tarnybomis, agentūromis, universitetais ir mokslinių tyrimų institutais, siekiant paskatinti kosmoso sektoriaus produktų ir paslaugų įdiegimą tarpšakiniu lygmeniu.

25. Ji taip pat turėtų nustatyti kriterijus, kaip įvertinti kosmoso paslaugų naudą visuomenei nepažeidžiant valdžios institucijų įgaliojimų ir reikalavimų. Europos Komisija ir nacionalinės valdžios institucijos galėtų pasinaudoti šiais kriterijais vertindamos, ar tinkami potencialių naudotojų prašymai dėl pagalbos paslaugų įgyvendinimui ir prietaikų diegimui.

26. RK pritaria tam, kad būtų parengta išsami ir plataus užmojo Europos kosmoso programa, kuri būtų pagrįsta iki šiol pasiektais rezultatais ir toliau tęstų bei plėtotų šias prioritetines sritis: aplinkos stebėseną, klimato kaita, saugumas, konkurencingumas ir kosmoso moksliniai tyrimai.

27. Galima nuspėti, kad naudotojams, pavyzdžiui, vietos ir regionų valdžios institucijoms ir įmonėms, ir toliau reikės ES ir valstybių narių paskatų ir paramos. Atsižvelgiant į kosmoso sektoriaus gebėjimą diegti inovacijas, jo reikšmę ekonomikai, Komitetas ragina ieškoti naujų finansavimo galimybių, įskaitant struktūrinius fondus ir bankus bei bendradarbiaujant su EKA, siekiant kurti prietaikas ir jas plačiai naudoti. Kadangi kyla sunkumų finansuojant investicijas į mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros projektus, vertėtų sudaryti daugiau galimybių finansuoti mokslinių tyrimų projektus, kurie įgyvendinami kartu su mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros institutais ir ekonominiais subjektais.

Indėlis į didelio masto Europos programas EGNOS ir GALILEO (palydovinė navigacija) ir „Copernicus“ (aplinkos ir saugumo stebėseną)

28. RK įsitikinęs, kad ES turi užtikrinti GALILEO veiklos etapo (įskaitant palydovų priežiūros ir atnaujinimo, sistemos vientisumo užtikrinimo, antžeminės veiklos ir duomenų prieigos) finansavimą. Tik taip ilguoju laikotarpiu galima pasiekti laukiamą ekonominį poveikį.

29. Programos „Copernicus“ veiklos etapas yra labai svarbus ekonominiam šių naujų technologijų vystymo proveržiui, tačiau ir ateityje reikės finansinės paramos, skirtos padengti įvairiems naudotojams tenkančias veiklos pradžios sąnaudas, susijusias su naujų technologijų įsisavinimu.

30. Komisija turėtų užtikrinti, kad ateityje ES biudžete būtų garantuotas ilgalaikis finansavimas „Copernicus“ infrastruktūros veikimui, siekiant vienu metu užtikrinti finansinį tvarumą ir skaidrumą bei finansavimo demokratinę kontrolę.

31. Reikia kuo skubiau kurti didelius duomenų apdorojimo centrus, kuriuose būtų apdorojami ir saugomi duomenys, parsiję iš „Copernicus“. Galimybė naudotis senesniais duomenimis taip pat labai svarbi kuriant naujas šios srities paslaugas ir prietaikas, nemažiau svarbūs yra ir pajėgumai laiku perduoti didelius duomenų kiekius jų naudojimui.

32. RK pabrėžia svarbų kosmoso stebėsenos ir palydovinės navigacijos sistemų, pavyzdžiui, GALILEO ir „Copernicus“ vaidmenį, kurios leidžia laiku reaguoti į gaivalines nelaimes, tokias kaip žemės drebėjimas, miškų gaisrai, nuošliaužos ir potvyniai. Jis ragina į tai deramai atsižvelgti kuriant vartotojų grandies paslaugas vietos ir regionų valdžios institucijoms. Veiksminga kosmoso strategija yra labai svarbi darnaus ir atsparaus vystymosi dalis, nes padeda gelbėti gyvybes ir apsaugoti aplinką bei turtą.

33. Norint panaudoti „Copernicus“ ir GALILEO duomenis ir jais remiantis kurti naujas paslaugas, būtini teisiniai pakeitimai, kad tai derėtų su kitomis priemonėmis regionų, energetikos ir aplinkos politikos, žemės ūkio ir aplinkos stebėsenos srityse, kuriose naudojami geografiniai duomenys. Reikia užtikrinti, kad pasitelkus šias programas gautus duomenis būtų galima naudoti rengiant atskaitas ES lygmeniu ir kad šis metodas būtų teisėtai taikomas visur, kur tik galima.

Dvejopas kosmoso duomenų naudojimas saugumui ir gynybai

34. Kosmoso technologijomis grindžiami gebėjimai ir paslaugos atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant Europos saugumą ir gynybą, nes leidžia nuosekliai įgyvendinti bendrą saugumo ir gynybos politiką, be to, ES politiką susieja su tokiomis sritimis kaip išorės veiksmai, sienų valdymas, jūrų saugumas, klimato politika, energetinis saugumas, nelaimių valdymas, humanitarinė pagalba ir transportas. Turi būti stiprinama partnerystė su kitomis kosmoso programas įgyvendinančiomis valstybėmis, tokiu būdu užtikrinant Europos nepriklausomumą itin svarbių kosmoso technologijų atžvilgiu ir prieigą prie kosmoso.

Aktyvesnis valstybių narių ir visuomenės grupių dalyvavimas įvairioje veikloje įgyvendinant Europos kosmoso strategiją

35. Visoms valstybėms narėms turi būti prieinamos kosmoso paslaugos ir naujos galimybės skatinti ekonomiką ir plėsti savo žinias. Reikia didinti informuotumą apie tai, kaip įvairiose viešojo sektoriaus, be kita ko, regionų lygmeniu, srityse galėtų būti veiksmingai naudojamos su kosmosu susijusia veikla, šiuo tikslu remiant šiuos regionus gebėjimų stiprinimo srityje ir taikant įvairius finansavimo mechanizmus.

36. Kosmoso technologijos gali būti naudingos viešajame sektoriuje, pavyzdžiui, kasdieniam tam tikros teritorijos stebėjimui, gamtos išteklių (gėlo vandens, pakrantės vandenų, oro kokybės ir t. t.) būklės vertinimui, medienos išteklių vertinimui, žemės ūkio paskirties žemės plotų valdymui ir pagalbos sistemos persvarstymui, ankstyvam neteisėtų statybų nustatymui ir kelio joms užkirtimui, saulės ir vėjo energijos naudojimui, pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimui ir daugeliu kitų atvejų.

37. Reikia papildomų priemonių Europos visuomenės informuotumui apie kosmoso naudą didinti; be to, reikia geriau parengtų specialistų ir pareigūnų, daugiau inžinierių ir mokslininkų, kad visuomenei būtų sukurta būtina papildoma nauda ir užtikrintas glaudesnis viešų ir privačių organizacijų ir įmonių bendradarbiavimas. Vieni svarbiausių naujosios kosmoso politikos, orientuotos į realius piliečių poreikius, prioritetų turėtų būti vietos iniciatyvos, abipusiai patirties mainai, įvairių funkcinių sričių sinergijos kūrimas ir informacija bei informuotumo didinimas.

Konkrečios švietimo ir informuotumo didinimo priemonės jaunesnių kartų susidomėjimui paskatinti

38. Kosmoso strategijai reikia tvirtos jaunesnių kartų paramos ir susidomėjimo. Tūkstantmečio karta užaugo pasaulyje, kuriame naujos prietaikos kaip įprastas dalykas naudojamos ne tik komerciniais tikslais, bet ir kasdieniame gyvenime. Reikėtų skatinti naujas jaunimo idėjas ir perspektyvas.

39. Naujojoje Europos kosmoso strategijoje trūksta įkvėpimo jaunajai kartai. Kosmosas turėtų būti įkvėpimo ir motyvacijos šaltinis ir padėti gerinti žmonių gyvenimą. Strategijoje pirmiausia turėtų būti nagrinėjamos švietimo skatinimo ir viešųjų ryšių, susijusių su kosmoso informacija ir duomenimis, temos. Su kosmosu susijusios veiklos įtraukimas į mokyklų, universitetų ir įstaigų, kurios neformaliojo švietimo srityje prisideda prie mokslinių rezultatų sklaidos, mokymo programas iš esmės padėtų atkreipti dėmesį į šią svarbią sritį.

Tolesni RK žingsniai siekiant sėkmingai įgyvendinti Europos kosmoso strategiją

40. RK ragina Komisiją, Europos Parlamentą ir Tarybą aptarti šią strategiją, ją remti ir spartinti veiksmingą jos įgyvendinimą glaudžiai bendradarbiaujant su miestais, regionais ir visais suinteresuotaisiais subjektais.

41. Siekiant pabrėžti kosmoso sektoriaus reikšmę regionų lygmeniu ir geriausiai išnaudoti su Europos kosmoso politika susijusias galimybes miestams ir regionams, RK Aplinkos, klimato kaitos ir energetikos komisijoje bus organizuojami specialūs posėdžiai kosmoso srities klausimais. Tai būtina visų pirma atsižvelgiant į 2017 m. laukiamą ES kosmoso programų tarpinį vertinimą.

42. RK galėtų suteikti geresnę paramą įgyvendinant programą „Copernicus“ vietos ir regionų lygmeniu, jei jis dalyvautų nuolatinio tikrojo nario teisėmis programos „Copernicus“ naudotojų forume ir į šį forumą galėtų paskirti oficialų atstovą. Taip būtų galima sustiprinti vietos dalyvių svarbą programos „Copernicus“ duomenų naudojimo srityje.

43. Norint sėkmingai įgyvendinti Europos kosmoso strategiją, reikėtų remti Komisijos, valstybių narių, EKA, EUMETSAT, institucijų, suinteresuotųjų subjektų, sektorių, mokslininkų ir kitų sričių naudotojų bendruomenių partnerystes. Šioje srityje RK gali būti svarbus partneris.

2017 m. spalio 11 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė – ES nuosavų išteklių reforma kitos DFP po 2020 m. laikotarpiu

(2018/C 054/13)

Pranešėja: Isabelle Boudineau (FR/PES), Naujosios Akvitanijos regiono tarybos pirmininko pavaduotoja**POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Istorinė galimybė reformuoti nuosavų išteklių sistemą

1. primena, kad pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 311 straipsnį „Sąjunga pasirūpina savo tikslams pasiekti ir savo politikai įgyvendinti reikalingomis priemonėmis. Neatmetant kitų įplaukų, visas biudžetas finansuojamas nuosavais ištekliais“;
2. pabrėžia iššūkius, su kuriais po 2020 m. susidurs ES biudžetas sprendžiant nuolat kintančius uždavinius tose srityse, kuriose sukurama Europos pridėtinė vertė, ypač atsižvelgiant į poreikį stiprinti gynybos ir kovos su terorizmu, migrantų ir pabėgėlių valdymo bei kovos su klimato kaita politiką ir spręsti demografinės problemas, taip pat imtis kitų prioritetų, kurie jau yra remiami pagal daugiamečią finansinę programą (DFP);
3. atkreipia dėmesį į tai, kad Jungtinės Karalystės išstojimas iš ES turės įtakos būsimam biudžetui po 2020 m. – visų pirma, jis sumažės maždaug 10 mlrd. EUR per metus ⁽¹⁾, taip pat vėluos derybų dėl kitos daugiamečės finansinės programos tvarkaraštis – derybų pradžia jau nukelta į 2018 m. vasarą;
4. primena, kad RK jau priėmė esminei nuosavų išteklių sistemos reformai palankią poziciją ⁽²⁾;
5. teigiamai vertina aukšto lygio grupės nuosavų išteklių klausimais paskelbtą galutinę ataskaitą (M. Monti ataskaita), visų pirma rekomendacijas dėl Europos pridėtinės vertės ir subsidiarumo principų, tačiau apgailestauja, kad šioje ataskaitoje nenagrinėjamas ES biudžeto dydžio atsižvelgiant į ES nustatytus prioritetus klausimas;
6. mano, kad konkrečios aplinkybės, susijusios su krizėmis, Jungtinės Karalystės išstojimu iš ES ir svarstymais apie Europos ateitį, taip pat M. Monti ataskaitoje pateiktos rekomendacijos suteikia galimybę sukurti Europos viziją, įskaitant iš ES biudžeto finansuotinus prioritetus vidutinės ir ilgalaikės trukmės laikotarpiu, ir pertvarkyti dabartinę ES biudžeto finansavimo sistemą;
7. palankiai vertina paskelbtą Komisijos diskusijoms skirtą dokumentą dėl ES finansų ateities, visų pirma jo dalį „Pajamos ES politikai remti“. Teigiamai vertina tai, kad 2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos ketinimų laiške Europos Parlamentui ir Tarybai nurodoma, kad numatoma reformuoti nuosavų išteklius. Vis dėlto RK prašo pateikti konkrečius pasiūlymus kartu su pasiūlymu dėl daugiamečės finansinės programos (iki 2018 m. gegužės mėn.) arba pačiame pasiūlyme. Be to, RK ragina ir Tarybą, ir valstybes nares dalyvauti iš esmės reformuojant dabartinę nuosavų išteklių sistemą, kad ji taptų paprastesnė, teisingesnė ir skaidresnė;

ES biudžetą kausto „tinkamos grąžos“ logika

8. primena, kad per pastaruosius kelis dešimtmečius pagrindiniu ES biudžeto ištekliais tapo nacionaliniai įnašai, apskaičiuojami pagal bendrąsias nacionalines pajamas (BNP) ⁽³⁾;
9. mano, kad dabartinė sistema yra neoptimali, visų pirma todėl, kad yra pernelyg priklausoma nuo nacionalinių įnašų, ir ragina vyriausybes pritarti tik tokiems išlaidų deriniams, kurie valstybės išdo požiūriu tariamai maksimaliai padidina jų grynąją naudą. Taikant šį metodą neatsižvelgiama į bendrosios rinkos naudą arba tam tikras Europos politikos sritis,

⁽¹⁾ *Brexit and the EU Budget: Threat or Opportunity?* („Jungtinės Karalystės išstojimas ir ES biudžetas. Grėsmė ar galimybė?“). <http://www.delorsinstitute.eu/media/brexitbudget-haasrubio-jdi-jan17.pdf>.

⁽²⁾ Nuomonė CdR 2016/0009 „Daugiamečės finansinės programos (DFP) laikotarpio vidurio peržiūra“.

⁽³⁾ 2017 m. 69,63 proc. biudžeto pajamų gaunama iš nacionalinių įnašų.

o dėmesys sutelkiamas tik į gražos normą. Šis metodas taip pat skatina valstybių narių skirstymą į „didžiausių grynųjų įnašų mokėtojas“ ir „didžiausios grynosios naudos gavėjas“, kuris yra dirbtinis, nes apskaičiuojant įnašus atsižvelgiama tik į viešojo sektoriaus finansus, o ne į teigiamą išorinį poveikį realiajai valstybių narių ekonomikai. Taikant šį metodą taip pat neatsižvelgiama į Europos masto veiksmų nebuvimo kainą;

10. konstatuoja, kad per metinio biudžeto priėmimo procedūrą dėl institucijų pasiekto kompromiso biudžetas dažnai sumažėja, palyginti su DFP nustatytais plataus užmojo tikslais. Dėl to didėja atotrūkis tarp išpareigojimų ir mokėjimų, o tai lemia mokėjimų krizę;

Reformos tikslas – daugiau skaidrumo, paprastesnė procedūra ir glaudesni ryšiai su piliečiais

11. nurodo, kad sudėtinga ES biudžeto struktūra ir jo finansavimo sistema, visų pirma sudėtingi permokų grąžinimo ir koregavimo mechanizmai, apsunkina ES veiksmų supratimą ir didina piliečių nepasitikėjimą ES; todėl ragina panaikinti šiuos permokų grąžinimo ir koregavimo mechanizmus;

12. mano, kad pernelyg sudėtingą Europos struktūrinių ir investicijų fondų valdymo pobūdį iš dalies lemia nepakankamas piliečių, valstybių narių ir Europos institucijų tarpusavio pasitikėjimas. Kad piliečiai galėtų geriau suprasti ES, būtina supaprastinti Europos politiką, visų pirma sanglaudos politiką, po 2020 m.;

13. primena, kad nėra suderintų ir skaidrių valstybių narių įnašų mokėjimo į ES biudžetą mechanizmų. Šiuo metu tik keturios valstybės narės savo nacionalinėse sąskaitose deklaruoja savo įnašus į ES biudžetą, tačiau jie nurodomi kaip išlaidos, o ne kaip investicija;

Siekiant didinti tikrus nuosavus išteklius, reikia labiau numatomo ir subalansuoto biudžeto

14. mano, kad šia reforma turėtų būti siekiama aiškesnio, labiau nuspėjamo ir subalansuoto biudžeto, atitinkančio Europai kylančius uždavinius, kartu grindžiamo didesne naujų nuosavų išteklių dalimi ir mažesniais nacionaliniais įnašais siekiant sumažinti mokesčių mokėtojams tenkančią papildomą našą. Pagrindinis tikslas – pasiūlyti skaidresnę ir geriau piliečiams suprantamą nuosavų išteklių paskirstymo sistemą ir labiau nepriklausomą ir demokratiškesnį biudžetą, kurį rengiant aktyviau dalyvautų Europos Parlamentas, visų pirma kiek tai susiję su ES biudžeto pajamomis. Be to, rengiant šią reformą turėtų būti kviečiamas ir RK, o diskusijose dėl ES biudžeto turėtų būti atsižvelgiama į teritorinį aspektą;

15. mano, kad vykdant šią reformą reikėtų apsvarstyti DFP dydžio klausimą. Šia reforma reikia užtikrinti, kad ES nustatyti prioritetai derėtų tarpusavyje ir kad būtų priimta šiuos tikslus atitinkanti DFP;

16. pabrėžia, kad daugiametė finansinė programa po 2020 m. turėtų būti orientuota į ateities uždavinius, o biudžete numatytos nuostatos dėl rizikos. Svarbu, kad būtų galima išlaikyti jos strateginį tikslumą ir planavimo tikrumą regionų ir vietos valdžios institucijoms, taip pat reaguoti į kylančias krizes ir išvengti *ad hoc* fondų steigimo ne pagal DFP;

17. mano, kad susiejus surinktus mokesčius ir tam tikras prioritetines Europos politikos sritis būtų galima sukurti šviečiamąją vertę, kuri paskatintų palankesnę visuomenės nuomonę. RK ragina išlaikyti ES biudžeto universalumo principą⁽⁴⁾. Tačiau būtų galima apsvarstyti lankstesnį požiūrį į nepriskyrimo taisyklę;

18. mano, kad bet koks pasiūlymas dėl biudžeto po 2020 m. turi apimti reformas išlaidų srityje (siekiant atsižvelgti į naujus ES prioritetus, užtikrinti veiksmingesnį ES fondų panaudojimą, tačiau taip pat padidinti lėšų įsisavinimą) ir pajamų srityje (siekiant didinti naujus nuosavus išteklius). Bet kuriuo atveju šiomis reformomis reikia užtikrinti, kad būtų skiriama pakankamai lėšų tęsti politikos kryptims, kuriomis daugiausiai prisidėta prie Europos projekto kūrimo, visų pirma, bendrai žemės ūkio ir maisto politikai, sanglaudos ir kaimo plėtros politikai ir kokybišku ES piliečių užimtumu pagrįstai socialinei darbotvarkėi;

19. pabrėžia, kad reformoje reikia atsižvelgti į subsidiarumo principą ir Europos pridėtinės vertės sąvoką. RK prašo išnagrinėti M. Monti ataskaitoje pasiūlytas atitikties subsidiarumo principui patikras. Tačiau reikės užtikrinti, kad subsidiarumo principu nebūtų naudojamosi siekiant renacionalizuoti Europos politiką ir kad valstybėms narėms nebūtų pervedama daugiau lėšų, kadangi tai gali susilpninti politikos sritis, kurios labiausiai prisidėjo prie Europos kūrimo, t. y. bendra žemės ūkio politika, sanglaudos ir kaimo plėtros politika ir socialinė darbotvarkė, pagrįsta kokybiškų darbo vietų kūrimu ES piliečiams;

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/budget/financialreport/2011/overview/budget_management/index_fr.html.

20. pabrėžia, kad tradicinių nuosavų išteklių, pavyzdžiui, muitai arba pajamos, gautos kovojant su sukčiavimu, kuris kenkia Europos Sąjungos finansiniams interesams, surinkimas labai priklauso nuo sąžiningo valstybių narių bendradarbiavimo;

21. pabrėžia, kad nuosavų išteklių reforma turi būti apsvaistyta kartu su galimybe nustatyti euro zonos valstybių narių fiskalinį pajėgumą;

22. tačiau mano, kad atsižvelgiant į griežtus valstybėms narėms taikomus reikalavimus, susijusius su šešių dokumentų rinkiniu, dviejų dokumentų rinkiniu ir fiskaliniu susitarimu (struktūrinio biudžeto balanso išlaikymas, išlaidų „stabdymas“, skolos ir BVP santykio mažinimas), valstybėms narėms labai svarbu ir ateityje turėti pakankamai veiksmų laisvės savarankiškai apibrėžti savo mokesčių teisės sistemą, kad būtų galima užsitikrinti būtinas (nacionalines) pajamas, kurios reikalingos, pavyzdžiui, socialinėje, sveikatos apsaugos arba socialinės rūpybos srityse, iš dalies neproporcingai augančioms išlaidoms padengti;

Nuomonė dėl M. Monti ataskaitoje nurodytų naujų nuosavų išteklių

23. rekomenduoja išnagrinėti ir pasiūlyti naujų nuosavų išteklių rinkinį, apimančią įvairius mokesčius, siekiant subalansuoti naujų nuosavų išteklių poveikį visiems valdžios lygmenims, įmonėms ir piliečiams;

24. palankiai vertina galimybę įvesti ES įmonių pelno mokestį nustatant bendrą konsoliduotąją pelno mokesčio bazę (BKPMB). Savo ankstesnėje nuomonėje RK įvertino teigiamą poveikį, kurį BKPMB daro ekonomikos augimui, užimtumui ir teisingumui mokesčių srityje, taip pat viešiesiems finansams, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijų finansus. RK ragina institucijas nustatyti ne tik šį mokestį, bet ir apsvaistyti galimybę įvesti tarptautinėms įmonėms skirtą mokestį. Pritaria Komisijos sprendimui, pratęsiant 2017 m. rugsėjo 21 d. komunikatą dėl teisingo skaitmeninės ekonomikos apmokestinimo, iki 2018 m. pavasario pateikti pasiūlymą dėl direktyvos, kuria ES lygmeniu būtų apibrėžtos skaitmeninės ekonomikos pelno apmokestinimo taisyklės. Vis dėlto primena, kad mokesčių derinimo ES lygmeniu aprėptis yra ribojama SESV 113 straipsnio nuostatomis: derinami tik vidaus rinkos veikimui ir sąžiningos konkurencijos sąlygoms užtikrinti būtini elementai, o įgaliojimai nustatyti ir rinkti mokesčius toliau lieka vienu esminių valstybių narių suverenumo aspektų;

25. mano, kad PVM reforma galėtų padėti padidinti nuosavus išteklius. Dabartinis PVM yra pernelyg sudėtingas ir turėtų būti pertvarkytas pagal aukšto lygio darbo grupės siūlomą sistemą, taikant vieną bendrą europinį tarifą suderintai platesnei bazei. Tačiau ši reforma neturi turėti neigiamo poveikio piliečiams ir mažiau išsivysčiusioms valstybėms narėms;

26. palankiai vertina finansinių sandorių mokestį (FSM). Šis mokestis suteiktų valstybėms narėms galimybę sumažinti savo nacionalinį įnašą⁽⁵⁾. Tačiau FSM potencialą riboja tai, kad jį taiko tik kelios valstybės narės ir neįmanoma prognozuoti pajamų;

27. mano, kad būtų galima numatyti senjorazų pagrįstus tikrus nuosavus išteklius, nepaisant su nepastovumu susijusios rizikos ir to, kad šie ištekliai būtų susiję tik su euro zonos valstybėmis narėmis;

28. mano, kad nacionalinio lygmens anglies dioksido mokestis, kurį būtų galima nustatyti Europos lygmeniu, ir iš teršalų išmetimo leidimų prekybos sistemos gaunamos pajamos ES lygmeniu yra labai naudingi, visų pirma skatinant mažinti išmetamo CO₂ kiekį, padedant įgyvendinti Paryžiaus susitarimą ir stiprinant sąsają su Europos darnaus vystymosi tikslais klimato ir aplinkos apsaugos srityje. Tačiau tai turėtų poveikio pramonės ir transporto sektoriams. Dėl tokių mokesčių taip pat galėtų atsirasti naujas atotrūkis tarp mažiau ekonomiškai išsivysčiusių valstybių narių, kurių ekonomikoje išskiriama daugiau anglies dioksido, ir labiau išsivysčiusių valstybių narių, kurių ekonomika geba apsirūpinti švaresniais energijos gaminimo būdais. Be to, įvedant šiuos anglies dioksido mokesčius reikėtų numatyti kompensavimo mechanizmus saloms ir atokiausiems regionams, kurie yra visiškai priklausomi nuo oro ir jūrų transporto ir vis dėlto išpareigoję mažinti išmetamųjų teršalų kiekį;

29. mano, kad mokesčio už elektros energiją privalumas būtų jo aiškumas ir atitiktis ES tikslams energijos vartojimo efektyvumo srityje, tačiau tikėtina, kad nepasiturintiems namų ūkiams jis gali pasirodyti nepopuliarus ir taikomas kaip baudžiamoji priemonė. Todėl namų ūkiams šis mokestis neturėtų būti taikomas;

⁽⁵⁾ RK nuomonė CdR 332/2011 „Bendra finansinių sandorių mokesčio sistema“.

30. siūlo atsisakyti kuro mokesčio. Jis ne tik nepriimtinas piliečiams, bet ir turėtų neigiamą poveikį vietos lygmeniu. Iš tiesų šis mokestis yra tam tikrų vietos ir regionų valdžios institucijų pajamų šaltinis;

31. mano, kad būtų galima peržiūrėti 2011 m. Komisijos pasiūlytą skrydžiams taikomą mokestį ⁽⁶⁾, ir rekomenduoja jį taikyti skrydžiams Europoje;

32. ragina Komisiją atlikti išsamų naujų nuosavų išteklių poveikio vertinimą ir nustatyti jų poveikį nacionaliniams ir subnacionaliniams biudžetams bei piliečiams;

Reforma pagal DFP po 2020 m. tvarkaraštį

33. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl DFP po 2020 m., kuriame būtų numatyta plataus užmojo nuosavų išteklių reforma. Ši reforma turės būti įgyvendinama laipsniškai, atsižvelgiant į ES Sutartis ir išlaikant, kiek mažesniu mastu, nacionalinius įnašus;

34. atkreipia dėmesį į tai, kad dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES ir naujos Europos Parlamento ir Komisijos kadencijos terminų gali šiek tiek vėluoti pasiūlymų, susijusių su ES biudžetu po 2020 m., įgyvendinimo tvarkaraštis. Jei būtų labai vėluojama įgyvendinti šiuos pasiūlymus, ragina Komisiją pasiūlyti pratęsti DFP pagal SESV 312 straipsnio 4 dalį, kad nebūtų pakenkta ES viešosios politikos, visų pirma sanglaudos politikos, veikimui.

Briuselis, 2017 m. spalio 11 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ „ES biudžeto finansavimas. Nuosavų išteklių sistemos veikimo ataskaita“, SEC(2011) 876 final.

Europos regionų komiteto nuomonė. Vaikų migrantų apsauga

(2018/C 054/14)

Pranešėja: Yoomi Renström (SE/PES), Ovanåker savivaldybės tarybos narė

Pamatinis dokumentas: Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Vaikų migrantų apsauga“,

COM(2017) 211 final

POLITINĖS REKOMENDACIJOS**Bendrosios aplinkybės**

Vaikai migrantai yra itin pažeidžiamų asmenų grupė. Dėl skirtingų priežasčių emigruojančių ir į ES atvykstančių vaikų migrantų skaičius smarkiai išaugo. Daugelis jų atvyksta nelydimi, t. y. be suaugusiųjų priežiūros. 2015 m. ir 2016 m. apie 30 proc. visų prieglobsčio prašytojų buvo vaikai. Pastaraisiais metais jų skaičius išaugo šešis kartus.

Komisijos komunikatas skirtas vaikų migrantų apsaugai ir padėtis šioje srityje galėtų būti geresnė. Rekomendacijos buvo rengiamos remiantis jau esamais teisės aktais, procedūromis ir iniciatyvomis. Dėl išaugusio vaikų migrantų skaičiaus priėmimo ir vaikų apsaugos sistemos patiria spaudimą. Komisija, siūlydama tam tikras svarbias priemones, kurių Europos Sąjunga (ES) ir valstybės narės, padedamos atitinkamų ES agentūrų (EASO, FRA ir FRONTEX) turi imtis arba jas veiksmingiau įgyvendinti, siekia pašalinti didžiausius vaikų migrantų apsaugos trūkumus ir patenkinti vaikų migrantų poreikius bei užtikrinti jų teises.

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Komisijos komunikatą, atsižvelgdamas į ES ir valstybėse narėse egzistuojančius skirtumus vaikų migrantų apsaugos srityje; palankiai vertina tai, kad Komisija nustatė geresnio įgyvendinimo galimybes, leidžiančias imtis ankstyvų, vienuodų ir tikslingesnių priemonių šioje srityje;
2. pritaria Komisijos nuomonei, kad labai svarbus vaidmuo tenka visa apimančiam požiūriui tiek į nelydimus vaikus, tiek į su savo šeimomis atvykstančius vaikus, neatsižvelgiant į jų statusą ir visais migracijos etapais; palankiai vertina tai, kad Komisijos pasiūlyme nurodytos priemonės orientuotos tiek į pagrindines priežastis, dėl kurių vaikai ryžtasi pavojingai kelionei į ES, ir į vaiko apsaugos migracijos maršrutuose sistemų stiprinimą, tiek ir į geresnes priėmimo ES sąlygas, integraciją, grįžimą ir šeimos susijungimą;
3. nurodo, kad pagrindinės vaiko teisės yra įtvirtintos ES pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnyje. Pagrindinės vaiko teisės yra horizontalus, kompleksinis, keletą sričių apimantis klausimas, todėl jis turi būti įtrauktas į visas atitinkamas Europos ir valstybių narių politikos sritis ⁽¹⁾;
4. nurodo, kad vaiko teisės yra visuotinės, nedalomos ir tarpusavyje glaudžiai susijusios; ragina ES ir valstybes nares, kurios ratifikavo JT Vaiko teisių konvenciją, užtikrinti, kad būtų laikomasi šios konvencijos nuostatų. JT Vaiko teisių konvencija turėtų būti remiamasi ne tik tada, kai pažeidžiamos teisės, bet ir siekiant pagerinti visų vaikų ir jaunimo ugdymą bei galimybes ⁽²⁾;

⁽¹⁾ RK nuomonė „Vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimas siekiant apsaugoti vaiko teises Europos Sąjungoje“ (CdR 54/2010).

⁽²⁾ Žr. 1 išnašą.

5. atkreipia dėmesį į tai, kad institucinė ir teisinė vaikų teisių apsaugos sistema ES egzistuoja, apimdama JT Vaiko teisių konvenciją, Europos žmogaus teisių konvenciją ir kitus svarbius tarptautinius susitarimus, kuriuos pasirašė valstybės narės. Svarbiausias uždavinys – pasinaudoti šiomis teisinėmis priemonėmis, atsižvelgiant į tai, kad pažeidžiamų vaikų migrantų skaičius Europoje drastiškai išaugo;
6. pabrėžia sąsają tarp šios nuomonės ir kitų 2016 m. priimtų RK nuomonių dėl pasiūlymo dėl prieglobsčio sistemos reformos ⁽³⁾ ir dar kartą ragina parengti išsamią, tvarią ES migracijos strategiją, grindžiamą solidarumu ir pagarba žmogaus teisėms, bei imtis priemonių siekiant veiksmingai apsaugoti pažeidžiamiausią migrantų grupę – vaikus;
7. mano, kad komunikatas yra svarbus papildantis indėlis kuriant naująją bendrą Europos prieglobsčio sistemą (BEPS) ir ragina derybose dėl būsimos prieglobsčio sistemos dalyvaujančias ES institucijas užtikrinti, kad visose jos dalyse būtų aiškiai atsižvelgiama į vaiko teises;
8. palankiai vertina Komisijos siūlomas konkrečias pagrindines priemones, kuriomis aiškiai išdėstoma ES ir valstybių narių atsakomybė už vaikų migrantų apsaugą. Svarbu, kad vaikų teisės būtų saugomos visuose migracijos proceso etapuose;
9. palankiai vertina tai, kad Komisija siekia visose valstybėse narėse užtikrinti vienodus ir aukštesnius vaikų ir jaunimo priėmimo standartus, tačiau pabrėžia, kad tiek ES, tiek ir valstybės narės yra atsakingos už tinkamų priėmimo sąlygų vietos ir regionų lygiu užtikrinimą;
10. pabrėžia, kad vaikų migrantų apsaugą galima užtikrinti tik įgyvendinant visapusišką visų suinteresuotųjų subjektų – ES institucijų, valstybių narių, vietos ir regionų valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės – partnerystę. Vietos ir regionų valdžios institucijos dabar sudaro pažeidžiamiems vaikams migrantams praktines gyvenimo sąlygas; vietos ir regionų valdžios institucijos svariai prisideda koordinuodamos veiksmus su kitais susijusiais dalyviais;
11. mano, kad komunikate neatsižvelgiama į vietos ir regionų valdžios institucijų aplinkybes ir sąlygas; pabrėžia, kad pateiktuose pasiūlymuose turi būti atsižvelgiama į vietos ir regionų valdžios institucijų patirtį ir atitinkamas sąlygas. Norint sėkmingai taikyti naujus darbo metodus būtinas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas ankstyvajame etape ir viso proceso metu. ES ir valstybės narės turi teikti tikslingą ir vietos sąlygoms pritaikytą paramą tokiose srityse kaip finansavimas, teisės aktų ir reguliavimo sistemos bei įgūdžiai;
12. mano, kad migracijos ir vystymosi politikos sritys yra glaudžiai susijusios. Tarptautinis, nacionalinis, regionų ir vietos bendradarbiavimas atlieka lemiamą vaidmenį užtikrinant vienodą vaikų migrantų apsaugą laikantis Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m.;

Vaiko gerovė kaip pamatinis principas

13. atkreipia dėmesį į tai, kad laikantis JT Vaiko teisių konvencijos nuostatų, svarbiausias principas, kuriuo vadovaujamas priimančias sprendimus ir priemones visos prieglobsčio procedūros metu, turi būti vaiko gerovė, įskaitant ir prieglobsčio neprašančius vaikus. Vaikas – bet kuris jaunesnis nei 18 metų asmuo. Siekiant nustatyti, kas labiausiai atitinka vaiko interesus, reikia sužinoti jo nuomonę. Šiuo tikslu vaikas turi turėti galimybę susipažinti su visa reikiama informacija tiek apie savo teises, tiek ir apie prieglobsčio procedūrą. Be to, pateikiama informacija turi atitikti vaiko amžių ir kitas svarbias aplinkybes. Visa tai turėtų būti garantuojama paskiriant nepilnamečio teisinį atstovą arba prireikus rūpintoją;
14. atkreipia dėmesį į tai, kad trūksta kriterijų, pagal kuriuos nustatomi ir įvertinami vaiko interesai, ir todėl palankiai vertina tai, kad Komisija ir ES agentūros teiks su vaiko interesų vertinimu susijusias rekomendacijas, mokymo priemones ir instrumentus;
15. mano, kad būtina atsižvelgti į ypatingą vaikų pažeidžiamumą, todėl vaikų prašymų nagrinėjimui turėtų būti teikiama pirmenybė. Reikėtų įvertinti kiekvieno vaiko konkrečius apsaugos poreikius. Komitetas palankiai vertina konkrečias gaires dėl veiklos standartų ir nelydimų vaikų materialinių priėmimo sąlygų, kurias 2017 m. turi parengti Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO);

⁽³⁾ COR-2016-05807-00-00-AC ir COR-2016-03267-00-00-AC.

16. palankiai vertina Komisijos raginimą valstybėms narėms užtikrinti, kad asmenys, su vaikais migrantais dirbantys viso migracijos proceso metu, būtų tinkamai apmokyti. Komiteto nuomone, be mokymo priemonių, reikia finansuoti ir skatinti keistis patirtimi ir geriausiąja patirtimi;

Vaikai migrantai yra pažeidžiami

17. pritaria požiūriui, kad vaikų migrantų apsaugos gerinimas prasideda šalinant priežastis, verčiančias vaikus leisti į pavojingą kelionę į Europą. Šiuo tikslu būtina sėkmingai kovoti su skurdu ir nepriteklumi, sumažinti gyvenimo lygio skirtumus ir išspręsti ilgalaikius ir smurtinius konfliktus. Taip pat svarbu sukurti integruotas vaikų apsaugos sistemas trečiojoje šalyse;

18. pažymi, kad bėgantys ir migruojantys vaikai yra ypač pažeidžiami ir patiria pavojų, dažnai tampa ypač žiauraus smurto, išnaudojimo, prekybos žmonėmis ir nusikaltimų aukomis ir patiria fizinį, psichologinį smurtą ir seksualinę prievartą. Berniukai ir mergaitės gali būti skirtingai pažeidžiami. Pavyzdžiui, mergaitėms kyla didesnis seksualinio smurto ir smurto dėl lyties pavojus, jos patiria itin didelę priverstinės santuokos riziką, o berniukams dažnai kyla išitraukimo į nusikalstamą veiką riziką. Todėl planuojant, įgyvendinant ir vertinant vaiko apsaugos priemones būtina visada atsižvelgti į lyties aspektus;

19. laikosi nuomonės, kad vaikams, kurie keliauja lydimi suaugusiųjų ir jų santykis su tais asmenimis yra neaiškus, reikia skirti ypatingą dėmesį, siekiant užtikrinti vaiko sveikatos apsaugą ir jo teises;

20. atkreipia dėmesį į tai, kad centrinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrute per pastaruosius mėnesius užfiksuota rekordiškai daug pabėgėlių ir migrantų žūčių, įskaitant didelį skaičių vaikų; primena savo ankstesnę nuomonę⁽⁴⁾ ir prisijungia prie UNICEF raginimo ES ir jos valstybėms narėms išsipareigoti apsaugoti priverstus palikti namus vaikus, užkertant kelią vaikų išnaudojimui ir neteisėtai prekybai jais bei sustiprinant vaikų apsaugos programas Libijoje;

21. pabrėžia, kad visuose priėmimo centruose, kuriuose registruojami ir identifikuojami vaikai, turi būti paskirtas už vaiko apsaugą atsakingas asmuo visiems klausimams, susijusiems su vaikais ir jų teisėmis;

22. mano, kad surinkta informacija turi būti palygintina tarp valstybių narių ir suskirstyta pagal lytį. Taikant biometrinių duomenų ir pirštų antspaudų rinkimo metodus turėtų būti užtikrinami vaiko interesai ir atsižvelgiama į vaiko lytį bei konkrečias aplinkybes. Šiuo tikslu labai svarbus už vaiko apsaugą atsakingo asmens dalyvavimas;

23. mano, kad ES privalo turėti veiksmingas ir teisės normas atitinkančias amžiaus nustatymo sistemas. Siekiant užtikrinti vaiko teises ir teisinį tikrumą labai svarbu prašytojų amžių nustatyti ankstyvame proceso etape; palankiai vertina tai, kad 2017 m. EASO atnaujina savo gaires dėl amžiaus nustatymo, siekiant labiau pritaikyti procesą vaikų reikmėms;

24. pabrėžia, kad būtina gerinti bendradarbiavimą, stebėseną ir priemones, susijusias su ES dingstančiais vaikais. Vis daugiau vaikų dingsta ir tik nedaugelis jų randami. Dingę vaikai migrantai turi tokias pat teises, kaip ir kiti vaikai. Siekiant užkirsti kelią vaikų dingimui reikalinga teisės normas atitinkanti procedūra, kad būtų galima sistemingai perduoti duomenis apie vaikų dingimo atvejus ir į juos reaguoti;

25. palankiai vertina Komisijos migracijos ir demografijos žinių centro planus sukurti vaikų migrantų duomenų saugyklą;

Vaikų migrantų apgyvendinimas

26. ragina ES ir valstybes nares remti nelydimų vaikų apgyvendinimo vietų plėtrą. Vaikai galėtų būti apgyvendinami šeimose, specialiai vaikams įrengtuose apgyvendinimo centruose arba pas suaugusius giminaičius. Prieš perkelti vaikus į apgyvendinimo vietas būtina įvertinti vaiko interesus;

⁽⁴⁾ Nuomonės projektas „Migracija centrinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrute“, CIVEX-VI/023.

27. pasisako prieš bet kokių vaikų sulaikymą dėl jų migracijos statuso. Dėl neigiamo sulaikymo poveikio vaikams šio būdo turėtų būti imamasi tik kaip kraštutinės priemonės ir tik išimtiniais atvejais (pavyzdžiui, jeigu vaiko sveikatai ar gyvybei kyla pavojus), jo trukmė turi būti kuo trumpesnė, o sąlygos jokių būdu nepriminti kalėjimo sąlygų. Bet kuriuo atveju visus šio proceso etapus turi prižiūrėti kompetentinga institucija ir (arba) atitinkamos valstybinės vaiko teisių apsaugos tarnybos. Sulaikytiems vaikams skirtos patalpos turi atitikti konkrečius vaikų poreikius, o prižiūrėti juos turėtų specialiai apmokyti darbuotojai. Komitetas su pasitenkinimu pažymi, kad alternatyvų sulaikymui skatinimas yra vienas pagrindinių klausimų, aptartų 2017 m. lapkričio 6–8 d. vykusiam Europos vaiko teisių forumui;

Vaiko teisė turėti globėją

28. mano, kad įvairiose valstybėse narėse esančios skirtingos globos sistemos trukdo užtikrinti, kad ES skiriant vaikams globėjus bus laikomasi vienodų pagrindinių sąlygų. Visi nelydimi nepilnamečiai turi teisę į profesionalų globėją, veikiantį nepilnamečio vardu ir atstovaujantį jo interesams teisiniais klausimais, nepriklausomai nuo to, ar nepilnametis yra pateikęs prieglobsčio prašymą, ar ne. Globėjas yra svarbus asmuo, kurio pareiga – įgyti vaiko pasitikėjimą ir apsaugoti jį nuo įvairių rūšių išnaudojimo. Geri nepilnamečio ir jo globėjo santykiai palengvina integraciją. Globėjas taip pat gali padėti užtikrinti, kad vaikai nedingtų. Komitetas su džiaugsmu pažymi, kad, atsižvelgiant į Komisijos komunikatą dėl Europos migracijos darbotvarkės padėties, ES lygmeniu buvo padaryta sparti pažanga kuriant naują Europos globos institucijų tinklą;

29. mano, jog svarbu, kad kompetentinga įstaiga arba valdžios institucija surengtų globėjams tinkamus mokymus arba galėtų įrodyti, kad jie yra dalyvavę juose. Jie turėtų būti atsakingi už ribotą vaikų skaičių. Globėjai turi būti valstybių narių įdarbinti ir gauti darbo užmokestį bei galėtų savarankiškai dirbti;

30. palankiai vertina Europos globėjų tinklo, skirto keistis patirtimi ir parengti globos rekomendacijas, kūrimą;

Vaikų integracija į visuomenę ir mokymas

31. ypač atkreipia dėmesį į glaudų ryšį tarp vaikų priėmimo sąlygų ir integracijos galimybių, ir pažymi, kad procedūra ir priėmimo sąlygos neturėtų vilkinti integracijos proceso arba trukdyti jam; pabrėžia, kad svarbu nedelsiant pradėti administracinio statuso legalizavimo procesą;

32. yra įsitikinęs, kad siekiant skatinti vaikų raidą iki sulaukiant pilnametystės, labai svarbu užtikrinti jų ankstyvą integravimą. Vaikų integravimas priimančiosiose šalyse yra socialinės investicijos, kurios padeda sumažinti riziką, susijusią su nusikalstama veika ir polinkiu radikalizacijai. Pakankamai anksti suteikiant galimybę naudotis švietimo, sveikatos priežiūros paslaugomis, sudarant sąlygas laisvalaikio veiklai ir teikiant psichologinę ir socialinę paramą, skatinama vaikų raida;

33. ypač pabrėžia, kad užtikrinti galimybę pakankamai anksti ir veiksmingai naudotis įtraukaus formaliojo švietimo paslaugomis, įskaitant ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugas, yra viena svarbiausių ir veiksmingiausių vaikų integravimo priemonių, nes ji padeda stiprinti kalbos įgūdžius, socialinę sanglaudą ir savitarpio supratimą;

34. pabrėžia, jog psichologinė parama traumuotiems vaikams yra labai svarbi palengvinant integracijos procesą. Vaikams, kurie gali būti patyrę seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties, turėtų būti teikiamos ir specialios paslaugos, sudaromos galimybės gauti lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas;

35. pabrėžia nuolatinių pastangų ugdyti teigiamą požiūrį į įvairovę ir kovoti su rasizmu, ksenofobija ir ypač su neapykantos vaikams migrantams kurstymu, svarbą;

36. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija žino apie problemas, kurios kyla, kai nelydimam nepilnamečiui sukanka 18 metų ir jis nebėra laikomas vaiku, nors tebėra labai pažeidžiamas. Vaikai turi būti rengiami perėjimui į pilnametystę, teikiant jiems konsultacijas, paramą ir užtikrinant galimybes toliau mokytis;

37. pabrėžia tvirtų sprendimų svarbą siekiant ilgainiui visiems vaikams užtikrinti normalų ir stabilų gyvenimą. Reikėtų apsvastyti visas galimybes – integraciją, grįžimą, perkėlimą į ES arba susijungimą su šeimos nariais. Labai svarbu, kad visais atvejais būtų atidžiai įvertinami vaiko interesai;

Europos, nacionalinės, regionų ir vietos perspektyvos

38. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų būti laikomos svarbiomis partnerėmis įgyvendinant ES strategiją dėl vaikų migrantų apsaugos; ragina Komisiją visuose savo pasiūlymuose įvertinti poveikį vietos ir regionų lygmeniui, nes nepilnamečių prieglobsčio prašytojų priėmimas vyksta vietos lygmeniu – šiuo lygmeniu suteikiama ir galimybė naudotis įvairiomis sveikatos priežiūros paslaugomis ir kartu prasideda ankstyvoji socialinė integracija;

39. ragina Komisiją, palaikant ryšius su valstybėmis narėmis, aiškiai nurodyti, kad jos turėtų naudotis vietos ir regionų valdžios institucijų sukaupta patirtimi ir žiniomis. Regionų ir vietos valdžios institucijos turi labai daug geriausios praktikos pavyzdžių ir patirties, susijusios su vaikų migrantų apsauga ir priėmimu;

40. yra įsitikinęs, kad įvairios ES finansavimo formos ir parama palengvina vaikų migrantų apsaugą bei jų integraciją ir ją skatina; ragina Komisiją tobulinti informavimą apie esamas galimybes vietos ir regionų valdžios institucijoms gauti paramą ir finansavimą;

41. pritaria Komisijai, jog būtina ES, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis imtis priemonių (taip pat bendradarbiaujant su pilietinės visuomenės ir tarptautinėmis organizacijomis), kad būtų ryžtingai, bendromis ir suderintomis pastangomis įgyvendinti pagrindiniai šiame komunikate aprašyti veiksmai. Turi būti atidžiai stebima, kaip įgyvendinami visi susiję ES teisės aspektai, įskaitant visų pirma su pagrindinėmis teisėmis susijusių išpareigojimų ir su vaiko teisėmis susijusių garantijų vykdymas;

42. laikosi nuomonės, kad parengus nuoseklią ES ir nacionalinio lygmens sistemą, kurioje numatyti bendri tikslai dėl vaikų migrantų priėmimo, būtų galima kuo anksčiau įgyvendinti būtinas priemones. Nepaprastai svarbu išnaudoti sparčios vaikų integracijos bei sėkmingo mokymosi ir gero pasiruošimo darbo rinkai galimybes. Tam, kad šie tikslai būtų pasiekti, reikia, kad visos valstybės narės solidariai pasidalytų atsakomybe už pažeidžiamų vaikų priėmimą;

43. pažymi, kad vaikai yra Europos ateitis; nurodo, kad dėl demografinių pokyčių vyresnio amžiaus žmonių procentinė dalis tarp gyventojų didėja ir auga darbingo amžiaus darbuotojų paklausa. Kad mūsų visuomenė galėtų augti ir klestėti, jai reikia daugiau jaunų žmonių; pabrėžia, kad deramos priėmimo sąlygos ir veiksmingas integracijos procesas lemia geras naujai atvykusių vaikų ir jaunimo gyvenimo ir tobulėjimo sąlygas mūsų visuomenėje. Todėl tinkamos priėmimo ir integracijos sąlygos yra ilgalaikė investicija į gerovę, demokratiją ir žmogaus teises.

2017 m. spalio 11 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

125-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2017 M. SPALIO 9–11 D.

Europos regionų komiteto nuomonė. Paslaugų dokumentų rinkinys. Europiečiams naudinga paslaugų ekonomika

(2018/C 054/15)

Pranešėjas: Jean-Luc Vanraes (BE / ALDE), Iklų savivaldybės tarybos narys**Pamatiniai dokumentai:** Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma Europos paslaugų e. kortelė ir susijusios administracinės priemonės

COM(2016) 824 final

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl Reglamento ... [EPK reglamentas] nustatytos Europos paslaugų e. kortelės teisinės ir veikimo sistemos

COM(2016) 823 final

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl proporcingumo patikros prieš priimanč naujas profesijų reglamentavimo nuostatas

COM(2016) 822 final

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimo užtikrinimo, kuria nustatoma pranešimo apie leidimų išdavimo tvarką ir reikalavimus, susijusius su paslaugų teikimu, procedūra ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/123/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą

COM(2016) 821 final

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Profesinių paslaugų reglamentavimo reformų rekomendacijos“

COM(2016) 820 final

I. SIŪLOMI PAKĖITIMAI

1 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimo užtikrinimo, kuria nustatoma pranešimo apie leidimų išdavimo tvarką ir reikalavimus, susijusius su paslaugų teikimu, procedūra ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/123/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą

COM (2016) 821 final

7 konstatuojamoji dalis

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
šioje direktyvoje nustatyta pareiga pranešti turėtų būti taikoma valstybių narių reglamentavimo priemonėms, pvz., bendro pobūdžio įstatymams ir kitiems teisės aktams arba bet kurioms kitoms privalomoms bendro pobūdžio taisyklėms, įskaitant profesinių organizacijų priimtas taisykles, kolektyviai reglamentuojančias galimybę pradėti su paslaugomis susijusią veiklą ir ją vykdyti. Visgi pareiga pranešti neturėtų būti taikoma nacionalinių valdžios institucijų priimtiems individualiems sprendimams.	šioje direktyvoje nustatyta pareiga pranešti turėtų būti taikoma valstybių narių reglamentavimo priemonėms, pvz., bendro pobūdžio įstatymams ir kitiems teisės aktams arba bet kurioms kitoms privalomoms bendro pobūdžio taisyklėms, įskaitant profesinių organizacijų priimtas taisykles, kolektyviai reglamentuojančias galimybę pradėti su paslaugomis susijusią veiklą ir ją vykdyti. Visgi pareiga pranešti neturėtų būti taikoma nacionalinių valdžios institucijų priimtiems individualiems sprendimams. <i>Teisėkūros asamblėjų ar nacionalinių parlamentų vykdančiam parlamentinę procedūrą atliktiems priemonių projektų pakeitimams ar koregavimui neturėtų būti taikoma šioje direktyvoje nustatyta pareiga pranešti. Pagal šią direktyvą pareiga pranešti turėtų būti laikoma įvykdyta, jei priemonės projektas yra parengtas ir galutinai priimtas parlamentinės procedūros pabaigoje;</i>

Paaiškinimas

Pasiūlyme nenustatyta procedūra teisėkūros asamblėjų numatytiems priemonių projektų pakeitimams ar pataisoms atlikti.

2 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimo užtikrinimo, kuria nustatoma pranešimo apie leidimų išdavimo tvarką ir reikalavimus, susijusius su paslaugų teikimu, procedūra ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/123/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą

COM (2016) 821 final

15 konstatuojamoji dalis

Išbraukti:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<i>neįvykdžius pareigos pranešti apie priemonių projektus bent prieš tris mėnesius iki jų priėmimo ir (arba) nepriimti praneštos priemonės šiuo laikotarpiu, o, jei reikia, tris mėnesius po perspėjimo gavimo, tai turėtų būti laikoma esminiu rimtu procedūriniu pažeidimu, atsižvelgiant į jo pasekmes atskiriems asmenims;</i>	

Paaiškinimas

Pagal Europos Komisijos pasiūlymą priemonių projektai, apie kuriuos nebus pranešta, nebus vykdomi. Tai turės rimtų pasekmių vietos ir regioninių priemonių vykdymui, nes Paslaugų direktyvos taikymo sritis yra labai plati ir kartais vis dar kinta Teisingumo Teismo praktikoje.

3 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimo užtikrinimo, kuria nustatoma pranešimo apie leidimų išdavimo tvarką ir reikalavimus, susijusius su paslaugų teikimu, procedūra ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/123/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą

COM (2016) 821 final

3 straipsnio 2 dalis

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
1. Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kokios priemonės projektą, kuriuo nustatomi nauji reikalavimai arba leidimų išdavimo tvarka, nurodyta 4 straipsnyje, arba tokie esami reikalavimai ar leidimų išdavimo tvarka yra pakeičiama. 2. Kai valstybė narė pakeičia praneštą priemonės projektą taip, kad gerokai išplečiama jo aprėptis arba turinys arba sutrumpinamas iš pradžių numatytas įgyvendinimo tvarkaraštis, arba įtraukiami nauji reikalavimai arba leidimų išdavimo tvarka, arba tie reikalavimai arba leidimų išdavimo tvarka labiau apriboja įsisteigimą arba tarpvalstybinį paslaugų teikimą, ji turi iš naujo pranešti apie pakeistą priemonės projektą, apie kurį buvo pranešta anksčiau pagal 1 dalį, ir paaiškinti, koks yra pakeitimų tikslas ir turinys. Tokiu atveju laikoma, kad ankstesnis pranešimas buvo atsiimtas. 3. Apie 1 ir 2 dalyje nurodytus priemonių projektus Komisijai pranešama bent prieš tris mėnesius iki jų priėmimo.	1. Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kokios priemonės projektą, kuriuo nustatomi nauji reikalavimai arba leidimų išdavimo tvarka, nurodyta 4 straipsnyje, arba tokie esami reikalavimai ar leidimų išdavimo tvarka yra pakeičiama. 2. <i>a) Kai valstybė narė pakeičia praneštą priemonės projektą taip, kad gerokai išplečiama jo aprėptis arba turinys arba sutrumpinamas iš pradžių numatytas įgyvendinimo tvarkaraštis, arba įtraukiami nauji reikalavimai arba leidimų išdavimo tvarka, arba tie reikalavimai arba leidimų išdavimo tvarka labiau apriboja įsisteigimą arba tarpvalstybinį paslaugų teikimą, ji turi iš naujo pranešti apie pakeistą priemonės projektą, apie kurį buvo pranešta anksčiau pagal 1 dalį, ir paaiškinti, koks yra pakeitimų tikslas ir turinys. Tokiu atveju laikoma, kad ankstesnis pranešimas buvo atsiimtas.</i> <i>b) Valstybės narės neįpareigojamos pranešti apie per parlamentinę procedūrą atliktus priemonės projekto pakeitimus, apie kuriuos jau pranešta. Vis dėlto valstybės narės, priėmusios priemonės projektą, kuriame atlikti šie pakeitimai, praneša apie jį Komisijai.</i> 3. Apie 1 ir 2 dalyje nurodytus priemonių projektus Komisijai pranešama bent prieš tris mėnesius iki jų priėmimo.

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
4. 3 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse arba 6 straipsnio 2 dalyje nustatytų pareigų nesilaikymas reiškia esminį rimtą procedūrinį pažeidimą, atsižvelgiant į jo pasekmes atskiriems asmenims. 5. Valstybės narės visuose pranešimuose pateikia informaciją, įrodančią, kad pranešta leidimų išdavimo tvarka arba reikalavimas atitinka Direktyvą 2006/123/EB. Šioje informacijoje įvardijamos svarbios siekiamo viešojo intereso priežastys ir pateikiamos priežastys, kodėl pranešta leidimų išdavimo tvarka arba reikalavimu nediskriminuojama dėl pilietybės arba gyvenamosios vietos ir kodėl jie yra pagrįsti. Į šią informaciją įtraukiamas vertinimas, įrodantis, kad nesama mažesnio ribojamojo poveikio priemonių, ir konkretūs įrodymai, kuriais pagrindžiami pranešančiosios valstybės narės argumentai. 6. Atitinkama valstybė narė taip pat pateikia teisės akto arba kitos reglamentavimo nuostatos tekstą, kuriuo pagrindžiamas praneštos priemonės projektas. 7. Atitinkamos valstybės narės praneša apie priimtą priemonę per dvi savaites po jos priėmimo. 8. Taikant šioje direktyvoje nustatytą pranešimo procedūrą ir užtikrinant informacijos mainus tarp pranešančiosios valstybės narės, kitų valstybių narių ir Komisijos, naudojamosi Vidaus rinkos informacine sistema, nustatyta Reglamente (ES) Nr. 1024/2012.	4. 3 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse arba 6 straipsnio 2 dalyje nustatytų pareigų nesilaikymas reiškia esminį rimtą procedūrinį pažeidimą, atsižvelgiant į jo pasekmes atskiriems asmenims. 5. Valstybės narės visuose pranešimuose pateikia informaciją, įrodančią, kad pranešta leidimų išdavimo tvarka arba reikalavimas atitinka Direktyvą 2006/123/EB. Šioje informacijoje įvardijamos svarbios siekiamo viešojo intereso priežastys ir pateikiamos priežastys, kodėl pranešta leidimų išdavimo tvarka arba reikalavimu nediskriminuojama dėl pilietybės arba gyvenamosios vietos ir kodėl jie yra pagrįsti. Į šią informaciją įtraukiamas vertinimas, įrodantis, kad nesama mažesnio ribojamojo poveikio priemonių, ir konkretūs įrodymai, kuriais pagrindžiami pranešančiosios valstybės narės argumentai. 6. Atitinkama valstybė narė taip pat pateikia teisės akto arba kitos reglamentavimo nuostatos tekstą, kuriuo pagrindžiamas praneštos priemonės projektas. 7. Atitinkamos valstybės narės praneša apie priimtą priemonę per dvi savaites po jos priėmimo. 8. Taikant šioje direktyvoje nustatytą pranešimo procedūrą ir užtikrinant informacijos mainus tarp pranešančiosios valstybės narės, kitų valstybių narių ir Komisijos, naudojamosi Vidaus rinkos informacine sistema, nustatyta Reglamente (ES) Nr. 1024/2012.

Paiškinimas

Pasiūlyme nenustatyta procedūra teisėkūros asamblėjų numatytiems priemonių projektų pakeitimams ar pataisoms atlikti.

4 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimo užtikrinimo, kuria nustatoma pranešimo apie leidimų išdavimo tvarką ir reikalavimus, susijusius su paslaugų teikimu, procedūra ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/123/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą

COM (2016) 821 final

3 straipsnio 4 dalis

Išbraukti:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
3 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse arba 6 straipsnio 2 dalyje nustatytų pareigų nesilaikymas reiškia esminį rimtą procedūrinį pažeidimą, atsižvelgiant į jo pasekmes atskiriems asmenims.	

Paaiškinimas

Pagal Europos Komisijos pasiūlymą priemonių projektai, apie kuriuos nebus pranešta, nebus vykdomi. Tai turės rimtų pasekmių vietos ir regioninių priemonių vykdymui, nes Paslaugų direktyvos taikymo sritis yra labai plati ir kartais vis dar kinta Teisingumo Teismo praktikoje.

Siūloma sankcija sukeltų didelį teisinį netikrumą, nes net turinio požiūriu neprobleminius ir aiškiai Europos teisės esmę atitinkančius projektus nebūtų galima įgyvendinti vien dėl smulkių formalių pranešimo tvarkos pažeidimų.

5 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimo užtikrinimo, kuria nustatoma pranešimo apie leidimų išdavimo tvarką ir reikalavimus, susijusius su paslaugų teikimu, procedūra ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/123/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą

COM (2016) 821 final

3 straipsnio 8 dalis

Po 3 straipsnio 8 punkto įrašyti naują straipsnį:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	3 straipsnio 3 dalis netaikoma, kai valstybei narei reikia priimti priemones, kuriomis nustatoma nauja leidimų išdavimo tvarka ar reikalavimai, arba per labai trumpą laiką reikia pakeisti esamą leidimų išdavimo tvarką dėl skubių priežasčių, kurias lėmė rimtos ir nenumatytos aplinkybės, susijusios su viešosios tvarkos, visuomenės saugumo, visuomenės sveikatos apsauga arba aplinkos apsauga;

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

6 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimo užtikrinimo, kuria nustatoma pranešimo apie leidimų išdavimo tvarką ir reikalavimus, susijusius su paslaugų teikimu, procedūra ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/123/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą

COM (2016) 821 final

5 straipsnio 2 dalis

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Nuo tos dienos, kurią Komisija informuoja pranešančiąją valstybę narę, kad gautas pranešimas yra išsamus, surengiamos ne ilgesnės kaip trijų mėnesių konsultacijos su pranešančiąja valstybe nare, kitomis valstybėmis narėmis ir Komisija.	Nuo tos dienos, kurią Komisija informuoja pranešančiąją valstybę narę, kad gautas pranešimas yra išsamus, surengiamos ne ilgesnės kaip trijų mėnesių konsultacijos su pranešančiąja valstybe nare, kitomis valstybėmis narėmis ir Komisija. Konsultacijos pranešančiai valstybei narei nėra kliūtis priimti susijusias nuostatas, kurios negali būti taikomos iki konsultacijų laikotarpio pabaigos.

Paiškinimas

Siūlomas atidėjimo laikotarpis yra pernelyg nelankstus. Tai paskatintų proceso vilkinimą. Todėl valstybės narės turi galėti laisvai priimti susijusias priemones, tačiau turėtų sustabdyti jų taikymą iki konsultacijų laikotarpio pabaigos.

7 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimo užtikrinimo, kuria nustatoma pranešimo apie leidimų išdavimo tvarką ir reikalavimus, susijusius su paslaugų teikimu, procedūra ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/123/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą

COM (2016) 821 final

6 straipsnis

Perspėjimas

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
1. Prieš užbaigiant 5 straipsnio 2 dalyje nurodytą konsultacijų laikotarpį Komisija gali perspėti pranešančiąją valstybę narę, kad praneštos priemonės projekto atitiktis Direktyvai 2006/123/EB yra abejotina, ir kad Komisija ketina priimti 7 straipsnyje nurodytą sprendimą .	1. Prieš užbaigiant 5 straipsnio 2 dalyje nurodytą konsultacijų laikotarpį Komisija gali perspėti pranešančiąją valstybę narę, kad praneštos priemonės projekto atitiktis Direktyvai 2006/123/EB yra abejotina, ir kad Komisija ketina priimti 7 straipsnyje nurodytą rekomendaciją . Šiame perspėjimo pranešime išdėstomos Komisijos susirūpinimo priežastys ir prireikūs pateikiami praneštos priemonės projekto pakeitimai, kurie, Komisijos nuomone, padėtų tinkamai išspręsti šiuos susirūpinimą keliančius klausimus.

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
2. Gavusi tokį perspėjimą pranešančioji valstybė narė tris mėnesius po konsultacijų laikotarpio pabaigos nepriima priemonės projekto .	2. Gavusi tokį perspėjimą Komisija per trijų mėnesių laikotarpį pradeda dialogą su atitinkamomis kompetentingomis institucijomis, įskaitant regionų ir vietos lygmenį. Valstybei narei Komisijos pateiktas perspėjimas nekliudo jai priimti priemonės projekto, kuris negali būti vykdomas iki konsultacijų laikotarpio pabaigos.

Paaiškinimas

Siekama užtikrinti, kad valstybių narių kompetentingos institucijos būtų tinkamai informuotos apie Komisijos susirūpinimą ir jo priežastis ir kad tai būtų laiku ir išsamiai aptarta su valstybių narių kompetentingomis institucijomis.

8 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje įgyvendinimo užtikrinimo, kuria nustatoma pranešimo apie leidimų išdavimo tvarką ir reikalavimus, susijusius su paslaugų teikimu, procedūra ir kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/123/EB ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą

COM (2016) 821 final

7 straipsnis

Sprendimas

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
7 straipsnis Sprendimas Kai Komisija pateikia perspėjimą pagal 6 straipsnio 1 dalį, ji gali per tris mėnesius nuo 5 straipsnio 2 dalyje nurodyto konsultacijų laikotarpio pabaigos priimti sprendimą, kuriame konstatuojama, kad priemonės projektas neatitinka Direktyvos 2006/123/EB, ir kuriame reikalaujama, kad atitinkama valstybė narė nepriimtų priemonės projekto arba, jeigu tokia priemonė jau buvo priimta pažeidžiant 3 straipsnio 3 dalį arba 6 straipsnio 2 dalį, ją panaikinti.	7 straipsnis Rekomendacija Kai Komisija pateikia perspėjimą pagal 6 straipsnio 1 dalį, ji gali per tris mėnesius nuo 5 straipsnio 2 dalyje nurodyto konsultacijų laikotarpio pabaigos priimti neprivalomą rekomendaciją, kurioje konstatuojama, kad priemonės projektas neatitinka Direktyvos 2006/123/EB, ir kurioje atitinkama valstybė narė informuojama apie Komisijos ketinimą, jei tokia priemonė būtų priimta, pateikti ieškinį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui dėl šios priemonės atitikties Direktyvai 2006/123/EB.

Paaiškinimas

Komisijos pasiūlymas dėl sprendimo yra nepriimtinas, nes jis nepagrįstai apribotų nacionalinio ir regionų lygmens teisės aktų leidėjų laisvę. Neprivaloma rekomendacija, kuria būtų pranešama apie Komisijos ketinimą ginčyti priemonės teisėtumą, jeigu ji būtų priimta, atsižvelgiant į kitas teisės akto projekto nuostatas, būtų patobulinta pranešimo procedūra, kuri būtų veiksminga, jei kartu būtų atsižvelgiama į nacionalinių ir regioninių teisės aktų leidėjų prerogatyvas.

9 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas

COM(2016) 822 final/1

9 konstatuojamoji dalis

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
pagrindimo ir proporcingumo įrodymo našta tenka valstybėms narėms. Todėl valstybės narės taikomo pagrįsto reglamentavimo priežastys turi būti papildytos valstybės narės patvirtintos priemonės tinkamumo ir proporcingumo analize ir konkrečiais įrodymais, pagrindžiančiais argumentus;	pagrindimo ir proporcingumo įrodymo našta tenka valstybėms narėms. Todėl valstybės narės taikomo pagrįsto reglamentavimo priežastys turi būti papildytos valstybės narės <i>atitinkamų valdžios institucijų</i> patvirtintos priemonės tinkamumo ir proporcingumo analize ir konkrečiais įrodymais, pagrindžiančiais argumentus;

Paaiškinimas

Tai reiškia papildomą administracinę našta, kuri neproporcinga galimam rezultatui.

10 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas

COM(2016) 822 final/1

12 konstatuojamoji dalis

Po 12 konstatuojamosios dalies įrašyti naują konstatuojamąją dalį:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	Nauja konstatuojamoji dalis <i>atitinkamos kompetentingos valdžios institucijos valstybėse narėse turėtų įvertinti priemonės proporcingumą, laikydamosi direktyvoje nustatytų kriterijų. Po šių individualių vertinimų skirtingose valstybėse narėse gali būti gauti skirtingi teisėti rezultatai;</i>

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

11 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas

COM(2016) 822 final/1

18 konstatuojamoji dalis

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
kompetentingos valdžios institucijos turėtų tinkamai atsižvelgti į ekonominį priemonės poveikį, įskaitant ekonominės naudos analizę , itin daug dėmesio skiriant konkurencijos lygiui rinkoje ir teikiamos paslaugos kokybei, taip pat į poveikį teisei į darbą ir laisvą asmenų bei paslaugų judėjimą Europos Sąjungoje. Remiantis šia analize, valstybės narės visų pirma turėtų nustatyti, ar apribojimų įgyti reglamentuojamas profesijas ar užsiimti jomis Europos Sąjungoje lygis yra proporcingas siekiamų tikslų svarbai ir planuojamai naudai;	kompetentingos valdžios institucijos turėtų tinkamai atsižvelgti į ekonominį priemonės poveikį, itin daug dėmesio skiriant konkurencijos lygiui rinkoje ir teikiamos paslaugos kokybei, į poveikį teritorinės sanglaudos požiūriu , taip pat į poveikį teisei į darbą ir laisvą asmenų bei paslaugų judėjimą Europos Sąjungoje. Remiantis šia analize, atitinkamos valdžios institucijos valstybėse narėse visų pirma turėtų nustatyti, ar apribojimų įgyti reglamentuojamas profesijas ar užsiimti jomis Europos Sąjungoje lygis yra proporcingas siekiamų tikslų svarbai ir planuojamai naudai;

Paiškinimas

Savaime suprantama.

12 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas

COM(2016) 822 final/1

21 konstatuojamoji dalis

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
siekiant tinkamo vidaus rinkos veikimo svarbu užtikrinti, kad valstybės narės, prieš pradėdamos taikyti naujas priemones, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, suteiktų piliečiams, atstovų asociacijoms ar kitoms svarbioms suinteresuotosioms šalims informaciją ir galimybę pareikšti savo nuomonę;	siekiant tinkamo vidaus rinkos veikimo svarbu užtikrinti, kad atitinkamos valdžios institucijos valstybėse narėse, prieš pradėdamos taikyti naujas priemones, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, suteiktų piliečiams, vietos ir regionų valdžios institucijos, socialiniams partneriams , atstovų asociacijoms ar kitoms svarbioms suinteresuotosioms šalims informaciją ir galimybę pareikšti savo nuomonę;

Paiškinimas

Savaime suprantama.

13 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas

COM(2016) 822 final

6 straipsnis**Proporcingumas**

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
1. Prieš priimdamos naujas teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, arba iš dalies keisdamos esamas nuostatas, valstybės narės įvertina, ar šios nuostatos yra būtinos ir tinkamos norint užtikrinti, kad būtų pasiekti tikslai, ir neviršija to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti. 2. Vertindamos nuostatų proporcingumą ir būtinumą, atitinkamos kompetentingos institucijos pirmiausia atsižvelgia į: a) su viešojo intereso tikslų siekimu susijusios rizikos pobūdį, visų pirma riziką vartotojams, specialistams arba trečiosioms šalims; b) nuostatos tinkamumą, visų pirma kiek tai susiję su jos teikiamomis galimybėmis siekti iškelto tikslo, ir ar ja to tikslo siekiama nuosekliai ir sistemingai, taip pat ar ji padeda šalinti nustatytą riziką taip, kaip panašiose veiklos srityse; c) nuostatos būtinybę ir pirmiausia tai, ar esamomis konkretnėmis ar bendresnėmis taisyklėmis, pavyzdžiui, su produktų sauga ar vartotojų apsauga susijusiais teisės aktais, negalima pasiekti siekiamo tikslo; d) sąsają tarp tam tikros profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių apimties ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos; e) sąsają tarp užduočių sudėtingumo ir reikalaujamos konkrečios profesinės kvalifikacijos turėjimo, visų pirma turint omenyje reikiamo mokymo ar patirties lygį, pobūdį ir trukmę, taip pat skirtingus būdus tai profesinei kvalifikacijai įgyti;	1. Prieš priimdamos naujas teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, arba iš dalies keisdamos esamas nuostatas, valstybės narės įvertina, ar šios nuostatos yra būtinos ir tinkamos norint užtikrinti, kad būtų pasiekti tikslai, ir neviršija to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti. 2. Vertindamos nuostatų proporcingumą ir būtinumą, atitinkamos kompetentingos institucijos pirmiausia atsižvelgia į: a) su viešojo intereso tikslų siekimu susijusios rizikos pobūdį, visų pirma riziką paslaugų gavėjams, įskaitant vartotojus ir kitus neprofesionalių paslaugų gavėjus, specialistus, socialinius partnerius, vietos ir regionų valdžios institucijas arba trečiąsias šalis; b) nuostatos tinkamumą, visų pirma kiek tai susiję su jos teikiamomis galimybėmis siekti iškelto tikslo, ir ar ja to tikslo siekiama nuosekliai ir sistemingai, taip pat ar ji padeda šalinti nustatytą riziką taip, kaip panašiose veiklos srityse; c) nuostatos būtinybę ir pirmiausia tai, ar esamomis konkretnėmis ar bendresnėmis taisyklėmis, pavyzdžiui, su produktų sauga ar vartotojų apsauga susijusiais teisės aktais, negalima pasiekti siekiamo tikslo; d) sąsają tarp tam tikros profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių apimties ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos; e) sąsają tarp užduočių sudėtingumo ir reikalaujamos konkrečios profesinės kvalifikacijos turėjimo, visų pirma turint omenyje reikiamo mokymo ar patirties lygį, pobūdį ir trukmę, taip pat skirtingus būdus tai profesinei kvalifikacijai įgyti;

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
f) profesinės veiklos rūšių, priskirtų konkrečios profesinės kvalifikacijos turėtojams, apimtį, visų pirma tai, ar tam tikroms profesijoms priskirta veikla gali sutapti su kitų profesijų veikla, ir kodėl; g) autonomiškumo lygį užsiimant reglamentuojama profesija ir organizacinės ir priežiūros tvarkos poveikį iškelto tikslo siekimui, visų pirma tais atvejais, kai su reglamentuojama profesija susijusi veikla vykdoma užtikrinus kvalifikuotų specialistų kontrolę ir atsakomybę; h) mokslo ir technologinę plėtrą, kuri gali sumažinti specialistų ir vartotojų turimos informacijos asimetriją; i) ekonominį priemonės poveikį, ypač daug dėmesio skiriant konkurencijos lygiui rinkoje ir teikiamų paslaugų kokybei, taip pat poveikį laisvam asmenų bei paslaugų judėjimui Sąjungoje; j) galimybę naudoti mažiau ribojančias priemones siekiant viešojo intereso tikslo; k) bendrą ribojimo poveikį galimybei užsiimti profesija ir verstis ja, visų pirma atkreipiant dėmesį į tai, kokį poveikį turi kiekvienas iš tų reikalavimų ir ar jis yra būtinas tam pačiam viešojo intereso tikslui pasiekti.	f) profesinės veiklos rūšių, priskirtų konkrečios profesinės kvalifikacijos turėtojams, apimtį, visų pirma tai, ar tam tikroms profesijoms priskirta veikla gali sutapti su kitų profesijų veikla, ir kodėl; g) autonomiškumo lygį užsiimant reglamentuojama profesija ir organizacinės ir priežiūros tvarkos poveikį iškelto tikslo siekimui, visų pirma tais atvejais, kai su reglamentuojama profesija susijusi veikla vykdoma užtikrinus kvalifikuotų specialistų kontrolę ir atsakomybę; h) mokslo ir technologinę plėtrą, kuri gali sumažinti specialistų ir vartotojų turimos informacijos asimetriją; i) ekonominį ir socialinį priemonės poveikį, ypač daug dėmesio skiriant konkurencijos lygiui rinkoje ir teikiamų paslaugų kokybei, taip pat poveikį laisvam asmenų bei paslaugų judėjimui Sąjungoje; j) galimybę naudoti mažiau ribojančias priemones siekiant viešojo intereso tikslo; k) bendrą ribojimo poveikį galimybei užsiimti profesija ir verstis ja.
3. 2 dalies j punkte nurodytais tikslais, kai priemonės yra grindžiamos vartotojų apsauga ir kai nustatyta rizika apsiriboja specialisto ir vartotojo santykiais, nedarant neigiamo poveikio trečiosioms šalims, atitinkamos kompetentingos valdžios institucijos pirmiausia įvertina, ar tikslą galima pasiekti naudojant saugomą profesinį vardą, ne-taikant priskirtų veiklos rūšių nuostatos. 4. ... 2 dalies k punkte nurodytais tikslais atitinkamos kompetentingos valdžios institucijos pirmiausia įvertina toliau nurodytų reikalavimų taikymo bendrą poveikį: a) priskirtos veiklos rūšys kartu su saugomu profesiniu vardu;	Vertindamos nuostatų būtinumą ir proporcingumą, kompetentingos institucijos taiko 2 dalies a–k punktuose nurodytus kriterijus, be kita ko, racionaliai atsižvelgdamos į konkrečias kiekvieno atvejo aplinkybes. Jeigu minėtos institucijos mano, kad joks konkretus kriterijus nėra svarbus, jos gali neįtraukti jo į vertinimą, tačiau pateikia pagrindimą, kodėl šis kriterijus neįtraukiamas. 3. 2 dalies j punkte nurodytais tikslais, kai priemonės yra grindžiamos vartotojų apsauga ir kai nustatyta rizika apsiriboja specialisto ir vartotojo santykiais, nedarant neigiamo poveikio trečiosioms šalims, atitinkamos kompetentingos valdžios institucijos pirmiausia įvertina, ar tikslą galima pasiekti naudojant saugomą profesinį vardą, ne-taikant priskirtų veiklos rūšių nuostatos. 4. 2 dalies k punkte nurodytais tikslais atitinkamos kompetentingos valdžios institucijos pirmiausia įvertina toliau nurodytų reikalavimų taikymo bendrą poveikį: a) priskirtos veiklos rūšys kartu su saugomu profesiniu vardu;

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
b) nuolatinis kvalifikacijos kėlimas;	b) taisyklės, susijusios su profesijos organizavimu, profesine etika ir priežiūra;
c) taisyklės, susijusios su profesijos organizavimu, profesine etika ir priežiūra;	c) privaloma narystė profesinėse organizacijose, registracija ar patvirtinimo sistema, visų pirma tuo atveju, kai tokie reikalavimai reiškia, kad reikia turėti konkrečią profesinę kvalifikaciją;
d) privaloma narystė profesinėse organizacijose, registracija ar patvirtinimo sistema, visų pirma tuo atveju, kai tokie reikalavimai reiškia, kad reikia turėti konkrečią profesinę kvalifikaciją;	d) kiekybiniai apribojimai, visų pirma reikalavimai, kuriais ribojamas leidimų verstis praktika skaičius ar nustatomas mažiausias ar didžiausias darbuotojų, vadovų ar konkrečias profesines kvalifikacijas turinčių asmenų skaičius;
e) kiekybiniai apribojimai, visų pirma reikalavimai, kuriais ribojamas leidimų verstis praktika skaičius ar nustatomas mažiausias ar didžiausias darbuotojų, vadovų ar konkrečias profesines kvalifikacijas turinčių asmenų skaičius;	e) konkretūs juridinio statuso reikalavimai arba su akcijų valdymu susiję reikalavimai, jeigu jie yra tiesiogiai susiję su vertimusi reglamentuojama profesija;
f) konkretūs juridinio statuso reikalavimai arba su akcijų valdymu susiję reikalavimai, jeigu jie yra tiesiogiai susiję su vertimusi reglamentuojama profesija;	f) teritoriniai apribojimai, visų pirma tuo atveju, kai profesija skirtingose valstybės narės teritorijos dalyse yra reglamentuojama skirtingai;
g) teritoriniai apribojimai, visų pirma tuo atveju, kai profesija skirtingose valstybės narės teritorijos dalyse yra reglamentuojama skirtingai;	g) reikalavimai, kuriais ribojamos bendros galimybės užsiimti reglamentuojama profesija, taip pat nesuderinamumo taisyklės;
h) reikalavimai, kuriais ribojamos bendros galimybės užsiimti reglamentuojama profesija, taip pat nesuderinamumo taisyklės;	h) reikalavimai, susiję su draudimu ar kitomis asmeninėmis ar kolektyvinėmis profesinės atsakomybės priemonėmis;
i) reikalavimai, susiję su draudimu ar kitomis asmeninėmis ar kolektyvinėmis profesinės atsakomybės priemonėmis;	i) kalbos žinių, būtinų, norint verstis tam tikra profesine praktika, reikalavimai.
j) kalbos žinių, būtinų, norint verstis tam tikra profesine praktika, reikalavimai.	

Paaškinimas

6 straipsnyje nustatytas kriterijų rinkinys turėtų būti laikomas orientaciniu, kadangi ne visi kriterijai bus taikomi arba yra vienodai svarbūs kiekvienu atskiru atveju ir vieno visiems tinkančio modelio principas būtų pernelyg didelė ir nereikalinga našta valstybių narių kompetentingoms institucijoms.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Svarbu ir būtina skubiai baigti kurti bendrąją paslaugų rinką

1. pabrėžia bendrosios rinkos svarbą skatinant ekonomikos augimą, didinant investicijas, keliant gyvenimo lygį ir kuriant darbo vietas visos ES regionuose ir miestuose;

2. pabrėžia, kad būtina skubiai baigti kurti prekių ir paslaugų bendrąją rinką, kaip nurodyta Bendrosios rinkos strategijoje, ir pažymi, kad daugiausia ekonominių kliūčių liko paslaugų srityje;

3. pabrėžia, kad paslaugos yra pagrindinė Europos ekonomikos dalis, nes šioje srityje sukurama apie 70 proc. ES BVP ir darbo vietų; vis dėlto pažymi, kad ES paslaugų sektoriui būdingas lėtas produktyvumo augimas ir silpna konkurencija, todėl neišnaudojamas visas jo potencialas; pabrėžia, kad pašalinus kliūtis tarpvalstybiniam paslaugų teikimui, kylančias dėl skirtingų nacionalinių taisyklių ir procedūrų, paslaugų teikėjai ir klientai turėtų daugiau galimybių visapusiškai pasinaudoti vidaus rinkos potencialu; todėl ragina Europos Komisiją ir valstybes nares toliau taikyti priemones, kurios skatintų paslaugų sektoriaus produktyvumą, didintų įmonių konkurenciją ir padėtų pašalinti teisinės ir procedūrinės kliūtis, trukdančias tarpvalstybiniam paslaugų teikimui;

4. pabrėžia, kad paslaugos yra svarbus tarpinis indėlis į ekonomiką ir kad konkurencingos paslaugos, ypač verslo paslaugos, turi lemiamos reikšmės kitų regionų ir vietos ekonomikai gyvybiškai svarbių sektorių, pavyzdžiui, apdirbamosios pramonės, produktyvumui ir sąnaudų konkurencingumui;

5. pažymi, kad, praėjus dešimčiai metų nuo Paslaugų direktyvos priėmimo, jos galimybės paskatinti laisvą paslaugų judėjimą dar nevisiškai išnaudotos ir kad daugelio sektorių paslaugų teikėjai, norintys įsikurti kitoje valstybėje narėje arba laikinai teikti tarpvalstybines paslaugas, vis dar patiria įvairių kliūčių; ragina Komisiją ir valstybes nares toliau taikyti priemones šioms kliūtims pašalinti; nurodo, kad, remiantis skaičiavimais, jei šios kliūtys bus šalinamos pagal Paslaugų direktyva jau nustatytą sistemą, ES BVP gali padidėti 1,7 proc.;

6. palankiai vertina Komisijos siekį mažinti nepagrįstas biurokratinės kliūtis, tenkančias prekybos paslaugomis, ir mano, kad pasiūlymai gali padėti kurti tikrą bendrąją paslaugų rinką, kuri taip pat paskatintų ekonomikos augimą, investicijas ir užimtumą Europos regionuose ir miestuose; vis dėlto pabrėžia, kad įgyvendinant paslaugų dokumentų rinkinį būtina laikytis proporcingumo ir subsidiarumo principų;

7. atkreipia dėmesį į įvairių šio rinkinio sudedamųjų dalių tarpusavio sąsajas ir būtinybę nagrinėti jas kaip visumą ir įvertinti atskirų pasiūlymų šiuo klausimu pralaimėjimą;

8. mano, kad pasiūlymą dėl pranešimo procedūros greičiausia reikėtų iš dalies pakeisti atsižvelgiant į Europos Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-320/16 *Uber France SAS*, dėl kurios generalinis advokatas 2017 m. liepos 4 d. pateikė savo preliminarą nuomonę, kurioje teigiama, kad valstybės narės gali uždrausti neteisėtą transporto veiklos, pavyzdžiui, *UberPop*, vykdymą ir už tai bausti, neturėdamos iš anksto pranešti Komisijai apie įstatymo projektą;

Paslaugų e. kortelė

9. pažymi, kad Paslaugų direktyva valstybių narių reikalaujama sumažinti administracines kliūtis, trukdančias paslaugų teikėjams vykdyti tarpvalstybinę veiklą, tačiau šiuo požiūriu ji nevisiškai veiksminga;

10. palankiai vertina naują paslaugų e. kortelę, kaip naudingą indėlį skatinant paslaugų teikėjų judumą, tačiau prašo paaiškinti kokių mastu nauja paslaugų e. kortelė yra susijusi su jau esamomis sistemomis, pavyzdžiui, Vidaus rinkos informacijos sistema (VRIS) ir Europos profesinę kortelę; mano, kad e. kortelė gali padėti supaprastinti administracinius aspektus ir sumažinti tarpvalstybinių paslaugų teikėjų išlaidas; ypač didelį poveikį patiria MVĮ, kurios yra regionų ir vietos ekonomikos pagrindas, nes jos labiausiai susiduria su administraciniais sunkumais vykdydamos tarpvalstybinę veiklą;

11. nepitaria pagrindinės atsakomybės už procedūros atlikimą perdavimui buveinės valstybės narės kompetentingoms institucijoms, jei tai prieštarauja nustatytam priimančiosios valstybės narės principui, kuriuo vadovaujamasi įgyvendinant Paslaugų direktyvą. Iš tiesų, paslaugų e. kortelė neturėtų neleisti atitinkamoms valdžios institucijoms vykdyti kontrolės, kurią valstybė narė turi taikyti jos teritorijoje vykdomai ekonominei veiklai, ar jai trukdyti. Komisijos pateiktas pasiūlymas dėl paslaugų e. kortelės suteiktų paslaugų teikėjams galimybę bendrauti tik su buveinės valstybės nare kaip tarpininke ir suderinti keitimąsi duomenimis, pagrįstą kilmės šalies principu;

12. kelia klausimą, kokių poveikį turės pasiūlymas dėl Europos paslaugų e. kortelės esamoms sektorių socialinės tapatybės kortelėms, kurias inicijavo nacionalinės valdžios institucijos arba socialiniai partneriai;

13. pabrėžia, kad pasiūlyme nepaaiškinama, kuriuos elementus turėtų įvertinti priimančioji valstybė, kad galėtų paskelbti, jog paslaugų teikėjas yra teisėtai įsisteigęs toje valstybėje, nors Direktyvoje 2014/67/ES nurodyti faktiniai elementai siekiant nustatyti, ar įmonė iš tiesių toje valstybėje narėje vykdo daug veiklos;

14. primena, kad išduodant su darbuotojų komandiravimu susijusias PD A1 formas jau paaiškėjo, jog gali kilti keblumų, kai išskirtinai pasikliaunama, kad kilmės valstybė narė patvirtins atvykstančių paslaugų teikėjų duomenis, ypač tais atvejais, kai fiktyviai naudojamosi savarankiškai dirbančio asmens statusu. Šiuo klausimu poveikio vertinimo ataskaitoje, pridedamoje prie pasiūlymo iš dalies pakeisti Direktyvą 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo, teigiama, kad „PD A1 dokumentuose pateikiamos informacijos tikslumas negali būti užtikrintas, be kita ko, dėl to, kad siunčiamųjų šalių institucijos nevykdo pakankamos oficialios kontrolės“⁽¹⁾;

15. pažymi, kad kai kurie paslaugų e. kortelės bruožai, pavyzdžiui, principo „tik vieną kartą“ taikymas teikiant informaciją, jos neterminuotas galiojimas, valstybių narių įpareigojimas naudoti paslaugų e. kortelėje pateiktą informaciją be galimybės vėliau prašyti pateikti informacijos teisingumo įrodymą, taip pat ribojančios atšaukimo procedūros, pagal kurias gali būti reikalaujama, kad galutinį sprendimą priimtų teismas, gali trukdyti vykdyti atitikties nacionaliniams įstatymams ir darbuotojų teisių užtikrinimo kontrolę;

16. pažymi, kad į Europos paslaugų e. kortelę turėtų būti įtraukta informacija apie draudimo apsaugą. Tačiau atsižvelgiant į neribotą kortelės galiojimo trukmę galima daryti prielaidą, kad pakaks informaciją pateikti tik vieną kartą, o dėl to gali sumažėti priimančiosios valstybės narės patikrinimų ir kontrolės veiksmingumas;

17. pabrėžia, kad paslaugų e. kortelę galės naudotis tiek tarpvalstybines paslaugas laikinai teikiantys, tiek filialą, agentūrą ar įstaigą kitoje valstybėje narėje įsteigę paslaugų teikėjai;

18. mano, jog svarbu, kad, nors valstybės narės privalo užtikrinti galimybę naudotis e. kortele, paslaugų teikėjai, ar jie būtų savarankiškai dirbantys asmenys, ar įmonės, galėtų ja naudotis savanoriškai;

19. pažymi, kad, atsižvelgiant į tai, jog paslaugų e. kortelė yra savanoriška priemonė, jos naudojimas priklausys nuo aiškos pridėtinės vertės paslaugų teikėjams, taip pat nuo verslo bendruomenės ir valstybių narių atitinkamų institucijų, įskaitant regionų ir vietos lygmenį, dedamų pastangų kuo plačiau informuoti apie e. kortelę ir jos naudą;

20. kritiškai vertina tylų pritarimą tuo atveju, kai per nustatytus terminus iš priimančiosios valstybės narės institucijos negaunama jokie atsakymo į paslaugų teikėjo prašymą dėl e. kortelės; numanomas leidimas turėtų būti besąlygiškai panaikinamas arba bent pasirinktas atitinkamas tikrinimo ir nagrinėjimo terminas;

21. apgailestauja, kad svarbūs paslaugų e. kortelės aspektai, įskaitant išsamų nurodymą, kokią informaciją reikia pateikti tipinėje paraiškos formoje ir kokius patvirtinamuosius dokumentus reikia pridėti prie paraiškos, į teisės akto projektą neįtraukti, tačiau numatoma, kad Komisija juos detalizuos deleguotuosiuose aktuose; pažymi, kad dėl to regionų ir vietos valdžios institucijos gali prarasti galimybę išsakyti savo nuomonę šiais svarbiais klausimais; prašo, kad Europos regionų komitetas gautų visus su šiais deleguotaisiais aktais susijusius dokumentus tuo pačiu metu kaip valstybių narių ekspertai, Europos Parlamentas ir Taryba ir turėtų galimybę dalyvauti atitinkamus deleguotuosius aktus rengiančių Komisijos ekspertų grupių posėdžiuose, kad galėtų laiku pateikti reikiamas pastabas;

22. pažymi, kad pirmuoju etapu galimybės įsigyti paslaugų e. kortelę suteikiamos tik verslo ir statybų paslaugų sektoriams, kurie ekonominiu požiūriu yra labai svarbūs, tačiau pasižymi ribota tarpvalstybine prekyba ir investicijomis bei menku našumo augimu, todėl galėtų pasinaudoti didesne tarpvalstybine konkurencija;

⁽¹⁾ SWD(2016) 52, p. 8.

23. pabrėžia, kad geras paslaugų e. kortelės sistemos veikimas priklausys nuo valstybių narių bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą, kuri apima regionų ir vietos valdžios institucijas, todėl reikia, kad šia platforma aktyviau naudotųsi valdžios institucijos ir būtų daugiau investuojama į jos vystymą; turėdamas omenyje, kad kitų svarbių paslaugų dokumentų rinkinio dalių, visų pirma pranešimo procedūros, įgyvendinimas priklausys nuo šios platformos veiksmingumo, ragina Komisiją parengti platformos pritaikymo reikiamoms procedūroms remti veiksmų planą;

24. todėl prašo Komisijos užtikrinti paslaugų e. kortelės tvarkymo sistemos derėjimą su valstybėse narėse jau esamomis elektroninio duomenų apdorojimo sistemomis ir sudaryti palankesnes sąlygas sąveikumui su jomis;

25. ragina Europos Komisiją toliau plėsti paslaugų e. kortelės aprėptį, kad ateityje būtų galima ja naudotis kuo įvairesniuose sektoriuose, įskaitant labai mažas ir mažas įmones, novatoriškas ir sparčiai augančias bendroves;

26. pritaria nuostatai, kad paslaugų teikėjams taikomi mokesčiai už paslaugų e. kortelės išdavimą neturi būti neproporcingai dideli; rekomenduoja Komisijai atidžiai stebėti valstybių narių taikomus mokesčius ir apie juos pranešti, nes jie gali būti svarbus veiksnys, lemiantis naudojimąsi e. kortele kaip savanoriška priemone;

27. mano, kad, paslaugų teikėjų požiūriu, svarbus paslaugų e. kortelės požymis yra nuostata, pagal kurią valstybių narių valdžios institucijos neturi reikalauti, kad e. kortelės turėtojas pateiktų informaciją, kuri jau yra e. kortelėje, įskaitant viešojo pirkimo sutarties skyrimą, projektavimo konkursą ar koncesiją, patronuojamųjų bendrovių steigimą ar filialų registravimą pagal įmonių teisę ir registravimą privalomojo socialinio draudimo sistemose, kadangi dėl to apskritai sumažės paslaugų teikėjų administracinės reikalavimų laikymosi išlaidos, todėl kortelė jiems taps patraukli ir jie bus paskatinti ja naudotis;

28. pabrėžia, kad tai gali turėti praktinį poveikį organizacinėms ir elektroninėms procedūroms, pvz., susijusioms su vietos ir regionų valdžios institucijų viešaisiais pirkimais, todėl gali būti reikalingi pereinamieji laikotarpiai, kad sistemas būtų galima sklandžiai pritaikyti prie naujų reikalavimų;

29. remia nuostatą dėl lengvesnio administracinių formalumų, susijusių su darbuotojų komandiravimu, įvykdymo ir taisyklių, kurias taikant lengviau gauti skirtingose valstybėse teikiamų paslaugų draudimo apsaugą, kadangi tai taip pat padidins e. kortelės patrauklumą paslaugų teikėjams ir paskatins juos ja naudotis;

30. pabrėžia, kad pagal Paslaugų direktyvos nuostatas teisės aktai neturi jokios įtakos visuotinės ekonominės svarbos paslaugų apibrėžčiai ar organizavimui, jie netaikomi neekonominėms visuotinės svarbos paslaugoms, kurios dažnai teikiamos vietos ir regionų lygmeniu, ir neturi įtakos darbo teisei ar darbo sąlygoms;

31. ragina Komisiją įdiegti veiksmingas ir efektyvias paslaugų e. kortelės kontrolės sistemas siekiant išvengti nesąžiningos konkurencijos ir nesąžiningos praktikos. Griežta kontrolė, kurios metu būtų vykdomas ne tik paprastas elektroninių duomenų tikrinimas, leistų sumažinti galimą socialinį dempingą ir nedeklaruojamo darbo atvejus;

32. atkreipia dėmesį į tai, jog kyla abejonių, ar su paslaugų teikėjams skirtos paslaugų e. kortelės įdiegimu susijusi nauda ir dėl to atsirandanti administracinė našta atsakingoms valstybių narių institucijoms, įskaitant regionų ir vietos lygmenį, yra proporcinga. Tai pasakytina ir atsižvelgiant į aplinkybę, kad jau dabar visose valstybėse narėse yra vienodos informavimo tarnybos, į kurias galima kreiptis kilus įvairiems klausimams ar problemoms, susijusioms su paslaugų teikimu kitose šalyse, ir valstybių narių institucijos gali keisti informaciją per IMI. Taip pat apgailestauja, kad pasiūlyme aiškiai nenurodyta, kurių paslaugų teikėjams taikomų administracinių prievolių neberekės taikyti e. kortelės turėtojams. Atsižvelgdamas į tai, Komitetas mano, kad proporcingumo požiūriu paslaugų e. kortelė yra problemiška;

Pranešimo procedūra dėl geresnio pranešimo apie paslaugas reglamentuojančių nacionalinių įstatymų projektus

33. pritaria principams, kad nacionalinėmis taisyklėmis, kuriomis ribojama įsisteigimo laisvė ir laisvė teikti paslaugas, neturėtų būti diskriminuojama dėl pilietybės arba gyvenamosios vietos, jos turi būti proporcingos ir pagrįstos svarbiomis viešojo intereso priežastimis;

34. remia pastangas pagerinti paslaugoms taikomą pranešimo procedūrą, kadangi Paslaugų direktyvos įgyvendinimo patirtis rodo, jog esama procedūra yra neveiksminga, nes pareigos pranešti aprėptis yra neaiški, atitinkamai valstybės narės jos skirtingai laikosi ir suinteresuotosios šalys neturi galimybės susipažinti su pranešimais;

35. mano, kad įgyvendinant bet kokią reformą reikėtų gerbti valstybių narių teisę reglamentuoti paslaugų teikimą savo teritorijoje laikantis Paslaugų direktyvoje nustatytų principų;

36. atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Komisijos iškeltų problemų, pavyzdžiui, dėl nepakankamo pranešimo apie visas taisykles, būtų galima išvengti ir patobulinus esamą informavimo sistemą laikantis Paslaugų direktyvos. Naujos, sudėtingesnio taikymo ir nacionalinių įstatymų leidėją, įskaitant regionų ir vietos lygmenį, labiau ribojančios informavimo procedūros pridėtinė vertė, atsižvelgiant į subsidiarumo ir konkurencingumo principus, kelia abejonių;

37. palankiai vertina tai, kad aiškiau nurodytos konkrečios priemonės, apie kurias valstybės narės neprivalo pranešti, ir informacija, kurią jos privalo pateikti šiuo klausimu;

38. pritaria būtinybei užtikrinti didesnę skaidrumą, tačiau mano, kad reikėtų aiškiau nurodyti suinteresuotosioms šalims suteiktas konkrečias galimybes pateikti pastabų konsultacijų laikotarpiu;

39. primygtinai ragina, kad tik vietinės reikšmės teisės aktai nebūtų įtraukti į direktyvos taikymo sritį;

40. mano, kad konsultacijos neturėtų būti kliūtis valstybei narei patvirtinti susijusią priemonę;

41. laikosi nuomonės, kad Komisijos perspėjime pagal 6 straipsnio 1 dalį turėtų būti išsamiai nurodytos priežastys, kodėl, jos nuomone, konkretus priemonės projektas neatitinka Paslaugų direktyvos, ir pasiūlyti priemonės projekto pakeitimai, kad būtų išspręsti šie susirūpinimą keliantys klausimai; siūlo šiuo tikslu iš dalies pakeisti direktyvos projektą;

42. mano, kad pateikus perspėjimą Komisijos turėtų būti reikalaujama pradėti dialogą su atitinkamomis kompetentingomis institucijomis, įskaitant regionų ir vietos lygmenį;

43. yra susirūpinęs, kad pasiūlymas dėl sprendimo pagal 7 straipsnį gali nepagrįstai apriboti nacionalinio, regionų ir vietos lygmens teisės aktų leidėjų laisvę; mano, kad tai veikiau turėtų būti neprivaloma rekomendacija, kuri netrukdytų nacionaliniams ir regioniniams teisės aktų leidėjams baigti teisėkūros proceso atsižvelgiant į Komisijos rekomendaciją; pažymi, kad Komisija turi įgaliojimus ginčyti priimtų teisės aktų teisėtumą Europos Teisingumo Teisme ir tai yra svarbi galima sankcija, į kurią nacionaliniai ir regioniniai įstatymų leidėjai, gavę Komisijos pranešimą ir (arba) rekomendaciją dėl neatitikimo, tikrai atsižvelgtų;

44. mano, kad direktyvos projekte pateiktų paaiškinimų dėl priemonių, apie kurias turi būti pranešta, aprėpties ir informacijos, kuri turi būti pateikta, taip pat dėl platesnio masto konsultacijų, įspėjimo mechanizmo ir nuostatos dėl Komisijos rekomendacijos dėl neatitikimo, turėtų pakakti, kad būtų užtikrinta tobulesnė ir veiksminga pranešimo procedūra, kurią taikant būtų atsižvelgiama į nacionalinių ir regioninių teisės aktų leidėjų prerogatyvas;

45. siūlo Komisijai parengti metinio pranešimų, kuriuos ji tikisi gauti nustačius naują pranešimo procedūrą, skaičiaus didėjimo įvertinimą, kad pririnkus ji galėtų planuoti pajėgumus, kurie leistų veiksmingai reaguoti į numatomą kiekį laikantis teisės aktų projekte nustatytų terminų;

Proporcingumo patikra (profesinėms paslaugoms taikomų nacionalinių taisyklių proporcingumo vertinimas)

46. pabrėžia, kad profesinės paslaugos yra labai svarbios ekonominiu požiūriu: visoje ES šioje srityje dirba 22 proc. darbuotojų, t. y. sukurta 47 mln. darbo vietų;

47. pabrėžia, kad profesinių paslaugų reglamentavimas išlieka valstybių narių prerogatyva ir kad valstybių narių kompetencijai, ar tai būtų nacionaliniu, regionų ar vietos lygmeniu, priklauso nuspręsti, ar reglamentuoti ir kaip reglamentuoti profesijas laikantis nediskriminavimo ir proporcingumo principų;

48. atkreipia dėmesį į tai, kad profesinių paslaugų reglamentavimas gali būti vykdomas valstybinio reguliavimo arba profesinių asociacijų savireguliacijos forma ir kad daugeliu atvejų valstybėse narėse reglamentavimas vykdomas regionų ir vietos lygmeniu, todėl susidaro labai sudėtinga ir suskaidyta sistema, kurioje valstybės narės turi vykdyti savo įsipareigojimus užtikrinti proporcingumo vertinimą, be kita ko, įtraukdamos visas tiesiogiai susijusias suinteresuotąsias šalis;

49. pripažįsta, kad ES vykdoma nevienoda profesijų reglamentavimo patikra ir kad tai daro neigiamą poveikį paslaugų teikimui ir specialistų judumui; pripažįsta, kad pageidautina ES lygmeniu užtikrinti nuoseklesnę teisinę sistemą, skirtą įvertinti naujų arba iš dalies pakeistų reikalavimų dėl galimybės užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ir verstis jomis proporcingumą įtraukiant Europos Teisingumo Teismo praktiką;

50. mano, jog svarbu, kad pasiūlymu valstybėms narėms ir jų kompetentingoms regionų ir vietos lygmens institucijoms paliekama spręsti, ką ir kaip reglamentuoti, tačiau reikėtų užtikrinti, kad šie sprendimai būtų pagrįsti įrodymais, gautais atlikus skaidrų ir objektyvų vertinimą, kuris būtų vienodas visose valstybėse narėse ir kurį atliekant būtų atsižvelgiama į viešojo intereso tikslus;

51. laikosi nuomonės, kad 6 straipsnyje nustatytas išsamus kriterijų rinkinys turėtų būti laikomas orientaciniu, kadangi ne visi kriterijai bus taikytini arba vienodai svarbūs kiekvienu atskiru atveju; mano, kad proporcingumo vertinimai turi būti ne tik išsamūs, objektyvūs ir pagrįsti įrodymais, bet ir proporcingi, nes vieno visiems tinkančio modelio principas daugeliu atvejų gali būti nereikalinga našta. 6 straipsnio reikalavimai, atsižvelgiant į jų aprėptį ir sudėtingumą, yra perdėti;

52. palankiai vertina nuostatas, kuriomis suinteresuotosioms šalims suteikiama galimybė išsakyti savo nuomonę apie naujas teisėkūros, reglamentavimo ar administracines nuostatas, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar verstis jomis, ir mano, kad skaidrumas ir visų suinteresuotųjų šalių dalyvavimas yra labai svarbus užtikrinant tinkamą reglamentavimą;

53. pažymi, kad naujos proporcingumo taisyklės, kurios apima reguliarią teisinių, reglamentavimo ir administracinių nuostatų stebėseną ir nuodugnios, objektyvios ir įrodymais pagrįstos proporcingumo patikros vykdymą, be kita ko, įtraukiant nepriklausomas patikros valdybas ir numatant platesnį suinteresuotųjų šalių dalyvavimą, padidins valstybių narių valdžios institucijų, įskaitant regionų ir vietos lygmenį, darbo krūvį ir išlaidas. Tai visų pirma taikytina 4 straipsniui, pagal kurį ne tik nustatant naują, bet ir keičiant bet koki esamą profesinį reglamentavimą turi būti atliekama proporcingumo patikra, o tai laikytina perdėtu dalyku;

Reformų ir reglamentuojamų profesijų skaičiaus mažinimo gairės

54. atkreipia dėmesį į Komisijos pastangas užtikrinti, kad profesijų reglamentavimas atitiktų tikslą paskatinti valstybes nares patikrinti, ar profesiniai reikalavimai atitinka deklaruojamos nacionalinės viešosios politikos tikslus;

55. palankiai vertina nacionalinio profesijų reglamentavimo reformų gaires, kurios potencialiai galėtų būti labai naudingos padedant valstybėms narėms pritaikyti savo profesijų reglamentavimo sistemas prie didelio augimo ir darbo vietų kūrimo potencialo, įskaitant architektus, teisininkus, apskaitininkus, patentų agentus, nekilnojamojo turto agentus ir turizmo gidus;

56. pažymi, kad šiomis gairėmis ketinama papildyti Europos semestro vertinimus, ir mano, kad jų įtraukimas į šį procesą gali turėti privalumų;

Subsidiarumo ir proporcingumo klausimai

57. mano, kad dėl kai kurių paslaugų dokumentų rinkinyje pateiktų pasiūlymų aspektų kyla svarbių klausimų dėl subsidiarumo ir proporcingumo ⁽²⁾; pažymi, kad kai kurie nacionaliniai ir regioniniai parlamentai pateikė pagrįstų pastabų dėl subsidiarumo ir proporcingumo klausimų ir išreiškė susirūpinimą dėl galimo kišimosi į nacionalines teisėkūros procedūras;

Poveikis administracinei naštai ir administraciniams gebėjimams

58. yra susirūpinęs dėl to, kad pasiūlymais dėl paslaugų e. kortelės, pranešimo procedūros ir proporcingumo patikros bus užkrauta papildoma administracinė našta valstybių narių kompetentingoms institucijoms, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas, o tai turės įtakos administraciniams gebėjimams ir biudžetui.

2017 m. spalio 11 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁾ Keletas nacionalinių ir regioninių parlamentų pažymėjo, kad direktyvose dėl pranešimo procedūros ir proporcingumo patikros siūlomos priemonės viršija tai, kas leidžiama pagal pasirinktą teisinį pagrindą. Kai kurie nacionaliniai ir regioniniai parlamentai pateikė pagrįstų nuomonių atkreipdami dėmesį į subsidiarumo klausimus, susijusius su pranešimo procedūra, kadangi Komisija ir kitos valstybės narės potencialiai galėtų įsikišti į nacionalines teisėkūros procedūras; proporcingumo patikra, kaip ir kitos siūlomos priemonės, viršija nurodytą teisinį pagrindą ir yra nereikalingos; paslaugų e. kortelė ir siūloma jos įvedimo forma taip pat neužtikrina pakankamos pridėtinės vertės. Dėl proporcingumo kai kurie nacionaliniai ir regioniniai parlamentai mano, kad direktyva dėl proporcingumo patikros yra nebūtina ir kad šiuo atveju labiau derėtų ne tokios griežtos rekomendacijos, kad kriterijų rinkinys yra perteklinis ir pasiūlyme paliekama nepakankamai laisvės priimti nacionalinius sprendimus, kad būtų pasiekti numatyti tikslai. Dėl paslaugų e. kortelės parlamentai mano, kad administracinio darbo krūvis užtikrinant sudėtingos procedūros laikymąsi gali gerokai padidėti, o griežti terminai yra neproporcingi, kad siūlomos taisyklės gali lemti kilmės šalies principo nustatymą, kad dėl trumpų įvertinimui skirtų terminų paslaugų e. kortelė gali būti išduodama neatlikus patikros ir kad pasiūlymai viršija būtiniausias priemones, kurios reikalingos nustatytiems tikslams pasiekti.

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIEUKSEMBURGAS

LT